

לא

מערכות ים

בטאון חיל-הים

שללו של חיל-הים -
 «אינדיס» המצויד
 לאחר בניעתה

צנא הגנה לישראל

הוצאת «מערכות»

תוכן הענינים:

1	דברי מפקד-החיל . . . . .
2	תפילת צה.ל. לפני קרב . . . . .
3	"מה באופק"? . . . . .
4	שבייתה של "איברהים אוול" (תמונות) . . . . .
5	המערכה נגד "איברהים אוול" — 9.9 . . . . . אנשי החיל מספרים:
20	מפקד השיטת מספר — ישעיהו קלינמן . . . . .
22	אחד הלוחמים מספר — א.ד. . . . .
24	מפקד תותח מספר — ש.מ. . . . .
25	צפין חשמלאי מספר — ו. . . . .
26	אחד המסיקים מספר . . . . .
27	אנשי צות-ההשתלטות מספרים — סיכח מ.ה. . . . .
30	אחד הקצינים מספר . . . . .
34	מפקד הנמל מספר . . . . .
35	בידור והסברה בימי-החרום . . . . .
37	הרינו להציג את... האניה "איברהים אוול" . . . . .
38	"הצי המצרי לא הובס עדין" — סיכומו של מפקד-החיל . . . . .
40	מי היה איברהים אוול? . . . . .
40	"איברהים" על המבדוק — חביב כנען . . . . .
42	"הארכת מלכויות" — ד"ר מ. סימון . . . . .
43	הדוקטרינה המלחמתית של החיל — "סוקר" . . . . .
45	לקט מסיגי (תמונות) . . . . .
46	המשחתות אלי ים — ישעיהו פלד . . . . .
48	הפריגטות מבקשות טרף... — א. גלמוש . . . . .
50	ברכת ראש-העיר חיפה לחיל-הים . . . . .
50	היענות למופת . . . . .
51	"צעות" חיל-הים על המשמר — א. טונבוים . . . . .
53	בחדר-המלחמה של החיל . . . . .
54	חיל-הים כובש את מפרץ אילת — 9.9 . . . . .
56	הנחתות בין עזה לאל-עריש — א. גלמוש . . . . .
57	פעולות ועדת-האמוץ — מ.ה. . . . .
58	חיל-הים מציל "מיג" מצרי! — אליהו לוי . . . . .
61	הצי המצרי כיום — 9.9 . . . . .
65	המשחתות המצריות מדגם "סקורי" (חתך) . . . . .
66	ציהסוחר המצרי — 9.9 . . . . .
69	"הנוכיה" (שיר) — מ. מאיר . . . . .
70	מסיבת-הנוכה ביחדת-אחוקה — י. עמיר . . . . .
70	הנוער לחיל-הים . . . . .
71	בקבוק-הדואר . . . . .
71	דוממות-רוח בחיל-הים — י. עזריאלי . . . . .
72	אספקלריה: חיל-הים בשטח הפרסומת . . . . .
75	רבי-טוראית מול-ק. ישעיהו . . . . .
76	קריקטורות . . . . .
77	חדשות המוויאון הימי . . . . .
78	צייהעולם . . . . .
82	צייהסוחר . . . . .
85	פנת-הספד . . . . .
86	מפרץ אילת . . . . .
87	ברגע האחרון: א.ת.י. "מונק" באילת . . . . .

"מערכות-ים"

בטאון חיל-הים

כתובת המערכת: רח' ג' מס' 10 הקריה, ת"א.

קצין-עריכה: רבי-טרן פנחס פיק.

עוזר קצין-עריכה: רס"ר מיכאל הולד.

עריכה גרפית: גרשון אפפל.

צלומים: לשכת העתונות הממשלתית, אפפל יקיר,

תרמלשטיין, לביא, קלינמן.

1450 — בית-דפוס צבאי 665

מערכות ים

בטאון חיל הים

חוברת ל"א. מבח תשי"ז. דצמבר 1956

בעריכת מדור הסברה והשכלה — מחלקת כח-אדם / ספקדת חיל-הים

דברי מפקד-החיל

פישת אנית-המלחמה המצרית „איברהים אל אוול“ על כל אנשיה וציודה, מבלי שנגרמה לכוחותינו-אנו כל אבדה, תירשם כהישג מפואר לא רק בתולדות חיל-הים הישראלי הצעיר בלבד. היה זה מבצע למופת, כמעט חסרת-תקדים, גם בהיסטוריה החדשה של ציי-העולם בכללם.

ברם, שומא עלינו לזכור כי כוחם ומסירותם של אנשי-החיל מתגלים לא בשעת-הקרב בלבד. מאז תחילתה של תקופת-החירום הנוכחית שומר חיל-הים ללא-ליאות, יומם ולילה, על חופיה הארוכים של מדינת-ישראל, ועל מכואות-הים שלה, אשר דרכם עובר הנתיב המקשר את הארץ עם ידידנו בעולם הרחב. וכך, בעת הנצחון המזהיר אשר נחלו אניותינו — יד-ביד עם מטוסיו של חיל-האוויר — אל-לנו לשכוח את אלה מבני-החיל האחרים, בים ובמתקנים יבשתיים, הממלאים את תפקידיהם החיוניים בשקידה ובהתמדה — כל אחד על משמרתו, מבלי שאורה של פרסומת ישפך עליו.

האויב נפגע אך לא מוגר. דרך הים לאילת נפרצה, אך יתכן כי עוד רב הדרך לנצחון. על-כן שלוחה ברכתי לכל אנשי-החיל בשעת גורלית זו: „הנבירו עשות, חזקו ואמצו! הים חייב להיות שלנו!“.

ש. ט. ט.

שמואל טנקוס — אלוף
מפקד חיל-הים

תפילת צ.ה.ל. לפני קרב

ה' צבאות אלהי ישראל יושב הכרובים!

אמה צוימנו בתורתך לאמר:

שמע ישראל, אמת קרבים היום למלחמה על איביכם, אל ירף לבבכם,
אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם כי ה' אלהיכם ההלך
עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם.

ועתה הנה איביה יהמיון ומשנאיה נשאו ראש, על עמך יערימו סוד
ויתעצו על צפוניה, אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד.
היה נא עם חילי צבא ההגנה לישראל ששוחי עמך הקרבים היום
למלחמה על אויביהם, סזקנו ואמצנו, ריבה את יריבנו לחם
את לחמינו, החזק מגן וצנה וקומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך.
אלהי, שיתמו כגלגל כקש לפני רוח כאש תבער יער, וכלהבה תלהט
הרים. כן תרדפם בסערה ובסופתה תבהלם. מלא פניהם קלון ויבקשו
שמך ה' יבשו ויבהלו עדי-עד ויחפרו ויאבדו.

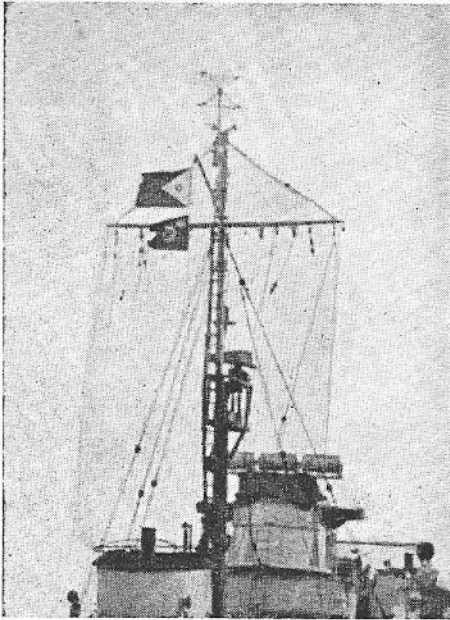
אנא ה' הושיעה נא,

אנא ה' הצליחה נא,

הבה לנו עזרת מצר, ושוא תשועת אדם.

באלהים נעשה קיל והוא יבוס צרינו.

מה באופק?

שעה שהחבורת הנוכחית, מספר ל"א בטאון חיליהם, יצאה לבית-הדפוס, נתקבלה הידיעה כי הפריגטות א.ח.י. "מזנק" ו"מבטח" הגיעו לאילת לאחר מסע נחשוני מסביב לכל יבשת-אפריקה כולה.

הנהגה — לאחר שהמשהתות שלנו קנו להן את עולמן בעת מבצע "איברהים" — זכו גם הפריגטות לכתוב פרק משלהן בהיסטוריה, לא של ישראל בלבד, אלא של המורחה-התיכון בכללותו. את תוצאות המבצע הנועז של חיליהם — בשטח הצבאי, המדיני, והכלכלי — אין לאמוד בשלב מוקדם זה. אך מי יוכל להתעלם מהמסקנות המעשיות העלולות לצמוח מהופעת כוח ציי ישראלי חזק ביס-סוף, בפתחה של המדינה לארצות-אסיה, בנתיבה-התחבורה הביך לאומי התיוני, וב"ימן הפרט" של מדינות הליגה הערבית הגובלות בו — מצרים, סודן, ירדן, וערב הסעודית?

אכן, רק כעבור זמן נוכל להעריך כראוי את מלוא מידת הזימה וההעזה אשר עמדו מאחורי ההחלטה לשגר את כוחות חיליהם לדרום הארוכה, ולקראת משימות עתידות אשר את היקפן מי יעריך? לאנשי-החיל האמציים ביס-הדרום — וביחוד לאנשי המלואים אשר נטשו את בתיהם ומשפחותיהם. כדי להבקיע למרחקים — שלושה ברכת העם בהרדה-שלי חיבה: "חוסו ואמצו! עשו חיל!".

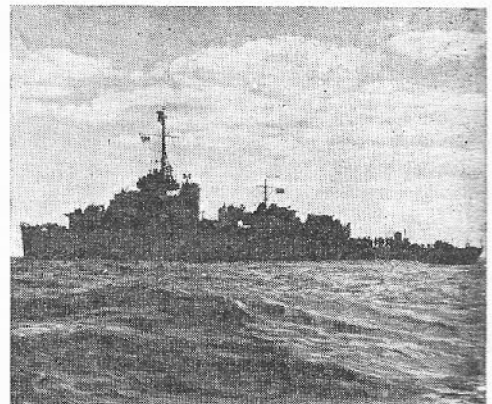
***

לאחר הקרב נגד "איברהים": דגל חיליהם מתנוסס ברמה על תורן האניה השבייה. מתחתיו — דגל הצי המצרי.

רחשויות בעיצומו של הקרב. לעומת זאת גדושה במערכות-ים" תצלומים רבים ומעניינים אשר הוכנו בשלבי-הפעולה המאוחרים-יותר, ויש לקוות כי גיוונם לא יאכזב. תמונת-השער של החוברת זהה עם התצלום אשר הופיע בראשית חודש נובמבר בשערי של השבועון המצויר המכובד והנפוץ ביותר באנגליה, והוא ה"אילוסטריישן לונדון ניוס". ויתכן כי אין למצוא הוכחה חותכת יותר לחשיבות אשר יוחסה לנצחוננו של חיליהם הישראלי בארצות-החץ.

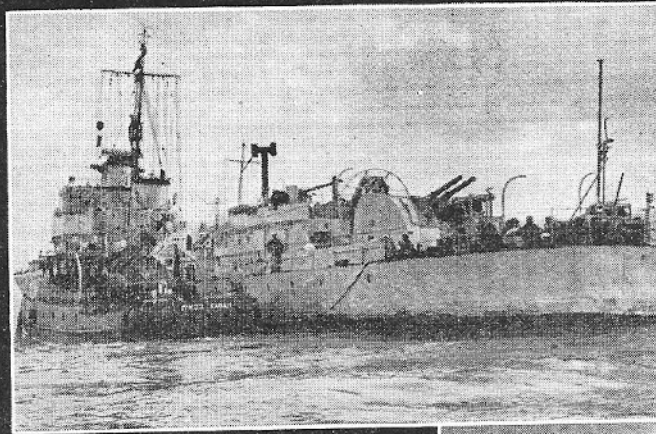
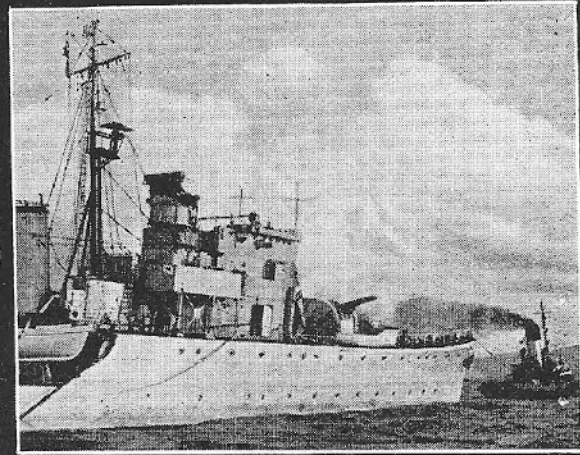
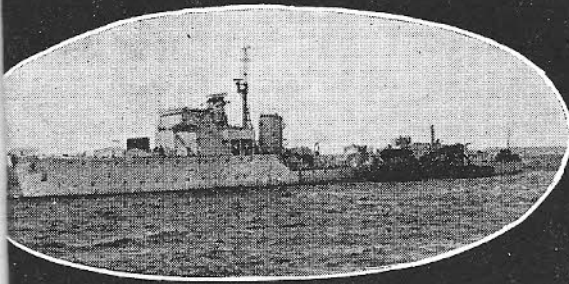
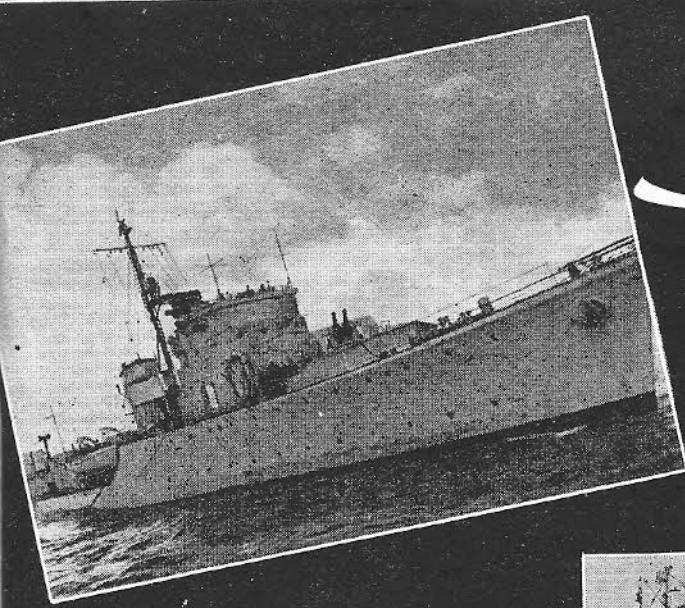
***

מטרה נכבדת ניצבת בפני החוברת הנר כחית והיא — להבהיר גם לאותם חוגגי הציבור בישראל אשר אינם קרובים לים בדרך-כלל, את נסיבותיו וחשיבותו של הנצחון המזהיר אשר הושג בבוקרו של אותו היום הגיולי, ה-31 באוקטובר 1956, ומזורה העובדה כי ההערכה אשר זכה לה החיל בארצות שמעבר-ליים, גדולה היא אולי מההערכה אשר ניתנה לו בארץ עצמה. אפשר ואת הסיבה לכך יש למצוא בשפע ההישגים המפוארים של כוחותינו כיבשה ובאוויר שהושגו בחזית הדרומית, ואשר בהכרת האפילו על אשר התרחש באותו בוקר בלב הים הרחב, הרחק מעיני-הצופים. יתכן גם כי תופעה זו נעוצה בהעדר כל קנה-מידה נאות בקרב הקהל אשר לפיו היה בידו למדוד את הצלחת החיל. ואמנם, מי בארץ זו יודע כי שבייתה של אנית-מלחמה שלמה (להבדילה מצוללות אשר מהן נכנעו בשעתן אחדות ספורות) על כל צותה הקבוע והמאומן, הוא הישג נדיר-שבנדירים, אשר בו היו גאים גם הגדולים והותיקים שבצי-העולם? ואמנם מי יעריך כראוי כי דבר זה לא היה כדוגמתו בדורנו, מאז מלחמת יפן-רוסיה, לפני יותר מחמישים שנה?

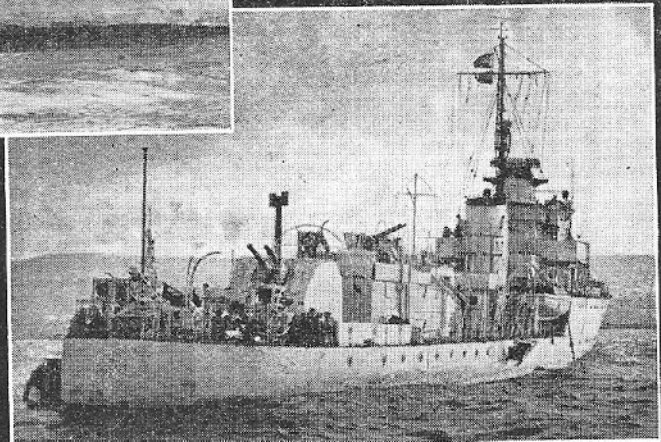
סמל עצמתה הימית של ישראל ביס-סוף: א.ח.י. "מזנק".

גניבת יוקרה של אלול

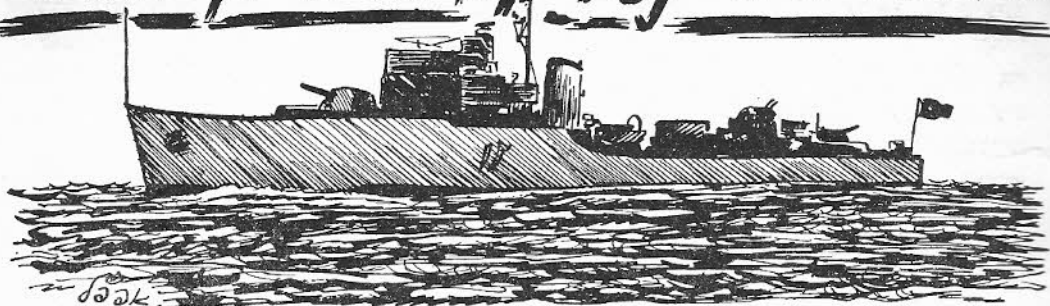

למעלה: המשחתת המצרית משותקת ונוטה על צדה לאחר הקרב. משמאל: ספינת-כבוי של נמל חיפה מגישה „עזרה ראשונה“ מימין: „איברהים“ בשלבי-הגרירה האחד-רונים. באופק — הכרמל.

למעלה: ירכתי האניה המצרית, ועליה — אנשי הצות השבוי. מימין: הפושטת המצרית, על מטעני האנושי ההמום, קרבה לנמל.

המארכה נאב, איברהים אוול"א

הרקע

שנת 1956, ועזבה את מלטה רק בתחילת חודש אבגוסט, כשבועיים לאחר פרוץ משבר-סואץ. בערבו של יום ג' ה-30 לאוקטובר, בהימצא "איברהים אוול" בלב-ים, כמה עשרות מילין צפונית-מזרחית מממל פורט-סעיד, נתקבלה ב-אניה תשדורת אלחוטית ממטה הצי המצרי, אשר לפיה, הוטל על אניה זו לבצע התקפת "פגע וברח" מהים נגד העיר חיפה והסביבה.

תכנון הפשיטה וביצועה, הוטלו על שכם מפקדה של "איברהים אוול", סאג** חסן רושדי תמאזין בן 27, אשר לרשותו עמד צוות בן כ-150 איש. לא צוינו כל מטרות, ולא נקבע כל זמן מדויק לפעולה, אם-כי יתכן ונתקבלו הבטחות מעורפלות באשר לסיוע אוירי בשלבי-המבצע המאוחרים. האניה פנתה איפוא ללב-ים כדי להתחיל במסע-ההתקרבות.

הפשיטה על חיפה

תנועת האניות קרוב לחופי הארץ, ובמברז אותה הימיים של חיפה במיוחד, בליל ה-30/31 לאוקטובר, היתה צפופה ביותר. מלבד אניותיו של חיל-הים הישראלי שעסקו באבטחת הגבול הימי, סרקו בשטח אניות-מלחמה בריטיות וצרפתיות*** שהשתייכו לכוחות-המשימה אשר רוכזו בקפריסין בקשר למשבר-סואץ. כן הופיע בקרבת החוף כח מתוך הצי הששי האמריקאי,

(* "איברהים אוול" היתה למעשה פריגטה קלה, בהיותה חסרה צנורות-טורפדו, ובהתחשב בעובדה כי כל אחייתה בציי-העולם השונים סויגו בשנים האחרונות כ-"פריגטות", ברם, בסקירה דלעיל היא תואר כ-"משחתת" בהתאם לנוהג שקנה לו תפוצה בשבועות האחרונים, הן בפרסומים רשמיים, והן בעתונות ובצבור.

** לויטננט-קומנדר, רב-סרן.

*** בשעות-הבוקר של ה-31 לאוקטובר נסתיימה הארכה אשר ניתנה ע"י אולטימטום אנגלר-צרפתי לישראל ולמצרים כדי להפסיק את פעולות-האיבה.

ביום ב' 29.10.56 החל "מבצע-סיני" של צה"ל. במשך יום זה, והיום שלאחריו — ה-30 לאוקטובר — שמשו כוחות חיל-הים הישראלי בעיקר בתפקידי אבטחה, ואתראה נגד-מטוסית, לאורך חופי-הארץ. בשעות-הערב המאוחרות של יום ג', עזבה שייטת של חיל-הים את מפרץ חיפה, לאחר עגינה קצרה לשם קבלת אנשי-מלואים. הרכב השייטת היה: א.ח.ג. "יפו", א.ח.ג. "אילת", וא.ח.ג. "מזנק", דהיינו — שתי משחתות בנות 1.710 טון ומהירות של יותר מ-30 קשר, חמושות בארבעה תותחים דו-תכליתיים 114 מ"מ, ושמונה צנורות-טורפדו 533 מ"מ כל-אחת, ועוד פריגטה בת — 1.450 טון בקירוב, ומהירות של 19 קשר בערך.

משנפתחו פעולות-האיבה, היתה מרבית הצי המצרי מרוכזת בנמלים היס-תיכוניים של מצ-רים, פורט-סעיד ואלכסנדריה, ומיעוטו — במימי ים-סוף. אחת מאניותיו, המשחתת הקלה* "איברהים אוול", שוטטה ביום ה-30 לאוקטובר באזור רפיח-אל-עריש, כנראה במגמה לאבטח את אגפו הימי של הצבא המצרי הנלחם בסיני. אניה זו נרכשה ע"י מצרים באנגליה בשנת 1950, וקבולה עלה אז לכדי 1.000 טון — 1.490 טון בעומס מלא. מהירותה המכסימלית — קרובה ל-27 קשר, וחימושה העיקרי הצטרף מארבעה תותחים 102 מ"מ דו-קניים דו-תכליתיים. אם כי יחידה זו לא נמנתה בין הגדולות, או המהירות ביותר, של הצי המצרי, הרי היתה במצב תקין ביותר לפעולה, הודות לעובדה כי עברה שיפוץ יסודי במספנות הצי הבריטי במלטה מאז תחילת

כמה עשרות-פגזים** בכיוון לחוף — אשר כולם, ללא יוצא-מהכלל החטיאו — כפי שיעידו מאות תושבי-העיר והישובים הסמוכים שנתקלו על גזוסטראות וגגות כדי לצפות במחזה. אף לא היה צורך להשמיע אזעקה. כ־2—3 רגעים לאחר פתיחתה באש החלה המשחתת המצרית לשנות את כיוונה, וחרטומה הופנה לצפון-מזרח, ואח־כ־ צפונה-מערבה, כשהיא שטה לאורך ובמקביל לחוף-המפרץ, וממשיכה בהפגזה. ברם, תגובה לא איחרה לבוא ומיד החל ניתך על המצרים — לדבריהם — מט־פגזים חזק מצד החוף, אשר ליווה אותם בדרך נסיגתם עד לצאתם מחוץ לטווח-התותחים. נסיגתה של „איברהים“ מתוך המפרץ התנהלה בקורס עקל־תון, ובמהירות של 25 קשר.

חיליהים בפעולה

בעוד „איברהים“ פותחת בנסיגתה — אשר הפכה במהרה לבריחה — והגבירה את מהירותה בהדרגה, הפעיל מטה חיליהים את כל יחידותיו — אשר נמצאו ב„מצב הכן“ — כדי לסגור על הפושטת. מנגנון החיל המסועף נכנס לפעולה. ומאותו הרגע בו זותהה סופית כאויבת אותה

אשר כמה מיחידותיו נועדו לפנות אזרחי-ארה"ב דרך נמל חיפה. משנתגלתה איפוא — בשעה 0245 — עוד אניה אחת נוספת ובלתי-מוזההת בתוך הערב־רב של אניות מכל הסוגים אשר נעו בקרבת החוף, או לקראתו, קשה מאד היה לקבוע את טיבה (אימתן של תקריות בין־לאומיות תמיד גדולה מאד בשעת מצבים מדי־ניים עדינים). לשם זיהוי שוגרה סירת־משמר של החיל, אך חוסר־הודאות המתוח נמשך עד לאותו הרגע הגורלי בו הפנתה הפושטת המצרית את תותחיה לעבר החוף והחלה בהפגזה. זה היה הרגע אשר לקראתו התכונן חיליהים הישראלי הצעיר במשך כל שנות־קיומו. כל מנגנונו הדרוך והמאומן של החיל נכנס לפעולה. וגורלה של האניה התוקפת נחרץ.

משהלכה־והתקרבה „איברהים אוול“ בחשכך שעות־הבוקר המוקדמות לאזור־הפעולה המיועד, מכיוון דרום־מערב, ובמהירות 14—12 קשר*, עמדו לעיני מפקדה כנראה המטרות הבאות: א) מתקני־נמל, ב) מתקני־דלק, ג) מתקני־צבא. מיקום המטרות הנ"ל בשטח מפרץ־חיפה ידוע, כמובן, לכל, ברם, הפגיעה בהם במשך ירי

היעד אשר הוצב לפשיטתה של „איברהים“: העיר חיפה וסביבתה.

האניה הבלתי־נודעת אשר אוכנה כבר שעה * לפי גירסה אחרת עלתה מהירותה לכדי 20 קשר. ברם, אין להניח כי מפקדה היה מעונין לעורר תשומת־לב מופרזת ע"י מהירות יתרה. ** לפי גירסה אחת — מכסימים של 160 פגזים מכל הקליברים.

המתנהל בהאפלה גמורה של העיר — קשה. משהגיעה הפושטת המצרית למרחק של כ־6 מיל מראש הכרמל, בשעה 0340 בבוקרו של יום ד' ה־31 באוקט', פתחה באש מכל תותחיה. ההפגזה נמשכה כעשרים דקות בערך ונורו בס"ה

קודם־לכן — ב־0245 — ומאילך, שוב לא נעלמה הפושטת מ„עיניהם” האלקטרוניות של הכוחות הישראליים. בתדירות שודרו עתה הידיעות על הגדרת האויב הנסוג, ממטה החיל אל הכוחות בים.

רגעים ספורים בלבד לאחר ההפגזה, כבר הגיעה הידיעה הראשונה אודותיה אל אנית־הדגל של השייטת אשר עזבה את מפרץ חיפה לאיזור הסיור שלה שעות־מספר לפני־כן. ואיתרע מזלם של המצרים כי השייטת נמצאה בשעת הגיע מברק־האזעקה במרחק של כ־32 מיל בלבד מראש־הכרמל.

פעולתו הראשונה של המש״ט לאחר קבלת האזעקה היתה להגדיל את מהירות המשחתות שבפיקודו, תוך מתן פקודה לפריגטה א.ח.י. „מזנק” — אשר מהירותה המכסימלית של כ־19 קשר לא יכלה להשתוות לזו של „יפו” ו„אילת” — לצאת במיטב מהירותה בעקבות אחיותיה. ועתה, עת החלו חרטומיהן החדים של המשחתות הולכים ופולחים ביעף את מימי הים הקודרים, עת החלו ארבעים אלף כוחות־טוס הפועלים במלוא־עצמתם להריץ את גופיהן הארוכים והנמוכים של האניות הישראליות כלפי האויב — עמדה בפני המש״ט, וקציניו הדרוכים, הבעיה הקובעת כיצד לתכנן את קורס־ההתנגשות המדויק אשר יאפשר להם לחסום את דרכו של

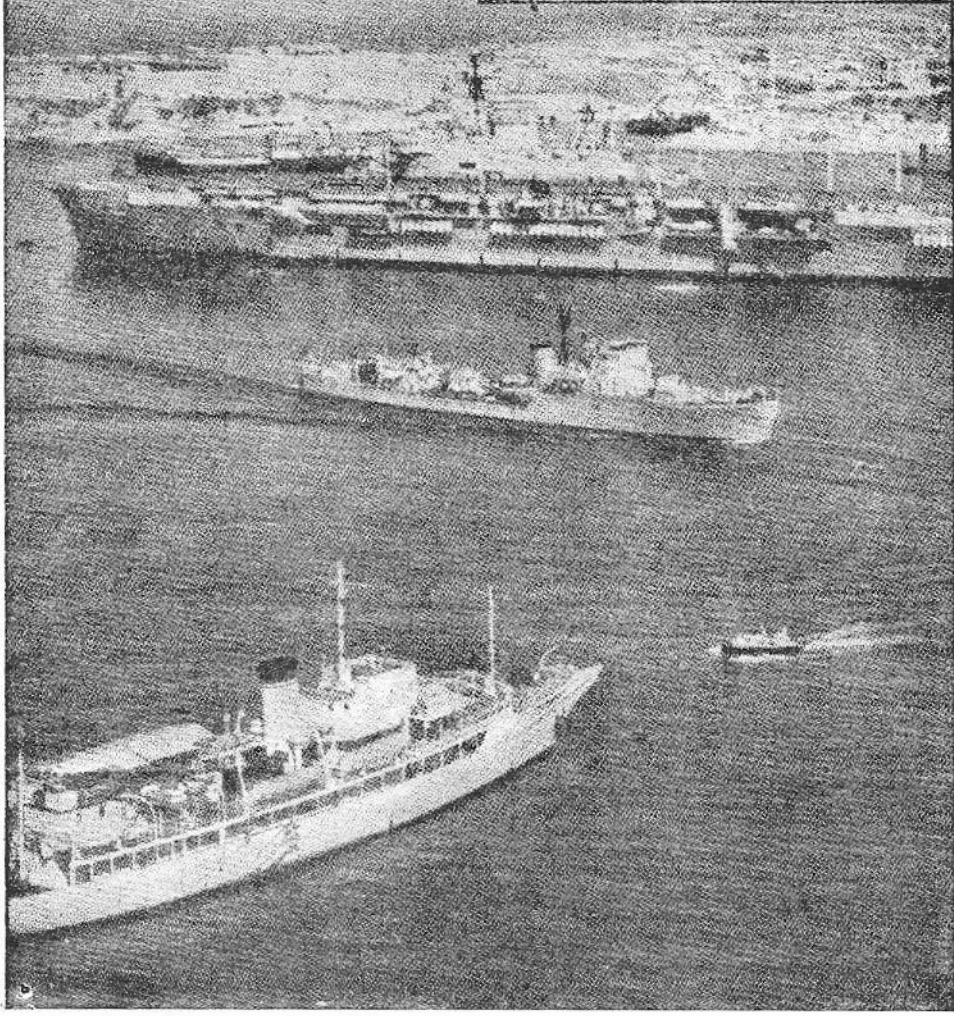
האויב הנסוג במלוא המהירות, וזאת בטרם יצליח להתחמק או למצוא מחסה בתפוי כוחות ידי־דויתיים. בעיה גורלית זו מצאה את פתרונה המהיר תוך שעה ו־12 רגע מאז קבלת האזעקה, הודות לנתונים המדויקים אשר נתקבלו בעיקר ביות ובמהירות מהמטה והודות למסקנות המכ־ריעות שהוסקו מהם על סיפונה של אנית־הדגל. הרשת החלה נסגרת מסביב לאניה המצרית.

שלב־ההכרעה

בשעה 0507 נסתיים שלב־החיפוש אחרי האויב, לגבי השייטת. על מסך־המכ״ם של אנית־הדגל נתגלתה אניה ההולכת־וקרבה לעבר השייטת במהירות 25 קשר ויותר — מכיוון מזרח. אמנם רחוקה היתה עדיין מהמשחתות כמעט 20 מיל, אך ממהירותה, והנתונים האחרים אשר היו בידי המש״ט, ניתן היה להניח כי אכן לא הזויב קורס־ההתנגשות המשוער אשר התווה לפני־כן, וכי אמנם זוהי הפושטת המצרית הנמ־צאת בעצם־בריחתה. המתח על גשרי־הפיקוד ובין צותי־האניות היה רב, ורבה אולי לא־פחות היתה הדריכות במוצבי־הפיקוד החופיים של החיל, אשר אנשיהם כילו למעשה את מלאכתם לאחר השגת המגע, ולא נשאר להם אלא לחכות לתוצאות פעולתם של אחיהם בלב־ים; אותו הים אשר עליו נעו — רק עשר שנים לפני־כן — אניות־המעפילים־הנדרפות חסרות־הישע של עם החוזר למולדתו. הפעם שטו בים זה לא ספינות

לוח־אירועים:

התחיל מבצע „סיני”.	יום ב', 29.10.1956
כוחות חיל־הים בפעולת פריסה התקפית לאורך חופי הארץ.	במשך שעות היום
	יום ג', 30.10.1956
כוחות חיל־הים בפעולות פריסה התקפית לאורך חופי הארץ. עגינת שייטת חיל־הים במפרץ חיפה, וקבלת מילואים. הפריגטה המצרית המהירה „איברהים אוול” מפליגה מאזור אל־עריש—רפיח במגמה להפגז מטרות צבאיות באזור חיפה, בהתאם להוראות אלחוטיות של מטה הצי המצרי.	במשך שעות הערב
הפלגת השייטת של חיל־הים, בת שתי משחתות ופריגטה אחת, מחיפה לפריסה התקפית בהרכב: א.ח.י. „יפו”, א.ח.י. „אילת”, א.ח.י. „מזנק”.	בשעות הערב המאוחרות
תנועה ניכרת של אניות־מלחמה זרות קרוב לחופי הארץ, ובמבואות־חיפה.	יום ד', 31.10.1956 בשעות הבוקר המוקדמות

הפלגתה המבוהלת של „איברהיס” מנמל מלטה, בראשית חודש אבגוסט 1956. האניה שהתה במלטה כ־9 חודשים לרגל תיקונים, ועבה פתאם לאחר פרוץ משבר־טואץ.

גילוי אניה לא מזוההת נוספת בכיוון 270 מראש הכרמל. קורס 90, מהירות כ־20 קשר. בערך. תחילת הפגזת אזור חיפה ע"י האניה הנ"ל, מטוח 6 מיל בערך.	0245 0340
האויב משנה קורס לצפון־מערב, המשך ההפגזה.	0343
סוף ההפגזה. הגדרת האויב: 310 מראש הכרמל, קורס 300, מרחק 13 מיל, מהירות 20 קשר.	0350
קבלת מברק בא.ח.י. „י9” בדבר הפגזת חיפה מהיט. הגדרת השייטת הישראלית: 41° 32' צפון, 21° 34' מזרח, (כ־32 מיל מראש מכרמל). קורס 268, מהירות 8 קשר. שינוי קורס ליריטת האויב, הגדלת מהירות השייטת.	0355
שינוי קורס ל־055. הגדלת המהירות ל־14 קשר ומעלה. הוראת המש"ט לא.ח.י. „מזנק”:	0407
לבוא בעקבות המשחתות במהירות האפשרית.	
מהירות המשחתות: 23 קשר. קורס האויב: 285, מהירות 25 קשר.	0425
מברק לשייטת: חיל־האוויר התבקש לתת סיוע התקפי.	0432

לעבר כוחנו תתגלגלה במהרה כ, אל נאסר" ו, אל צאפר", שתי המשחתות המצריות מדגם רוסי, ושתי המשחתות „אל קאהר" ו, אל פאתח", אשר נרכשו לאחרונה מאנגליה, ואשר ארבעתן מהוות את עיקר כוח-המחץ של האויב. היתה זו שעת-ההכרעה. על המש"ט היה להחליט אם להמשיך בדרכו נוכח המצב המעורפל ותוצי אותיה הקטלניות האפשריות של שגיאה בשיי פוטו — אך ע"י זאת לפתוח את הדרך למרחב בפני הפושטת הנסוגה — או להמשיך בקורס שקבע לעצמו — על אף הסכנה: והשייטת המשיכה בדרכה! וברגע זה למעשה — הוכרעה תוצאתו של הקרב שהתפתח.

הקרב

תוך רגעים ספורים הוסרה המועקה מעל לבם של המפקדים הישראליים. לעין הצופים מעל האניות שלנו נגלו נוכח האופק המערבי הלילי, דמויותיהן של ארבע אניות-מלחמה ה־קרבות במלוא-אורותיהן (*). הוקם קשר-איתות — והסתבר כי היו אלה ארבע משחתות של הצי האמריקאי הששי, אשר חלק ניכר ממנו שוטט באותו לילה בקרבת מקום.

בינתיים החלה להצטייר מרחוק, מול השמים המזרחיים המבהירים, צלילתה של אנית-מלחמה מואפלת — אשר חתרה מערבה בכל כוחותיה. אליה הופנו עתה עיני הכל, וגם היא, דוגמת האמריקאים, נדרשה להזדהות. הדר־שיח (באנ־גלית) אשר התפתח עתה, כששני הצדדים

בבקבות המשחתות באה גם אנית-תובלה של הצי האמריקאי.

רעועות ונטולות-מגן, ואף לא אניותיה המאול־תרות — מלאות-ההתלהבות אך חסרות-הנסיון — של מלחמת-העצמאות. הפעם יצא לקראת האויב — ולראשונה מאז מי יודע מתי? — כוח ימי ישראלי עדיף, קטן אך מגובש, גאה בכליו, ובוטח באימונו. ואם כי יתכן כי הספיק להרהר בכך אף לא אחד מאנשיהן של האניות האפורות והקלות אשר הבקיעו את דרכן בים על רקע דמדומי-השחר הראשונים, הרי ניצבה בפני חיל-הים הישראלי אותה שעה הזדמנות — אולי בלתי-חוזרת — לפתוח דף מפואר חדש בתולדותיה הימיות של המדינה.

בשעה 0516, תשעה רגעים לאחר שנגלה במזרח האויב המשוער, הופיעו על מסכי-המכ"ם של שתי המשחתות, ארבע מטרות נוספות התר־לכות ומתקרבות מן המערב במהירות, והן עורר כות במערך קרבי. יתכן והיתה זו נקודת-השיא במאורעות אותו היום, והמתיחות עלתה כמעט עד לאי־נשוא. האויב העולה מן המזרח, וארבעת המטרות המגיחות מן המערב — וממבנה-הפלטן ברור היה בעליל כי אלו הן אניות-מלחמה — היוו יסוד מספיק לחשש כבד כי השייטת הישראלית עומדת להכנס למלכודת אשר הטמינו לה המצ־רים. נדמה היה כי הפושטת אשר נשלחה כדי להפגין את חיפה, משימתה העיקרית היתה ל־שמש כפתיון אשר נועד למשוך את אניות-החיל לתוך מארב, כדי למחוץ אותן בין היחידות המצריות המתכנסות ומכתרות אותן הן ממזרח והן ממערב. נוכח המש"ט ומפקדי המשחתות עמדה האפשרות — מאד מתקבלת על הדעת — כי יתכן וארבעת המטרות המתקרבות מזרחה

0440	השייטת עוברת לקורס-התנגשות משוער עם האויב. הקורס החדש: 0324. מטוס חיל-האוויר ממריא לסיור ותצפית.
0455	מברק לשייטת: האויב נעלם.
0500	הגדרת השייטת: 54° 32' צפון, 26° 34' מזרח. קורס-התנגשות משוער חדש: 000. מהירות: קרובה ל־30 קשר.
0507	גילוי מטרה ע"י השייטת ומזרח לה. קורס 270.
0510	המטרה — כנוי: „א" — נעה מערבה. מהירות: כ־25 קשר. מברק לשייטת: האויב בכיוון 310 מראש הכרמל. מרחק 31 מיל, מהירות 25 קשר.
0516	גילוי מטרה נוספת ע"י השייטת. המטרה קרבה ממערב. כנוי המטרה: „ב".
0520	מברק לשייטת: הגדרת „א" — כיוון 300 מראש הכרמל, מרחק 35 מיל, מהירות יותר מ־25 קשר.
0521	מסתבר כי „א" נעה על קורס 270. קורס-התנגשות חדש של השייטת: 0310.

מאתים — קיים־קיים, נקודות־נקודות — היה קלטי בקיצור ובפשטותו:

שאלה: "WHAT SHIP?"

תשובה: "WHAT SHIP?"

שאלה:

"ISRAEL NAVY. WHAT SHIP?"

תשובה: "WHERE GOING?"

שאלה: "WHAT SHIP?"

תשובה: "WHERE GOING?"

ובזה התברר סופית מיהי האניה הניצבת מול תותחי חיל־הים הישראלי. קצב האתות, השפה הנלעגת, הסירוב להזדהות, ההאפלה, דיים היו להסיר את הלוט מעל פני האויב. לתותחני המשחתות כבר ניתנה אתראה מספקת, ובשעה 0532 נפתחה האש. הטוח היה 9.000 יארד, הר־אות טובה, הים שקט, ומזג־האוויר — נוח. הגדרת הכוחות הלוחמים היתה: 300° מראש־הכרמל, ומרחק של כ־40 מיל ממנו.

לאניות האמריקאיות נשלחה אזהרה: „פתי־חיים באש על אניה אויבת!“ וכל ארבעת המש־חתות פנו דרומה ונעלמו באופק.

המשימה בפני מפקד השייטת הישראלית היתה: לחסל את הפושטת המצרית בכל המ־הירות לפני שתחול התערבות ימית או אווירית עוינת. לצורך זה עמדו לרשותו שתי אניות בעלות מהירות עדיפה, שמונה תותחים 114 מ"מ (4.5 אינטש), ו־16 צנורות־טורפדו 533 מ"מ (21 אינטש) מלבד כלים קטנים. מפאת מהירות־השיט הגבוהה בעת הרדיפה והקרבת היתה אפשרות מועטת כי תוכלנה לבוא לעזרתו אניות נוספות של חיל־הים, כגון פריגטות,

אם כי קיים היה סיכוי לבוא הסט־רים, והיה סיכוי לסיוע והיפוי אויריים. סיועו של חיל־האוויר להשלמת המבצע נתבקש ע"י מטה חיל־הים — אשר אין לו מטוסים משלו לצרכי תצ־פית והתקפה — כבר בשלבים המוקדמים של הרדיפה, ואמנם יצא מטוס־סיור של חיל־האוויר בדרכו, ואף הצליח לגלות את האניות המתמַר־דות. זמן־מה לאחר תחילת הקרב — בשעה 0545 לערך.

תפקידו של המפקד המצרי, סאג רושדי תמאזין, היה — לנסות ולדחות את ההכרעה עד אשר תהא שהות לכותות־אוויר, או ים, מצריים להתערב לטובתו ולפגוע ברודפיו. האמצעים ברשות־הוא היו מוגבלים: אניה אשר מהירותה המתוכננת המכסימלית היתה 27.5 קשר בלבד, וחימוש של ארבעה תותחים 102 מ"מ (4 אינטש) מלבד כלים קלים. לא היו לרשותו צנורות־טורפדו. ברם, מצבם של המצרים לא הסר־תקוה מעיקרו. המרחק בין פורט־סעיד לשטח בו התנהל הקרב הוא פחות מ־175 מיל — טוח אשר להלכה איפשר ללא־קושי את הפ־עלתם של מפציצים מהירים מדגם „איליושין־*. בסיס־תעופה סוריים ולבנוניים היו קרובים לו עוד הרבה יותר. האלחוט של הפושטת פעל בתדירות במשך הקרב, ואין ספק כי היא בקשה בדחיפות סיוע־אוויר לאחר שנתגלתה (ויש להניח כמעט בודאות שסיוע זה הובטח לה).

(*) יש לזכור כי באותו יום היו מטוסי חיל־האוויר הישראלי טרודים בסיני, ושיגור מטוסים עוינים אל קרוב לחופי הארץ עלול היה להיות פחות מסוכן מאשר בימים כתיקונם.

0525 חסתבר כי „ב“ מצטרפת מארבע מטרות נעות מזרחה במערך קרבי. חשש של מלכודת, היות ו„א“ ו„ב“ נעות כאילו לקראת מפגש כשהשייטת באמצע. נסיון־זיהוי, התקשרות באתות עם „ב“.

0527 „ב“ מזדהה כארבעת יחידות אמריקאיות. האמריקאים שטים בתאורה מלאה. באור־הבוקר הראשון מצטיירת באופק המזרחי הצללית של „א“. המטרה שטה מאופלת.

אתות ל„א“ (באנגלית): שאלה — „איזה אניה?“

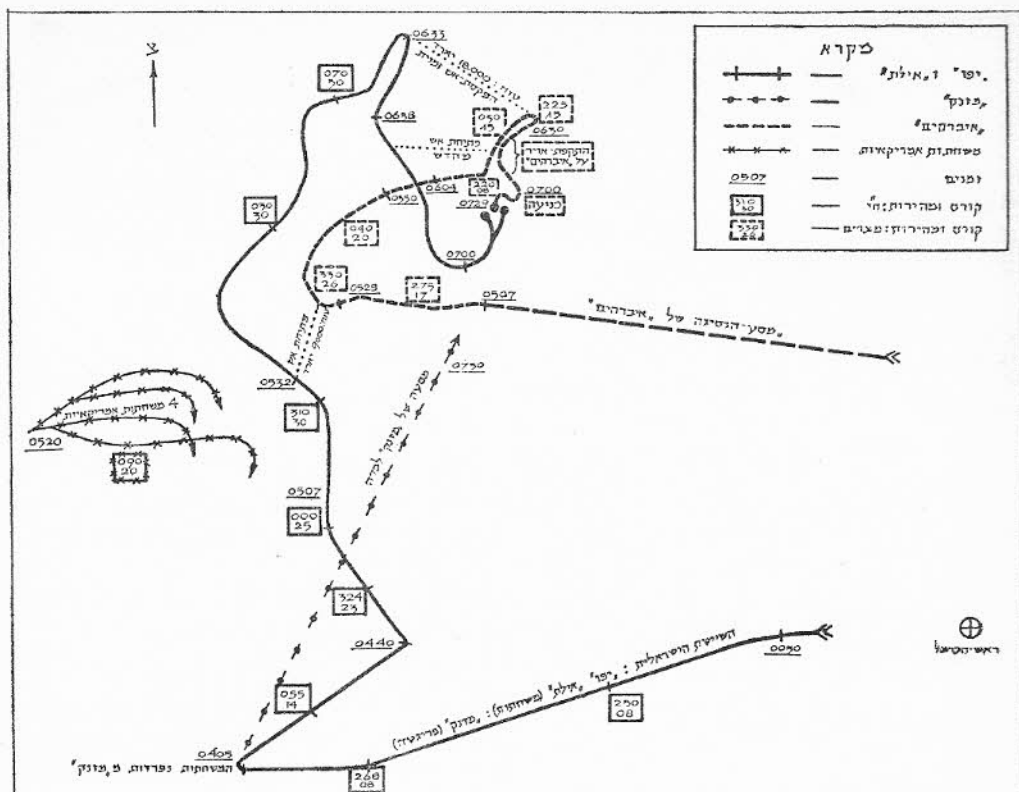
תשובה — „איזה אניה?“

שאלה — „חיל־הים הישראלי, איזה אניה?“

תשובה — „להיכן שטים?“

שאלה — „איזה אניה?“

תשובה — „להיכן שטים?“

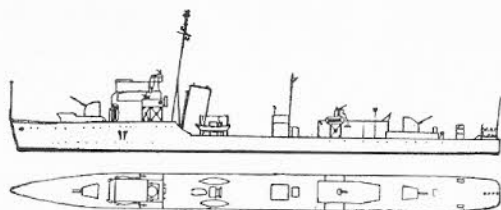
תרשים תנועות שני הצדדים הלוחמים בשעת המערכה נגד המשחתת המצרית, 'איברהים אוול', בבוקרו של יום ד', ה'31 לאוקטובר 1956.

על א.ח.י. 'יפו' ואחר הועתקה כלפי א.ח.י. 'אילת' לסירוגין, ברם, במשך כל הקרב לא השיגו המצרים אפילו פגיעה אחת בשתי המשרות הרודפות.

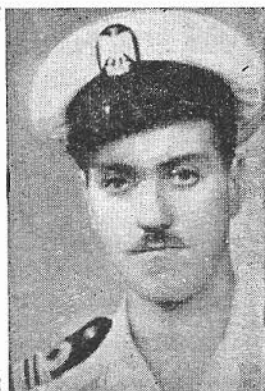
השייטת הישראלית שטה במערך עורפי מוד-רג, כשא.ח.י. 'אילת' באה במקביל לעקבות התלם של אנית-הדגל, תוך התחשבות בהשגת זווית-ירי טובה. שתי האניות השתדלו לשמור על קורס קבוע, להקלת האש, ברם מדי פעם נתגלה ההכרח בסטיות, כל עת שהתקרבו מטחי האויב יתר-על-המידה, או כדי להתאים את הקורס לתמרונים של האויב. כתוצאה מהתמרונים אלה גדל, באחד משלבי-הקרב המאוחרים, המרחק בין היריבים עד כדי 18.000 ירד בערך, והיה צורך בהפסקת-אש קצרה כדי להקטין את הסוה. קצב-הירי של שתי המשחתות היה ניכר, כפי שמסתבר ממספר הפגזים שגורו, כשכל אניה מנהלת ירי עצמאי — דבר אשר הגדיל

יתכן שבכך יש למצוא את הסיבה לתגובתה הנמרצת של האניה המצרית לאחר שנפתחה עליה אש, ולטכסיסיו של מפקדה, אשר הפסיד זמן יקר בתמרונים, שאמנם עזרו זמנית להסיח את אשן של המשחתות הישראליות, ולדחוק את הקץ, אך, מאידך-גיסא, השחו את מנוסתו לעבר החוף הלבנוני הבטוח-יחסית. מכל-מקום, עובדה היא כי המשחתת המצרית נלחמה ברוד-פיה במרץ רב במשך שעה ארוכה.

תמרוני שני הצדדים מודגמים על המפה. מבחינת התאורה יתכן ועדיפות מסוימת היתה על צד הישראליים באשר אנית-האויב התיבלטה במשך מרבית הקרב על רקע האופק המזרחי. לעומת זאת הפריעה למשחתות במקצת הרוח המזרחית החרישית אשר בשלבים מסוימים דחפה לעומתם את העשן שהתאבך מהאויב. אשן של האויב היתה מדויקת באשר לכיוון, אך קצרה ורחוקה, לסירוגין. היא התרכזה ראשונה

למעלה: מרשם מבנה הפושטת המצרית „איברהיס“.
מימין: מפקד הפושטת — טאג חסן רושדי תמאזין.

פגעו בודד מס' 2, והפחיתו ממהירות האניה. פגיעות אחרות נגרמו בטורבו-גנרטור והביאו להפסקה במערכת-החשמל, כן ניזוק חדר-המכונות, ונתגלו בקיעים במיכל-הדלק. כתוצאה מתקלות אלו ירד כושר-הלחימה של הפושטת במידה רצינית, ויתכן, מכריעה. פגיעות וכן שריפה באניה נראו — הן ע"י המשחתות, והן ע"י המטוסים. יתכן כי כבר בשעה זו נפגע דוכן תותח ה„בופורס“.

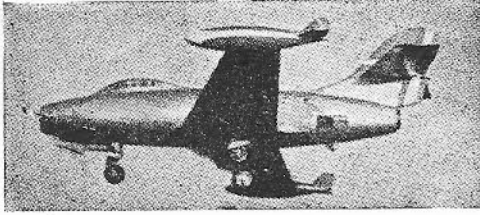
בשעה 0635 הגיעו למקום מטוסי ה„אוראגן“, והחלו מיד בהתקפתם, מבלי שהיתה אפילו שהות להפסיק את אש המשחתות. בערך באותה שעה (0627) נתעוררו ספקות על גשרה של א.ח.ג. „יפו“ אם אמנם דגלו של האויב עדין מורם על תרנו, אך מפאת המרחק לא ניתן להכריע בדבר: עכ"פ המשיך האויב בירי, אפ"כ באיטיות. מטוסי חיל-האוויר החלו לצלול על האויב מכיוון החרטום, דבר שמנע מהאניה המצרית את האפשרות להשתמש בשני תותחי ה„בופורס“ (40 מ"מ) הנ"מ. שניצבו בירכתיה, ומפאת זווית-ההתקפה הופעל רק אחד מבין שני הכלים 20 מ"מ שבצדי מבנה-הגשר.

רקיטה אחת של ה„אוראגנים“ חדרה דרך הסיפון קרוב לתותח הקדמי הכפול של 102 מ"מ והתפוצצה בחדר-אוכל הקצינים, בגרמה נזקים. רסיסי-פגזים נקבו את הגשר, וכנראה נפגע ברגע זה גם מפקד-האניה בידו. ליד התותח הקדמי נפגע ארגז-תחמושת ע"י פגז של המשחתות. צות התותח נהרג, והתותח לא אויש שוב. לדברי המצרים נפגע באותו זמן גם דוכן תותח

את מהירות-האש, אך גרם לקשיים בתצפית התוצאות, היות ופגזי שתי האניות ניתכו על המטרה בעת ובעונה אחת.

הפגיעות המכריעות הושגו כבר תוך מחצית השעה הראשונה להתמודדות, כפי שמסתבר מעדויות שני הצדדים גם יחד. מהשייטת התורקית נראו כמה פגיעות ישירות על האויב, וכן החטאות-מקרוב-מאד, אשר גרמו לקוללים במערכת החשמל וההגוי. בשעה 0604 נוכחו על המשחתות כי מהירות האויב ירדה, מקרוב ל-27 קשר ל-15 קשר בלבד, והמשיכה לרדת. אש האויב הפכה דלילה.

רגעים ספורים לפני-כן, בשעה 0558, יצאו מטוסי-קרב מדגם „אוראגן“ של חיל-האוויר כדי לסייע למשחתות בעבודתם. [בשעת התקרבותם מעל לים פגשו מטוסים אלה בפריגטה של חיל-הים-כנראה א.ח.ג. „מזנק“—אשר החלה לתמרן במרץ כל עוד לא היתה בטוחה בזיהותם של המטוסים החגים עליה. אי-הבנה זו סולקה ולאחר-מכן הודרכו המטוסים לאזור הקרב.] ואמנם גילו את האניה המצרית שהיתה אפופה עשן ונדי-פגזים. באותו השלב כבר היה מצבם של המצרים בכל רע. לדבריהם, משחלף פגזי המשחתות להתקרב אליהם במידה מסוכנת, נקטו פעמיים בתמרונים-התחמקות, והחלו להסתובב בקשת רחבה, בשנותם (פעמיים) את הקורס ב-180 מעלות. ברם, כבר לא היה בזה משום תועלת; פגז אחד פגע בחדר-אוכל המלחים, ומים החלו לחדור לאניה כתוצאה מחזירת רסיסים לדופן. רסיסים כבדים של פגז אחר

ה"בופורס", ונמסר למפקד כי לתוחה הכפול האחורי בן 102 מ"מ אין יותר תחמושת. אש הפושטת הופסקה למעשה, מהירותה הלכה וירדה, ובשעה 0700 לערך עמדה במקומה. עתה החלו שתי המשחתות הישראליות לסגור עליה משני צדיה על מנת להנחית עליה את מכת המות.

מטוס קרב סילוני מדגם "אוראגן". מטוסים מסוג זה השתתפו בהכנעת הפושטת המצרית.

כל הזדמנות כדי להלום ולנקום במשחתות הישראליות המנצחות בכל האמצעים שברשותו. גדול היה החשש כי כל שהיה נוספת במקום הקרב — כשאניותינו כאילו "דורכות על המקום" — עלול לחשוף אותן להתקפות מצריות נמרצות, אשר, יתכן ומחירן היה מבטל את כל ההישג המפואר שהושג. הצלת הצות, ושילוח טורפדו ב"איברהים" העומדת על מקומה, היו פותרים את הבעיה מיד, ותקדימים לפתרון מעידוזה ניתן היה למצוא למכביר במקרים דומים. מאידך גיסא — כביר היה הפתיון שבנ"סיון, לגרור את האניה על כל ציודה וחימושה למקום מבטחים. בהתחשב בערכה הכספי העצום, ובחשיבותה כתגבורת-כוח לחיל-הים הישראלי, ובעיקר אולי בהתחשב בכך שפעולה זו תהווה את גולת-הכותרת למבצע כמעט ללא-תקדים. המש"ט החליט, איפוא, על "סיכון מחושב", ושעות-הבוקר הבאות היו עדות לבצוע משימה אשר מבחינת הסיכון שבה, וההכשרה המקצועית שהיתה דרושה להשלמתה, לא נפלה בהרבה מהקרב עצמו שקדם לה. עובדה זו, יתכן ולא זכתה להערכה מתאימה מצד המשקיפים שאינם מאנשי-הים.

בערך באותו זמן גמלה כנראה בלבו של המפקד המצרי — לאור מצבו המיואש — ההחלטה להכנע. ברור היה כי אניותו לא תחזיק יותר מעמד, וכן היה ברור כי כל תקוותיו שהיו לו אולי באשר לקבלת סיוע-אווירי התנדפו. יש להניח כי הוא הודיע על כך למטה הצי המצרי, ואף קיבל את אשורו. ניתנה איפוא ההוראה לפתוח את שסתומי-הקרקעית, ובשעה 0710 עלה — מול צותיהן הצוהלים של אניות חיל-הים — דגל-הכניעה הלבן של המשחתת המצרית. עוד כמה רגעים לפני-כן נתן המפקד המצרי פקודת-נטישה וחלק מצות האויב החל לנטוש את אניותו האבודה. אנשים נראו קופצים הימה ומורידים רפסודות-הצלה. הקרב נסתיים!

השתלשלות וגרידה

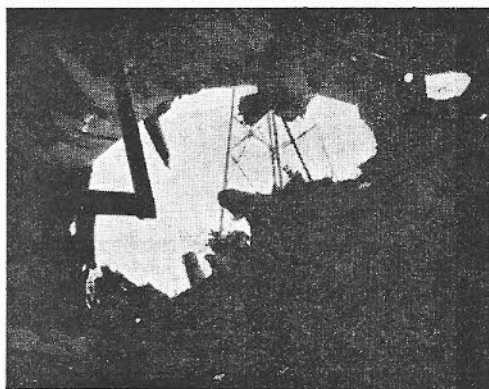
שעה שעלה דגל-הכניעה הלבן בתרנה של "איברהים אוול", נמצאה זו, והמשחתות המ-כתרות אותה, במרחק של כ-30 מיל מחוף-חיפה. חיל-הים הישראלי הצעיר אמנם נחל נצחון מזהיר, בהכנע לפניו אניות-אויב על כל צותה לאחר קרב די-ממושך ועקשני; אך מצבה של השייטת לא היה חסר-סכנה לגמרי. אותה שעה ידע הפיקוד המצרי אל-נכון על כניעת הפושטת, ולהלכה, לפחות, ניתן היה לשער כי לא יחמיץ

0532	הוראת מפקד השייטת לפתוח באש. טוח: 9.000 יארד. שתי המשחתות פותחות באש תותחי ה-114 מ"מ, כשהן שטות במערך עורפי. התקשרות עם השייטת האמריקאית: "פותרים באש על אניה אויבת".
0536	האניות האמריקאיות סבות דרומה ונעלמות במהירות. האויב משנה קורס כדי להתרחק. קרב-תותחים תוך שינויי-קורס של השייטת. אש נמרצת, אך מפוררת, של האויב.
0544	הגדרת אזור הקרב ע"י גורס חופי: כיוון 300 מראש הכרמל. מרחק: 40 מיל.
0545	מטוס-תצפית של חיל-האוויר מגלה את השייטת ואת האויב הנסוג.
0558	מטוסי-קרב של חיל-האוויר מדגם "אוראגן" ממריאים מבטיסהם. לאחר שהמטוסים מאבדים זמן מעל לאניה בלתי-מזוהה השטה צפונית-מזרחית, ופותחת בתמרונים עם הופעתם — כנראה א.ח.י. "מזנק" — מודרכים לאזור הקרב, אך מתקשים בזהירות האניות הלוחמות.
0600	עקב פגיעות באנית-האויב, והחטאות-מקרוב יורדת מהירות האויב ל-15 קשר. האויב סובל כנראה מהפרעות במערכת ההתנעה והחשמל. מגמתו להתרחק לעבר החוף ולכיוון בירות. פגיעה בדוכן-התותחים הנ"מ, התפוצצות תחמושת.

סיפונה נמצאו עדין יותר ממאה אנשי הצות האויב, קצינים ומלחים, אשר תגובתם האפשרית לכל נסיון השתלטות או גרירה לא היתה ניתנת להערכה־מראש.

בשעה 0722 הורה מפקד־השייטת לאניותיו לעבור לכוננות לקראת לחימה נגד־מטוסית ונגד־צוללתית, ומכשירי־האיתרה המתאימים הוכנסו לפעולה. לא.ח.י. "יפו" ניתנה הפקודה לעסוק באיסוף נצולים ולשמש אח"כ לתפקידי איתרה־נ.מ., והגנה־נ.צ. לאחותה, ולאניה הש"ב. לא.ח.י. "אילת" ניתנה פקודה לארגן צות־השתלטות, ולהתכונן לגרירת "איברהים". חילי־האוויר נתבקש לתת חיפוי אווירי. חיפוי זה אמנם ניתן במלואו וביעילות גדולה, במשך השעות הבאות. החיפוי האווירי הוכח כחשוב ב"מיוחד בשלב מאוחר יותר, עת שהתקרבו למקום הפריגטה א.ח.י. "מוזק" וכן טרפדות, ואניות־שירות שונות מנמל חיפה, שהצטרפו יחד לריכוז ניכר, אשר היווה מטרה מצוינת להתקפות־אוויר אויבות.

בשעה 0730 החלה א.ח.י. "יפו" באיסוף הני־צולים מהים ומהרפסודות, מהם נאספו תוך פחות משעה יותר מ־50 איש, ביניהם פצועים, ומבלי שיאבד מצרי אויב אחד, אם־כי היו פזורים על שטח נרחב. הניצולים רוכזו תחת משמר בחדר־האוכל של המשחתת, והוגש להם מזון ומשקה, ולפצועים — טיפול. בד"כבד עם פעולות אלה אורגן על סיפון א.ח.י. "אילת" צות־השתלטות אשר עליו היה לתפוש את אנית־

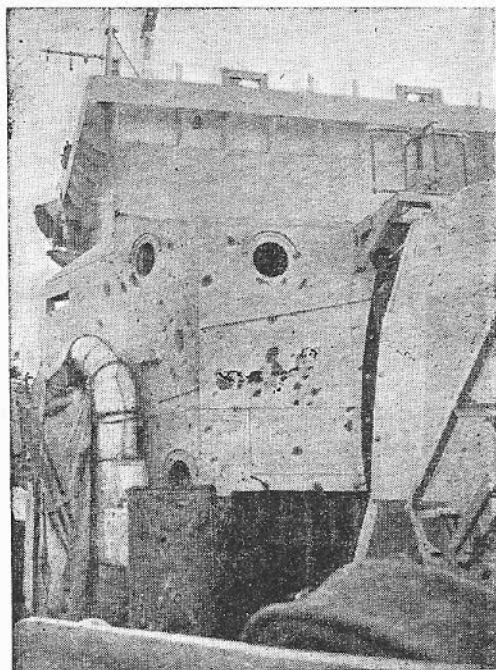

נחת־זרועו של חיל־הים הישראלי: אחת הפגיעות שהושגו ע"י תותחי המשחתות בגוף הפושטת המצרית. פגיעות מעין זו, במיכל־הדלק ובמערכות ההתנעה, ההגוי, והחשמל, האיטו את בריחתה של "איברהים" וחרצו את גורלה.

התפקיד שעמד בפני השייטת היה כדלהלן: תוך כוננות קרבית מתמדת, כשהיא עומדת ללא־הרף על משמר נגד התקפות אוויריות, ימיות, ותתי־ימיות אפשריות, היה עליה לגרור אניה פצועה, המוטלת במים כגוש מת ללא־תנועה. כתוצאה מהפגיעות שנפגעה, וכתוצאה מפתחת ססתומי־הקרקעית, נטתה "איברהים" על צדה, כשמים חודרים לתוכה, וכישר־הציפה שלה הולך־ומתמעט מרגע לרגע. היא היתה ללא יכולת־תנועה, היות ודודיה כבו, לא היה בה חשמל, ההגה לא פעל, ודלקה השתוללה בחרטומה כתוצאה מפגיעת פגז, ולא היה כל בטחון שהאש לא תגיע למחסני־התחמושת. לא היה ידוע אם לא הוכנו מטעני־נפץ להטבעתה. על

0624	בערך. פגיעות במרכז אנית־האויב ובריכתיים. האויב משנה קורס כדי 180°. קורס חדש: 225°. ממשיך בתמרון.
0627	דגל האויב אינו נראה יותר בבירור, בגלל המרחק ועשן הפגיעות, אך הוא ממשיך לירות.
0630	בגלל גידול הטוח עד 18.000 יארד־כתוצאה מתמרון האויב: הפסקת־אש קצרה ע"י השייטת.
0635	מטוסי־קרב נוספים של חיל־האוויר ממריאים (אלה כבר לא מספיקים להכנס לפעולה). השייטת שוב פותחת באש, לאחר טגירת הטוח.
0637	מטוסי "אוראגאן" של חיל־האוויר מופיעים מעל לאויב ופותחים בהתקפה מיד.
0638	האויב מותקף ע"י רקטות של מטוסי־הקרב.
0640	בערך. האויב משנה קורס ב"180.
0648	בערך. האויב נפגע ברקטות של מטוסי־הקרב.

פגיעות רסיסי הפגז אשר הוציא את שני תותחיה הקדמיים של „איברהים“ מכלל פעולה ניכרים במבנה הגשר. פגז זה שיתק את מחצית חמושה העיקרי של הפושטת, וזיטל את צות התותחיים.

נמצאת בכוננות קרבית לא-כלי-שכן — הוא — גישה לאניה המצרית לשם העברת המשך וגר רירתה. פעמיים קרבה „אילת“ את ירכתיה אל חרטומה של „איברהים“. בפעם הראשונה לא נמצא איש על הסיפון הקדמי של הפושטת לקבלת הכבל — היות והצות השבוי רוכז ביר כתיים. משנעשה נסיון הגישה השני, הופיעו

האויב. הכנת הצות הוכבדה על חוסר כוח-אדם, היות והמשחתת חייבת היתה להשאיר במצב כוננות-קרבית גבוה. לבסוף רוכזו פחות מתריסר אנשים, בפיקודו של סגן-מפקד האניה, אשר יצאו לדרכם בסירת-מנוע, כשתפקידם הראשון לאבטח יותר ממאה מצרים שנש-ארו על הפושטת, ולמנוע את הטבעתה.

סירת-המנוע סובבה את „איברהים“, ומשנוכח מפקד-הסירה כי צות האויב היה כולו המום וחסר כל רצון להתנגדות, הורה למפקד המצרי, סאג תמאזין, לגשת לכבש — שהיה מורד — ומהרו לעלות על ה„איברהים“.

מאז והלאה מילא צות-ההשתלטות הזעיר תפקידים רבים וחיוניים, ואין ספק כי חלקו היה רב ביותר בהצלת האניה השבויה. המצרים השבויים רוכזו תחת משמר בירכתי האניה; הוקם קשר אלוטמי עם „אילת“; הוצפו מחסני התחמושת, כדי למנוע התפשטות הדליקה בחרי טום; נעשו נסיונות להשתלט על הדליקה; ומעל לכל — נסגרו שסתומי-הקרקעית כדי למנוע את הטבעת האניה. אח"כ החל צות-ההשתלטות בהכנות לקבלת המשך לגרירת הפושטת, ועשה מאמצים נואשים להפעיל את ההגה שנתפש — אשר חסימתו לצד ימין עלולה היתה למנוע כל גרירה תקינה, ואמנם הצליח צות-ההשתלטות לבסוף — לאחר נסיונות-נפל להשתמש בהגה העזר בירכתיים — להפעיל את ההגה הראשי מחדרו על הגשר. צות-ההשתלטות נשאר על „איברהים“ עד לאחר כניסתה לנמל.

בשעה 0810 החלה א.ח.י. „אילת“ בתמרון קשה ומסוכן גם בזמנים רגילים — וכשאניה

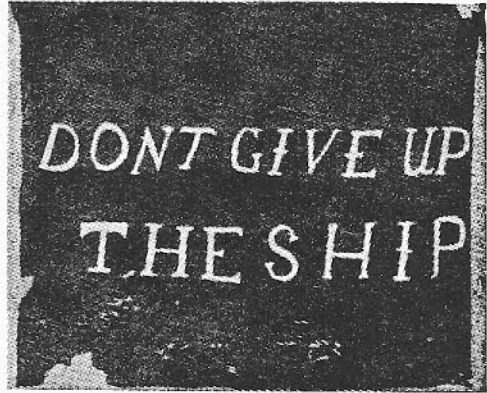
מהירות האויב מוסיפה לרדת. אש איטית של השייטת.	0650
בערך. האויב מפסיק לירות, ועומד במקום.	0700
בערך. חלק מצות האויב נראה נוטש את אניות.	0705
דגל לבן מונף על התורן הקדמי של האויב. השייטת מתקרבת במהירות 15 קשר.	0710
א.ח.י. „יפו“ משמאל לאויב, א.ח.י. „אילת“ מימינו, והאויב בתווך. מטוסי חיל-האוויר משמשים באבטחת השייטת.	
על פי הוראת המש"ט עוברת השייטת לכוננות לקראת לחימה נ.מ. ונצ. חלק מצות האויב נמצא במים, חלקו על דוברות. הוראה לא.ח.י. „יפו“ לאסוף ניצולים, הוראה לא.ח.י. „אילת“ להתכונן לגרירת האויב.	0722
א.ח.י. „יפו“ אוספת ניצולים מהמים, ביניהם פצועים; לניצולים מוגש טיפול ומזון על סיפון המשחתת.	0730
בערך. קבוצת-השתלטות מא.ח.י. „אילת“ עולה על אנית האויב. הכנות לגרירה, ואבטחת השבויים.	0740

סיכום

פרשת ה„איברהים אוול“ קרובה מדי מכדי לסכמה באופן סופי. סיבות בטחוניות אינן מרשות את פרסומם של מספר נתונים באשר לפעולות הצד הישראלי, אם כי אין להניח כי אלה עלולים לשנות את תמונת המאורעות בצורה מכריעה. לעומת זאת חסרים כמעט לגמרי פרטים באשר למניעי הצד המצרי, ואלה עלולים לקבוע במידה רבה, לפחות באשר לרקעם של המאורעות — אם כי לא באשר לתוצאתם.

תוצאותיה של הפרשה ברורים למדי: היא עלתה למצרים בהפסד של אנית-מלחמה, אשר שוויה כמה מאות-אלפי ליש"ט, על כל ציודה והימושה המשוּפָּץ (*), ובשביית יותר מ-150 אנשי מקצוע ימיים, קצינים וחיילים, אשר שירתו בים בתנאי קבוע, מהם כמה הרוגים ופצועים. אך בעיקר, הפשיטה הנחפזת על חיפה, וסופה האומלל, העלו את קרנו של חיל-הים הישראלי בכל העולם ולא בחוגים ציים בלבד. תולדותיהם של כוחות-הים המצריים הם ארוכים מאד — אם כי

(*) „איברהים“ עברה שיפוץ יסודי במספנות הצי הבריטי במלטה במשך החדשים הראשונים של 1956, ועזבה את מלטה רק בתחילת אוגוסט 1956 כשבועיים לאחר פרוץ משבר-סואץ.

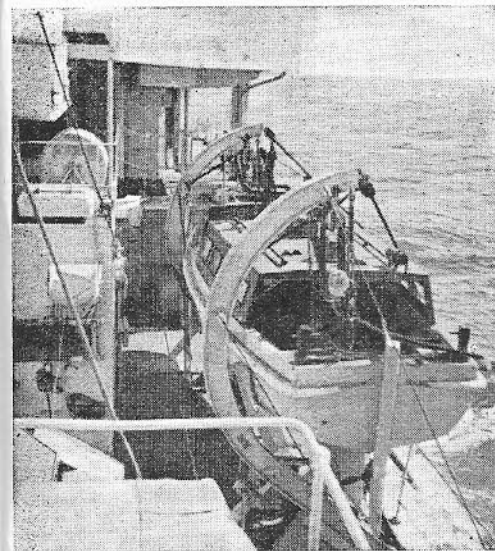

הסיסמה אשר לא עמדה נוכח הצות המצרי בשעת הקרב: „אל תמטרו את האניה ו!“. הדגל ההיסטורי אשר הונף ע"י הצי האמריקאי הצעיר במערכת „אגס אירי“ נגד הבריטים בשנת 1812.

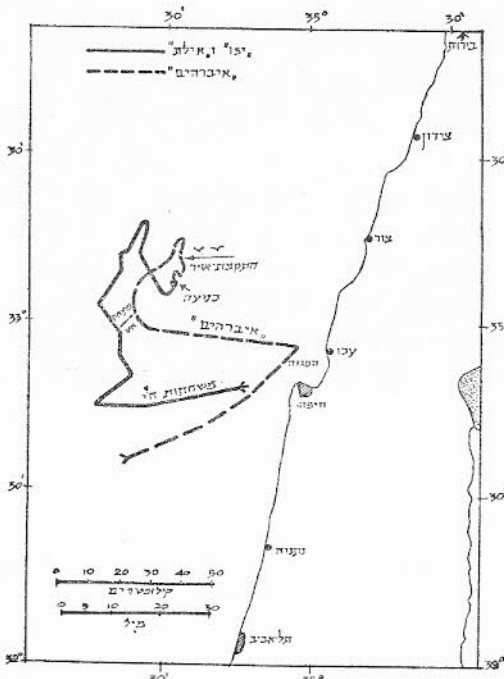
סוף-סוף כמה מצרים — מדורבנים מאחור ע"י רובאי של פלגת-ההשתלטות — והכבל חובר לחרטום. משפתחה „אילת“ בגרירה איטית, החל ההגה החסום של „איברהים“ להסיט אותה ימינה, והיא באה בעקבות „אילת“, אך בזווית ניכרת, ובמרחק כ-60 מטר מתלם הגוררת, כשר המשך מתוח במידה מסוכנת. נסיונות לתיקון ההגה הסיטו את האניה הנגררת — שהיתה כבדת-תנועה בלא-הכי — לצד שמאל, ואחרי-כן שוב לצד ימין. כל המאבק הזה התנהל תחת לחץ הסכנה כי השייטת עלולה להיתקף כל רגע ע"י כוחות אויבים, זאת נוסף לחשש כי המשך ינתק בגלל העומס הגדול. רק משתוקן ההגה של „איברהים“, הודות למאמציו של צוות ההשתלטות, ניתן לכל הכבודה לצאת לבסוף לדרכה, והמשחתת-הגוררת החלה לסחוב את השלל בכיוון למפרץ-חיפה במהירות 10 קשר. היה זה קרוב לשעה 1000.

לאחר כמעט ארבע שעות, ב-13.45 לערך, קיבלה גוררת-הנמל של חיפה את המשחתת המצרית מידי א.ח.ג. „אילת“, וב-16.30 הוכנסה אנית-האויב לקול תרועותיהם ההיסטריות כמעט של הצופים אשר חזו במחזה, לנמל חיפה. זמן מועט לאחר-מכן הועלתה האניה על מבדוק, לשם קביעת נזקיה, ותחילת התיקונים.

בשעה 16.45 — פחות מ-13 שעות לאחר קבלת מברק-האזעקה בדבר הפגזת אזור-חיפה — הפליגה השייטת בדרכה ללב-ים, למילוי תפ-קידיה השיגריים.

מהר, שלל, חש בו" — סירת-המנוע של „איברהים“ לאחר שהועלתה מהים על סיפון אחת המשחתות המנצחות של חיל-הים.

המבצע נגד הפושטת המצרית „איברהים“ בבוקרו של יום ה'131 לאוקטובר 1956: מפה כללית של אזורי-המערכה.

לא מפוארים במיוחד — אך בקושי, אם בכלל, ניתן למצוא בהם מבצע־נפל מעין זה שנכשלו בו כל־כך במבואותיה של חיפה.

מגמותיו של פיקוד הצי המצרי, באותו היום לאחר פתיחת הפעולות בסיני, במידה רבה הנן בבחינת הידה שתומה. „איברהים אוול“ — אם כי היתה במצב תקין, לא היתה היחידה הגדולה, ולא החזקה, ואף לא המהירה ביותר בצי המצרי. למצרים שתי משחתות רבות־כוח — „אל צאפר“ ו„אל נאסר“ — מדגם „סקורי“ הרוסי, בנות 2.200 טון, המושות היטב, כשרות להטלת מוקשים, ובעלות מהירות של יותר מ־38 קשר. מדוע לא הופעלו שתי היחידות אלה? האם מפני שלא הספיקו להתאמן בהן כראוי, האם לא היו מוכנות לפעולה, החסר היה הצות הדרוש, האם הן נשמרו כדי לשמש לפעולות יותר „נכבדות“ מאשר נגד חופי־ישראל? כל עוד נשארות שאלות אלו בלי מענה, קשה יהיה להעריך את רקע המאורעות. כן היו לרשות המצרים שתי המשחתות הבריטיות־לשעבר מדגם „וט“, אחיותיהן של א.ח.י. „יפו“ ו„אילת“. מדוע לא הופעלו אלו? (* מדוע לא לוותה הפושטת לפחות ע"י אחותה „מוחמד עלי“, הדומה לה בחמוש ובמהירות? עובדה היא כי „איברהים“

נשלחה לבדה לתוך „לוע־הארי“, כדי לתקוף את נמלה החשוב והמוגן ביותר של ישראל, אל מול מכשיר־אתראה וגילוי אלקטרוניים חדישים, נוכח קיומן של אניות חיל־הים הישראלי העולות עליה בהרבה הן במהירותן והן בחימושן, ומתחת לחטמו ממש של חיל־האוויר הישראלי העירני.

(* ממקורות בריטיים נמסר כי שתי אניות אלה יצאו את אנגליה, לאחר פרוץ משבר־סואץ, מבלי שקיבלו תחמושת בעבור חימושן העיקרי, תותחי ה־114 מ"מ, שהם בני קאליבר בריטי אשר פגזים מסוגו קשה להשיג. אך גם במקרה זה היו האניות יכולות להביא תועלת כאניות־נ.מ. בהשתמשן בששת תותחי הבופורס, 40 מ"מ שלהן. ברם קיימת האפשרות כי נשק האניות מוחלף עתה לחימוש רוסי, ותהליך זה עדין לא הסתיים.

0805	הפריגטה א.ח.י. „זונק“ מתקרבת. לאחר־מכן סט־ריס.
0945	בערך א.ח.י. „אילת“ גורת את האויב לחיפה, מרחק 29 מיל. קשיים בגרירה בגלל נטית אנית־האויב וקלקול ההגה.
1300	בערך. כניסה למפרץ חיפה. אזעקות־איר.
1345	גורת־הנמל מקבלת את אנית־האויב מידי א.ח.י. „אילת“.
1400	א.ח.י. „אילת“ מצטרפת ל־א.ח.י. „יפו“.
1530	נווט הנמל עולה על אנית־האויב.
1630	אנית־האויב, ויתרת הצות שעליה, מוכנסים לנמל. העלאת האויב למבדוק. הפלגת השייטת ללב־ים.

לוח־האירועים הנ"ל הוכן בהתחשב, ועל־סמך, מקורות רשמיים, והנו מדויק ככל־האפשר. ברם, בגלל הבדלי־גרסאות בין המקורות השונים, עלולים עדיין לחול אי אלו שנויים ברשימת זמני־המאורעות.

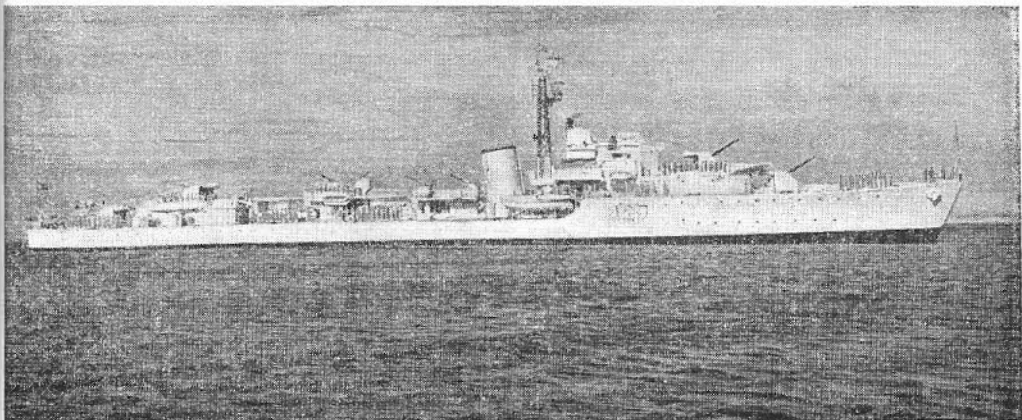

קציניה הבכירים של שיטת חיל־הים הישראלי אשר נצחה ושבתה את המשחתת המצרית „איברהים“.

צרפתיות בקשר למשבר־סואץ. ברם־זוהי השערה בלבד. כל עוד לא הופרכו הנתונים הידועים כיום, יש להסיק מהם רק מסקנה אחת — והיא — כי החלטתו הפויוזה של הפיקוד המצרי לשלוח את „איברהים“ להפגזת חיפה היתה מבר־ססת על שחצנות בלתי־רגילה גם לפי קנרי מידה לבאנטיניים, וזלזול ללא־תקדים באויב הישראלי — זלזול אשר לו נכון גם עונש ללא־תקדים. רבות הן הפרשות בהסטוריה הציית בהן קנו להם המנוצחים את הערצת העולם. פרשת כניעתה של „איברהים אוול“ לא תימנה ביניהן. ברם, חרפת התבוסה אין היא רובצת על אנשי צותה הפשוטים של הפושטת, אשר לחמו בהתמדה ובעקשנות נגד כוח עדיף בהר־בה. עד לאותו הרגע הבלתי־נמנע בו נשברה בהם

(*) „איברהים“ סיימה את ההפגזה כשעתיים לפני עלות השחר בלבד. לו היתה נסוגה בעוד לפניה כמה שעות־שיכה אזי תקיפתה ע"י מטוסים היתה הופכת להיות קשה בהרבה.

הגבול המבדיל בין העזת־גבורה ובין פויוזות חופזות הוא דק. לפחות להלכה קיימת האפשרות כי מסע־ההתאבדות של „איברהים“ היה הופך להתקפת־פגע־זברה" מוצלחת יחסית אילו היה קודם למבצע המצרי תכנון כלשהו בשלב־המטה. אין כל סימן לתכנון מוקדם כזה בדרג גבוה של האויב — וזאת למרות העובדה כי כשלון הנסיון להפגוז את תל־אביב במלחמת־השחרור חייב היה לשמש אזהרה מספיקה למטה הצי המצרי. לא רק ביצוע ההתקפה, אלא גם תכ־נונה, במידה והיה, הוטל על שכמו של קצינ־צי צעיר, בן 27, וזאת כנראה באמצעות הוראה שנשלחה אליו ללב־ים, ללא התיעצות מוקדמת. לא נקבעו מטרות, לא נקבעו זמנים (*), והעיקר, לא נקבעו כל פרטים באשר לסיוע ימי או אוירי. יתכן אמנם כי העדרו המוחלט של כל סיוע אוירי או ימי לפשיטה, מקורו בהתפתחויות במצרים עצמה, אשר עמדה אז בפרוס הפעולות האנגל־

אחת המשחתות של חיל־הים אשר שבו את הפושטת המצרית „איברהים“. הישיגן — ללא־תקדים כמעט — של האניות הישראליות הושג רק כארבעה חודשים ומחצה לאחר הגיען ארצה מאמוניהן הראשונים באנגליה.

גם לחיל־הים הישראלי הצעיר. מבצעו הגדול ה־ראשון של החיל מהווה פתיחה מפוארת למסורת של „יהודה הימית“ המתחדשת. כניעתה של „איברהים אוול“ הינה מקרה ללא־תקדים כמעט בתולדות הלחימה הציית בתקופתנו — אולי מאז כניעתה של שייטת רוסיית ליפנים למחרת מע־רכת טוזשימה, במאי 1905.

השפעת הקרב נגד ה־איברהים אוול על עיצוב דמותו, וגיבושו הפנימי של החיל, עוד תימשך ימים רבים. לקח רב נלמד אל־נכון, וזכרונות משותפים יחשלו להבא את „רוח הי־חידה“ של הצוות המנצחים.

היתרון ברוח, אשר חיל־הים השיג על יריביו, לא בכסף תמורתו, אך גם תוספת־הכוח אשר בה זכה ע״י הכללת המשחתת החדשה במצבתו אין היא מבוטלת. היא הושגה במחיר של כך וכך פגזים, וכמות דלק מסויימת, אך לא עלתה בחייו של אף ימאי ישראלי אחד. ואמנם יש להתברך על כך.

אך בל ישכח: הצי המצרי, למרות המהלומות שניתכו עליו בשבועות האחרונים, ולא מצד ישראל בלבד, עוד רוב כוחו אתו. עוד נכונות משימות קשות לחיל־הים הישראלי, עוד זקוק הוא לתגבורת בכלים ובאדם. ואיולת תהיה להניח כי נצחונותיו העתידיים יפלו בחיקו ללא אביר דות. אניותו החדשה, משתכנס לשירות, תשמש כדרבון והשראה, אך לא תמיד יש בזה די. רכש שתי המשחתות בשעתו השתלם במהירות בלתי־צפויה. יש להסיק מכך את המסקנות.

פ. פ.

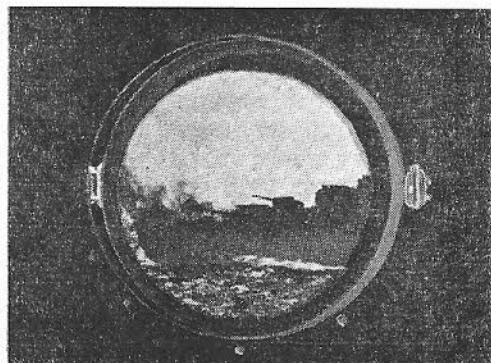
רוחם. החרפה היא של פיקוד־הצי המצרי, אשר מעל בכל תפקידיו שלשם מילויים הוקם, שילח את אנשיו לגורלם — ונטשם.

ומה בדבר הצד הישראלי? הקרב נגד „איברהים אוול“ היה המערכה הימית הראשונה „ממש“, אשר נוהלה ע״י חיל־הים הישראלי הצעיר מאז הקמתו במתכונת כוח ימי־קרבי מקצועי, להבדילו מ„הצי המאולתר“ — שכבודו והשגיו במקומם מונחים — אשר התמודד באמ־צעיו הזעומים עם האויב בימי מלחמת־השחרור. ומעטים הם הציים בעולם — וביחוד בתקור־פתנו — אשר יכולים להצביע על הישג כה מזהיר בסיום מבצעם הראשון.

משמעת, שקט, ובטחון, ציינו את הצוותות בעת הרדיפה המותחת אחר האויב, רוח קרבית, ורמת־אמונים גבוהה, בעת ההתמודדות עצמה. והתוצאות תוכחנה. אם כי רק קצת יותר מחצי־שנה עברה מאז הוכנסו האניות החדשות לשירות, היתה הפעלתן ללא־דופי.

הקשר עם גורמי־החוץ פעל כהלכה, שכן, בלעדי הנתונים שנתקבלו, היה איתור האניה המצרית קשה בהרבה. ברם, הדרכת השייטת לעומת טרפה, ועבודת הניווט והחישוב שהיתה כרוכה בכך, נעשתה כנראה בשלמותה — ובהצלחה גמורה — בתוך השייטת עצמה. מידת שליטת הצוותות באניותיהם הודגמה ע״י תמרוניה הק־סים והמוצלחים של א.ח.ג. „אילת“ בשעת גרירת האויב.

„נפגשנו באויב, והוא בידינו!“ אותה אמרה מפורסמת של הצי האמריקאי, מתאימה מעתה

אנשי החי

אש על אניה אויבת — נא אל תתערבו! האמריקאים הא"פילו מיד את אורותיהם והס"תלקו מזירת-המערכה במהי"רות גדולה."

המפקד הצעיר הפסיק לרגע קט, קימט את מצחו, ומנסה לשחזר מחדש את ההתרח"שיות. כעבור זמן קצר המ"שיך: „המשחתות שלנו החלו לסגור על תנועת האויב תוך כדי טיווח התותחים. לאחר המטח הראשון שלנו פתחה גם האניה המצרית מיד באש. ה"ירי שלה היה טוב, ופגזיה ה"פוצצו במים סביבנו. אניותינו הגבירו את קצב-האש, ופגז"עותיהן נראו מדויקות מאד. ד"קרב ארטילרי זה נמשך מהשעה 0540 עד לשעה 0630 לערך, ובמשך זמן זה גילתה התצפית שלנו כמה פגיעות ישירות בגוף האניה האויבת.

„כמחצית-השעה לאחר תחי"לת הקרב, הופיע מעלינו מטוס"סיוור של חיל-האוויר, שעסק בחיפוש אחרי אנית-האויב. נעים היה לנו לשמוע את קולו של הטייס במכשיר-הקשר, כ"שהוא אומר: „אני נמצא כאן אתכם. איך יכול אני לעזור?" השבנו לו שיעשה מה שבידו.

„במשך כל הזמן התקדמה אנית-האויב במהירות של 25 קשר, ויותר, עד שלפתע הגיע דיווח לגשר ממרכז הידיעות שבבטן-האניה: „האויב האיט מהירותו. הוא נע במהירות 15 קשר". עד לרגע זה היה קצב-האש של האויב די-טוב, וקליעותיו מדויקות יחסית — אם כי לא הצליחו לפגוע בנו אפילו פעם אחת.

„בשעה 0630 בערך הגיעה הידיעה, מטוסינו עומדים לת"קוף את האניה המצרית. אני מתאר לעצמי כי הרגשת ה"

אנית-תובלה של הצי האמרי"קאי — שטו במערך של ש"ייטת-מלחמה, והששית שטה בודדת. בחרתי בקורס בין שני הכוחות הללו. בהתקרב אניו"תינו לטוח-ראיה של השייטת המערבית — בקשונה להז"דהות ע"י אתות-אור. החמש נעו באור מלא, אך האניה ה"בודדת היתה מאופלת כליל.

„חמש האניות בשייטת הו"דהו, אחת-אחרי-השניה, כאנ"יות-מלחמה של הצי הששי. האניה הבודדת — לא מיהרה להזדהות."

כאן הוסיף מפקד-השייטת והסביר כי היו לחיל-הים קשיים רבים בניהוי אניות בלב"ים, כיון שהשטח היה מלא אניות-מלחמה של ציים שונים, ובעית הזיהוי היתה קשה ביותר. „זו היתה בעיה קשה שהתלבטתי בה לפני הכניסה לקרב". אמר.

„עת בקע אור-הבוקר הרא"שוך", המשיך המפקד, „נת"גלתה בפנינו הצללית של ה"אניה הבודדת במזרח, והסתבר כי היא משחתת מדגם „האנט". היה ידוע לנו כמובן לצגי המצרי ישנן שתי אניות מסוג זה. אך גם לצי הבריטי שיי"כות אניות רבות דומות להן. ושוב לא היה בטחון מלא בזהותה, עצמה לפי דרישתנו. היא התממהה באיתות, וענתה על שאלתנו מצדה בשאלה, מי אנו? על-מנת לקצר את ה"ענין ענינו מיד: „אנו יחידות חיל-הים הישראלי", ומיד ש"אלנו שוב לזיהותה. כתשובה המשיכה לשאול על מטרת"הפלגתנו. על זה ענינו באש"תותחים.

„באותו הזמן התקשרנו עם האניות האמריקאיות, שממערב לנו, והודענו: „אנו פותחים ב"

עליתי על אנית-הדגל של השייטת, אשר הכריעה ושבתה את המשחתת המצרית „איב"רהים אוול", שעות ספורות בל"בד לאחר שזו חזרה ממבצעה המפואר.

מפקד-השייטת — האיש אשר ניצח על הקרב — אף לא הספיק לרדת לחוף שעה שפגש"תיו. הוא נמצא על סיפון אניתו כשהוא עסוק עד למעלה-ראש בהכנת יחידותיו לקראת הפ"לגה נוספת. השייטת נכנסה לנמל רק לזמן קצר מאד בכדי להצטייד בדלק, תחמושת, ומזון, ועמדה לחזור מיד ללב"ים כדי להמשיך במשימותיה, והן — אבטחת חופי הארץ בפני האויב. ברם, לאחר הפצרותי, ניאות המפקד להתפנות לזמן-מה, ו"הסכים למסור לי את סיפורו"הוא באשר לקרב עם הפושטת המצרית. הוא התישב בכורסה שבתאו, כשעיניו עמומות מ"חוסר-שינה, שתק כמה רגעים, ואחר החל להעלות מחדש את השתלשלות המאורעות באותו הבוקר של ה"31 לחודש אוק"טובר. ואלה דבריו:

„משנודע לנו על הפגזת אורז-היפה מן הים ע"י פו"שטת מצרית, היינו בפריסה קרבית במרחק די-גדול מה"חוף. מיד התחלנו לאתר את מקומו של האויב, לפי הקורס והמהירות המשוערים שלו, ו"פתחנו ברדיפה במהירות מל"אה. בשעת קבלת הידיעה נמ"צאנו דרומית ממנה מאנית האויב ורחוקים ממנה במידה ניכרת. „בשעה חמש ורבע בבוקר, לערך, גילינו חמש אניות ב"כיוון מערב מחיפה, ואניה נז"ספת מזרחית מהן. חמש ה"אניות — לאחר מכן הסתבר שהיו אלו ארבע משחתות ועוד

כל שלביה. מורגש היה שכל איש עשה כמיטב־יכולתו ל־השתמש בכל מה שלמד במשך תקופת־האימונים הקשות ב־עבר — כך שיוכל לבצע את המוטל עליו, ואולי אף למעלה מזה. אני יכול להעיד כי ה־משימה היתה קשה ומסובכת, ורק כתוצאה ממסירות זו עברה בהצלחה. אני מקוה, סיים המפקד, „שמסירות ויכולת מ־צועית יאפשרו לנו את הכ־נסתה המהירה של משחתת מצרית זו למערך הקרבי של החיל“.

ואכן, על הביצוע המזהיר של המשימה הקרבית שהוטלה על השייטת יכולתי לשמוע אחרי־כך ממאות המלחים שהשתתפו בה. ברדתי מהאניה תפס אותי אחד מהחברה, משכני בידו, והצביע על אחד מחבריו. „רואה אתה בחור זה?“ אמר, „כל פגז שהטעינו בשעת הקרב — היה מנשקו לפני־כן. זוהי סגור לה בטוחה לפגיעה מוצלחת באנית האויב!“

ישעיהו קלינמן

בעית הגרירה היתה בעיה רצינית בפני עצמה, כי את משך־הגרר צריך היה להוציא מ־ירכתי המשחתת הגוררת עצמה, לגמרי ללא עזרת הסירות, כיון שאלו היו עסוקות באיסוף ה־נצולים. כל אותו הזמן היה חשש של התקפה מצד מטוסי־האויב, היות ואפשר היה ל־שער כי שמקום כניעת הפּר־שטת היה ידוע למצרים. באר־תו זמן היינו רחוקים כשלו־שים מיל מחיפה, וכשבעים מיל מביירות. העבודה התנהלה ב־קדחתנות, כשחלק רב מהאנ־שים עוסק בתצפית, והגנה נגד מטוסים.

כעבור זמן מסויים היתה אנית־האויב קשורה ונגררת מאחרי אחת המשחתות שלנו, והחל להגיע זיווח על המצב בה מיחידת־ההשתלטות. הסתבר כי מחצית אנשי־הצוות, וכל הקצינים — פרט לאחד — נש־ארו עליה. לאניה עצמה היו מספר פגיעות מתחת למים, ופגיעות בסיפון ובנשק. ההגה יצא מכלל־שימוש, וכן מערכת־החשמל, וחשיכה גמורה שררה בפנים האניה“.

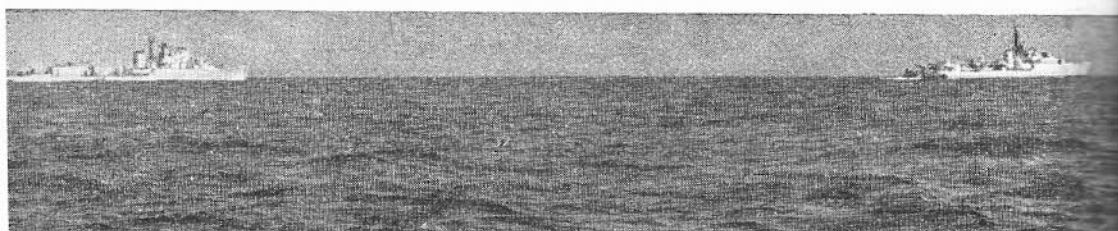
ומפקד־השייטת מסכם בדב־רי־הערכה חמים לאנשיו. „ב־משך כל הפעולה היה מורגש בטוהן בין אנשי־הצוות, ומתח רב שנבע מתוך הרצון לקראת ביצוע מוצלח של המשימה על

אויב לא היתה טובה, כאשר, נוסף לאניות חיל־הים תקפו אותו גם מטוסי חיל־האוויר. בתחילת הקרב התקדמה אנית־האויב בקורס לביירות, ועשתה מאמצים להתחמק לשם. אך לאחר שהשגחנו בהאטת מהי־רותה, ראינו לפתע ששינתה קורס ב־180 מעלות. עתה היה ברור לנו כי האניה נפגעה במערכת ההגוי והמכונות. אך היא עדיין המשיכה בירי“.

„בשלב הסופי של הקרב הב־חנו שדגל־המלחמה של הצי המצרי הורד מהתורן, וזמן־קצר אחרי־כן הבחנו בדגל לבן בראש התורן. המשחתות קרבו לאויב משני צדדיו, וראינו אנ־שים שוחים במים, ודוברות וסירות מורדות לים. אנשים קפצו למים, ועשן עלה מה־חרטום“.

„החלטתי להציל את האניה מטביעה ומשריפה ולגררה ל־נמל. אחת מהמשחתות נתמנ־תה לאיסוף הנצולים בסירות ובמים, והשניה שלחה קבוצת־השתלטות והצלה אל האויב, ועסקה בהכנות לגרירה“.

„יש לציין במיוחד את זרי־זות בחורינו“, הדגיש מפקד־השייטת. „הם הצליחו לאסוף במהירות רבה את כל המלחים האויבים מהמים. לא היו כל מקרי־טביעה בין אנשי האויב“.

מבצע מקצועי למופת בלביים : א.ח.י., אילת גוררת את המשחתת המצרית המשותקת בכיוון לנמל.

אחד הלוחמים מספר ...

בשעה 05.20 הבחין מפעיל כונת-הגשר בצלילית אניתי-מלחמה כבויית-אורות בכיוון צפון-צפונה-שמאל בחמש אניות השטות במערך-קרבי מכיוון מערב. האניות היו מוארות.

המפקד הורה על שינוי-קורס אל בין שני הכוחות המתכנסים בעוד ששני אתתים התקשרו בעת-ובעונה אחת משני צדי הגשר וביקשו מה-„צלליות“ לזהות את עצמן. לאחר שניות ספורות הבהב פנס-צהבהב באחת מהאניות במערב וענה: „אניות צי-ארצות-הברית“. לאחר שהות, מיצמץ פנס בהיר באניה הבודדת: „מי אתם?“ הודענו כי אנו אניות חיל-הים הישראלי. שוב נראה אורו של הפנס הבהיר: „לאן אתם מפליר גים?“

הפנה מפקד השייטת עיניו למפקד-האניה ואמר בחיך: „נסעו!“ הרים מפקד-האניה ידו לעברו של קצין-התותחנות, וכנותן שי, הכריז: „כולה שלך, אדוני!“

הקליעים והתרמילים נמצאו כבר בתותחים, והגבהה והצידוד כבר נקבעו ע"י מכשירי בקרת-האש, שעה שלהץ רס"ל יוסף מ. בתא-המכוון על ההדק. הפיקות ניצתו, מטעני-הנפץ התפוצצו והקליעים נפלטו בשריקה — עושים דרכם לאורך תשעת-אלפי יארד אלי-יעדם. הה-עסקה החלה.

האתת התקשר שוב עם הכוח האמריקאי ש-שט במערב והודיעו: „אנו פותחים באש על אניתי-אויב, אל תתערבו!“ כבמטה-קסמים כובו אורות האמריקאים וכהרף-עין סבו ונעלמו מהאופק.

אניותינו החלו לסגור על תנועת-האויב תוך טיווח התותחים. האניה המצרית השיבה אש מיד לאחר המטח הראשון. פגזיה התפוצצו בקרבתנו, כשהם מרימים אל-על נדיימים צהובים-אפרפרים. מדי-פעם היה מנצנץ אור באנית-האויב, וכעבור זמן קצר היו עמודי-מים חדשים קופצים ועולים.

המשחתת השנייה נכנסה להעסקה, קצב-האש גבר והלך. החלו להסתמן פגיעות בקרבת המטרה שהחלה להתחמק. עם האר-היום הוברר שאנית-האויב היא משחתת מדגם „האנט“, טיפוס שהיתה לנו עדיפות לגביה בשלשה קשרים, ובטוחות-חיים גדול יותר. הנתונים הדרושים הוכנסו לחישובים, ההעסקה חודשה, ושוב נראו פגיעות קרוב מאד לדופן האויב.

* * *

מעליות התחמושת פעלו ללא-הפוגה, קליעים ותרמילים הועברו מיד-ליד, לאורך שורת אנשי צות-המעליות. איומים ונוראים נראו פניהם של החבריא לאורו הקלוש של פנס-הקרב; זיעה כיסתה פניהם, הדביקה קצוות-שערם למצחם, וטיפות גדולות ומלוחות צרבו את עפעפיהם המאדימים מחוסר-שינה.

בשקשוק הסתובבו גלילי-המעלית ותרמילים וקליעים היו מגיחים ונפלטים ללא-הפסק ממח-סני-התחמושת.

— „קליעים לתותח 12!“ —

— „תרמילים למספר 11!“ —

קליע הונח על המרכב, נמשכה ידיית-ההרמה, והקליע עשה דרכו לתותח — ליד המתקן, לפות בכפותיו של איש-הצות, כבר חיכה קליע נוסף. בקצה-החדר אירגן יהושע ג. צות-מרעי-מים. נפץ אחר נפץ הוברג לקליע בקצב מסחרר, ללא נפץ יעוף הקליע וינחת על המטרה ללא גרימת נזק — אך על הקליע לגרום נזק! נזק רב-ככל-האפשר! יש להשיב לפושטת הנמחרת כגמולה!

ההרעמה, שבוצעה ע"י צות שמעולם לא עסק בדבר זה, הגיעה — קשה להאמין — לשיאים שעדיין לא נראו באניה.

* * *

גיל העמיס את הקליעים בשתיקה. הוא ידע שקצב-האש תלוי בו, באם יפסיק לרגע את משלוח הקליעים — יפגם קצב האש. קליע-אחר-קליע הורם למעלה — קליעים שגיל הוציאים ממדי-ההחסנה ודחפם בכוח לפתחה התחתון של המעלית — מקום בו הורמו אל-על ע"י אגרופי שרשרת-מעלית.

גיל הוא תותחן, מפקד תותח-נ.מ. בהתחלת הקרב הוברר שיש להפעיל את מעליות-התחמור-שת הקדמיות במהירות-יתר, ומאחר שלא היתה

אנשי הצות של אחת המשחתות לאחר הקרב: אחד התצלומים הנדירים ביותר של הימאים אשר בצעו את המלאכה. יתכן והתמונה אינה חדה במידה מספקת — ברם, רשמיה של חדות הנצחון המהולה בעיפות ניכרים היטיב בפניהם של ה„חברה“.

מאמר נאה בשם „שלושים-ושתיים הרקיטות ש“ הכניעו את „איבריהם אול“.. כותב המאמר טען שהטייס הבחין ב„להבות ובענני-עשן שאפפו את המטרה“. אני עצמי לא הבחנתי בשום שינוי חיצוני לאחר ההתקפה... לאמיתו-של-דבר חשנו כולנו אכזבה עמוקה, כיוון שדווקא ציפינו לראות את אנית-האויב בלהבות. מי יודע, אולי מהאוויר נראו הענינים אחרת...? אך אין ספק כי אחד הקרעים בסיפון האניה נגרם ע"י רקיטה.

* * *

הפגזה נתחדשה. שוב נראו פגיעות במטרה. רב"ט ס. לא האמין במראה עיניו: נדמה היה לו שסירת-ההצלה שהיתה תלויה על סיפון האויב — התחילה יורדת! שוב הציץ — והספק הפך לודאות: הסירה הורדה למים! יתר האירועים התחוללו במהירות מסחררת: מחדר ה„מיק“ נמסר — שמהירות המטרה ירדה ל-15 קשרים, צופה הבחין שהיא משנה כיוונה לעברנו. לאחר שניות נראה דגלה מורד מהתורן, כשאת מקומו תופס דגל לבן...! לאחר זמן קצר נעצרה אנית-האויב לחלוטין. מסביבה נראו רפ" סודות, ועשרות נקודות שחורות: ראשי אנשים במים.

„הפסק אש! הפסק אש!“ נשמעה הפקודה. פנינו הישר לעבר הפושטת המצרית. סירת-מנוע שהורדה מהמשחתת השניה הג' חיתה קבוצת-השתלטות על אנית-האויב — הוח" לט לתפסה בטרם יטביעה המצרית!

צפיה הופעת מטוסי-האויב בשלב המוקדם — נשלחו גיל ואנשיו לשמש במעליות-התחמושת. כל המתח שנצבר בו, בגיל, בעת שעמד ללא-תעסוקה, בעוד חבריו תותחני-השטח „עובדים“ לבדם; כל הזעם שחלחל בתוכו כשנאלץ להס"תכל במלאכתם של אחרים בעוד הוא מתבטל — מצאו פורקן עתה פה, בתחתיות מחסן-התחמושת. דומה היה לו שאין משקל לקליעים, שרגיל הוא להעמיס גלילי-מתכת אלו בקצב כה מהיר. ואכן — לא הוחמץ אפילו אגרוף הרמה אחד במשך כל זמן ההעסקה! מעליות התחמושת פעלו כשורה.

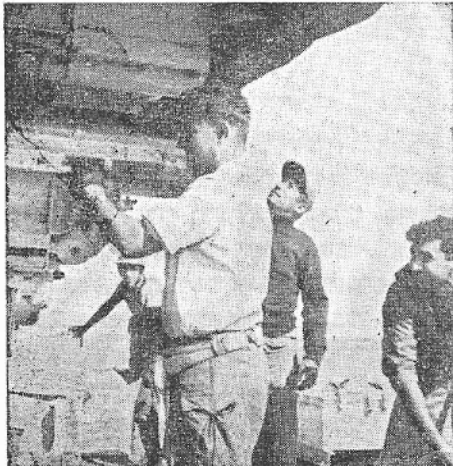
* * *

— „אזעקת-אוויר! אזעקת-אוויר!“ תוך שניות נמצאו תותחני-הנ.מ. במקומותי-הם. מכיוון מזרח נראו שני גופים מוכספים צוללים אנכית לעברנו. עוד 1000 יארד, עוד 500 יארד... ומיד יכנסו לטוח-העסקה... עוד קצת... ברם, „תותחים, הזירות!“ בקע מהרמקול קולו הקצוב של קצין-התותחנים, „המטוסים של-נו, הם עומדים להתקיף את המטרה!“ סמוך לפנייהם שינו המטוסים כיוונם והפכו חרטומם לעבר האויב. קול ההפגזה פסק, המשחתות הפכו לבמת-צפית: כל עין נצמדה למקום בו נראו המטוסים — ועירים עד-כדי-גיחוך — מתחילים בצלילה נוספת. שוב צללו המטוסים, אחד-אחד, הראשון צלל, צלל... יומיים לאחר הקרב הודמן לי לקרוא בעתון

מפקד תותח מספר

„הלילה היה אפל. אניתנו שטה במהירות מלאה, כשמטרתה — להשיג את האויב המתחמק, לאחר שביצע פשיטה באחת מאניותו המהירות על אזור היפה. הבחורים עמדו דרוכים בעמדות הקרב, מי ליד התותח, ומי סביבו, כשכל אחד ואחד מצפה לפקודה „אש!“ אשר ברור היה כי נתן בעוד דקות ספורות. הלוחמים — ספקי התחמושת, התותחנים, הקשרים, היו דרוכים מאוד. איש לא ידע מה צופן לו הגורל בדקות הקרובות. רובם־ככולם ציפו לקרב הראשון בחייהם עליי, וכולם ידעו היטב במעמקי־לבם כי קרבימי פירושו — לחיים או למות. אחדים מהאנשים לובשי־הקסדות והגורות־ההצלה הירק־רקות היו משוחחים בלחש בינם לבין עצמם. מדי־פעם־בפעם נשמע שקשוק־גל המתנפץ על הדופן.

התותח הגדול עמד דומם ומאיים — אותו התותח אשר כל הצות בא עתה לשרתו נאמנה ובמיטב הכשרון והאומץ שבהם, על מנת להדביר את האויב. קשה היה להשלים עם הרעיון כי הפעם אין זה תמרון, אלא קרב — קרב אמיתי.

התותחים הכריעו במערכה נגד „איברהים“, ואכן אין אנית־מלחמה אלא בטיס צף ונייד לתותחיה. בתמונה: צות אחת המשחתות מספל בוויבה באחד התותחים הכבדים בהם תלוי כלי־כד הרבה.

תנועה חשודה נראתה בקרבת הצריח הקדמי של האויב: צרור קצר שנורה מקנהו של אחד מתותחי ה־40 מ"מ הקפיץ שלשה גבורים מצרים שמהרו להסתתר בין חבריהם על גשר־הדגלים. עמוד־עשן תימר מהחרטום; בירכתיים החלו אנשי־השתלטות לרכו את השבויים. לאחר שירדה קבוצת־המשלטים מהסירה החלו אנשיה יחד עם אניותינו לעסוק בדיג: כברזים נוטפי־מים נראו בני־הגילוס שנימשו, איש־אחר־רעהו, מהים הקר. השבויים הועלו אלינו והופנו ע"י הר.ס.ר. לחרטום. מאחת הדוברות הועלה שבוי שותת־דם. החובש עט עליו והתחיל בטיפול. כיצד נפצע? „הוא נפגע בהתפוצצות מחסן־תחמושת“, טען שבוי אחד. „לא נכון!“ מחה הפצוע בתוקף, וגל־גל בעיניו „אנא, מן טאיירה (אוריון)“. לך דע כיצד נפצע...

ברנש תמיר ונאה נראה מתבודד מחבריו־לשבי. הוברר שהמסכן הוא קצין בדרגת סרן, ולא נעם לו להמצא בחברת מלחיו הרועדים. סגן־המפקד ליווה אותו לחדר־אוכל הקצינים, מקום־בו נחקר לאחר זמן ע"י המפקד, המשחתת השניה קשרה ירכתיה לחרטום האניה השבוייה והחלה גוררת אותה לכיוון הנמל. אנשי קבוצת־ההשתלטות הפעילו גנרטור, ואתת צעיר החל משדר בעברית מסיפונה של „איברהים“, בעוד קציניה הערביים תוקעים מבטים תוהים לעברו.

פריגטה נראתה כשהיא מגיחה מעב־עשן ב־אופק, כשפניה מועדות לעברנו. את מלחיה של אותה פריגטה ראינו, לאחר שבוע, מצולמים ב־אחדים מהשבועונים שלנו כ„מלחים שהכניעו את „איברהים“, מילא — יערב להם.

לאחר שעות־מספר הגיעה השיירה לנמל. גר־רת חיברה עצמה ל„איברהים“ והחלה לגררה למבדוק. לפני שנכנסה לנמל, הפנו אנשי־ההשׂ תלטות את לועי־תותחי ה„איברהים“ לעבר הים, וירו את הפגזים שהותירו שבוינו בקנים. הי שבויים עצמם הורדו בשעות־הערב לסירות גדור שות שוטרים צבאיים מבהיקי־מדים שעטו על השבויים כמוציאים־של־לרב. הפושטת נכנסה ל־נמל, ונתקבלה בתשואות סוערות של הקהל הרב שצבא על הרציף.

הרש הפנו המשחתות חרטומיהן, והחלו שוב חר־רשות את הים בכיוון האופק. החוף הלך־והתרחק, הלך־ונבלע בשחור הערב. השייטת יצאה בדרכה למשימות חדשות.

ח־ק־א.ד.

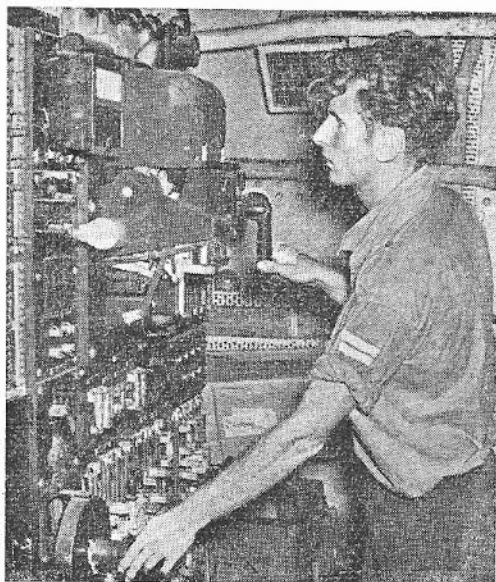
קצין חשמלאי מספר

הענין התחיל בערך בשעה 0430 לפנות בוקר. הוועקנו — כל הקצינים הבכירים — אל תאו של מפקד־האניה, אשר הודיע לנו בדברים קצרים כי אזור־חיפה הופגז עלי־ידי האויב.

מיד אחרי דבריו הקצרים של המפקד העביר רו הרמקולים את ההודעה אשר אנשי־הצות שמעוה פעמים כה רבות — אך הפעם לא בישר רה היא על תמרון: — „אזעקה, אזעקה, אזעקה! חושו כל אנשי־האניה לעמדו־הקרב! עכשיו!“

ונדמה היה כאילו לא הספיקו הרמקולים ל־סיים את הודעותיהם, וכבר זנקו האנשים ונת־פשו עמדו־הקרב ע״י דמויות באפלת־הלילה, כשהן חובשות כובעי־פלדה וחגורות־הצלה בש־עת מרוצתן, ומתחת לכל חגורת־הצלה, קרה וא־פורה, הלם לב הם אשר ייחל לנצחון.

הגברנו מהירות. עיני־האניה האלקטרוניים החלו לצפות, ולהבקיע את אפילת־הלילה בגליהן

מערכת־החשמל באניה קרבית — כמוה כמערכת עצבים בגוף־האדם: אחד החשמלאים על משמרתו האחראית.

שובל־מים מקציף התבעבע בירכתי האניה אשר עשתה דרכה ביעף. עוד מעט ושלטון הלילה יחלוף, ויעבור, ואור חדש יעלה. מה יביא לנו? השעה 0525. הדממה נבקעה, ונשמע קולו הצלול של קצין־התותחנות: „היכון לפעולה!“ אותה שעה הבחין אחד מספקי־התחמושת באניה, במרחק־מה מאתנו, כשהיא מאותת לאניתנו, ואנחנו עונים לה. „הנה האויב“, לחש לאחד מהחברה. הלה נדרך כולו, אך לא אמר דבר. באויר הורגשה מין מתיוחות עצומה, תחושה שאמרה „הנה עוד רגע קט־מועיר, והעסק יתחיל“. עוד שניות ספורות של דממה — והפקוד ה, „אש!“ רעמה בכל הסיפונים.

א־ראו נעלמה ולא היתה המתיתות, וכל השנים הארוכות והמיגעויות של אימונים ולימור־דים התרכזו כאילו ברגעים אלו של מאמץ ורצון לא־ישוער. לנצה, ויהי מה!

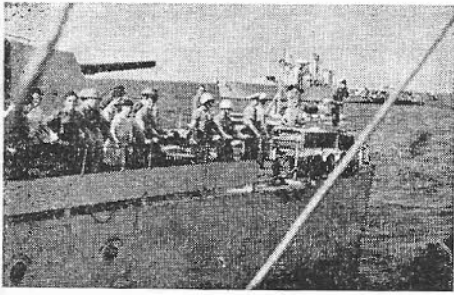
הצות דמה עתה כאילו לכלי מורכב ומופעל ביד אמן. כל תנועה וכל זיע היה תכליתי. להבה פרצה מהתותח שלנו. רעם התגלגל והדהד ופגזו הועף אל האויב. נדמה היה לי באותם הרגעים, כאילו ואין דבר אשר עלול עתה להפסיק את הצות בפעולתו.

האויב החל אף הוא להפעיל תותחיו. מרחוק נראו כליו מבזיקים באור שלהבות תכולות, ורעמי תותחיו הגיעו עדינו. פגזיו נחתו קרוב אלינו, ומידי פעם־בפעם נראה נד־מים עולה אל־על, כשפגזי־האויב קרבו אלינו.

השחר עלה, ואור היום החל להבקיע. הקרב נמשך, הלך־וגבר. משחתת־האויב נראתה כשהיא מתפתלת נואשות על מנת להמלט מאשנו המדור־יקת והקטלנית, שהלמה בה ללא־רחם.

פעמיים הצליח האויב, כפי הנראה, לנתק מגעו מאתנו, משום שקבלנו פקודת „הפסק אש!“ אך לאחר תמרון קצר שוב היה בטוח תותחינו, ושוב החילונו להלום בו, כשאחד מאנשי־הצות ספורד את השאר בקריאת־הקרב השאגנית. ושוב באה פקודת „הפסק אש!“, וכעבור דקות ספורות נשמע קול מפקד־האניה כשהוא מודיע לאנשי־הצות: „האניה האויבת הניפה את דגל־הכניעה על התורן!“ לרגע שתקנו, היינו כחור־למים, כמו שכתוב. ידענו כי קרבימי פירושו לחימה עד הסוף, אך דרך־ביניים לא ידענו, על כן נדהמנו כל־כך.

ו.מ.

הלא־נראים, כל איש ואיש עמד על עמדתו ובמשמרתו — דרוך ומוכן. מרכזי־הידיעות הקר־ביים עבדו בקדחתנות, ומדי־פעם בפעם הועברו הוראות, שאלות, וידיעות, דרך קו־הקשר הפני־מיים.

כעבור זמן קצר דיווח המכ"ם על כמה מט־רות, במזרח ובמערב, אשר לפחות אחת מהן היא — האויב. שיחה קצרה ביותר התנהלה בין המט־רה המואפלת היטב אשר נעה ממזרח במהירות רבה, ומיד התברר כי „הוקם קשר“ בין האויב לבינינו. תוצאות השיחה הקצרה: פגז, אשר נורה מצדנו לעבר האויב! פגז זה סימל את תחילת הקרב הימי הראשון של חיל־הים מאז מלחמת־השחרור. ההתמודדות אשר התלקחה עכ־שיו נמשכה כמעט שעתיים, ודעכה רק כאשר הורד דגל־האויב הירוק, ובמקומו הונף הדגל הלבן — אות־הכניעה!

תפקידי היה לפקח על אספקת־החשמל לכל חלקיה של אנית־הדגל, אותו החשמל המפעיל את כל מערכת־עצביו הרגישים של כלי־השיט בשעת־הקרב. כארבעים רגעים לאחר פתיחת־האש, שעה שהפגזים של האויב התפוצצו סביבנו ביללה מטורפת וקילוחי־מים גבוהים סימנו את מקום התנפץ קליע־האויב בקרבנו — אם־כי בנו לא פגעו — הודיע לפתע הטלפון הקרבי אודות קלקול מכשיר חיוני לניהול הקרב! מיד הועבר למקום צות־תיקונים. ואמנם הצליחו האנ־שים להשתלט על הקלקול במהירות מפליאה, וה־ציוד הקרבי הופעל מחדש במלוא עצמתו.

לאחר שהאויב הניף את דגלו הלבן, ואנשיו נראו קופצים בבהלה לתוך המים, לסירות ול־דוברות שהתנדנדו כשיכורות — נשלחו חשמ־לאים לבדיקה שיגרתית במתקני־הגשר אך טרם הספיקו להתחיל בבדיקות, והנה הבחין אחד האנשים באחד מצריחי־התותחים של האויב אשר הסתובב במהירות לעבר המשחתת שלנו! שני לועי־התותחים הופנו באיום כלפינו, וזאת מטוח קרוב!

אכן, שפל היה האויב, אשר ניסה לתקוף לאחר שהניף דגל־כניעה!

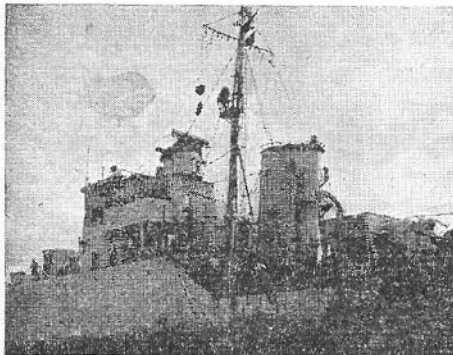
החשמלאי הועיק את מפקד־האניה — ותותח „בופורס“ פתח בפעולה לעבר הצריח הבוגדני, צותו התפזר בבהלה לכל רוח!

אחר המסיקים מספר...

כידוע לכל יורדי־ים, אין המסיקים שבאניות אנשים המרבים לדבר ולספר אודות המתרחש בעת משמרתם. וזאת היות ושטח הראות שלהם במשמרת הוא מצומ־צם ביותר, והאופק של תא־הדודים לא משתרע למרחקים. היות וכך, הרי גם ספוריהם קצרים.

— „מה אתה רוצה מחיי? חזיות? התרשמויות? מה אתה חושב שעשינו? היה חם, הזענו. הודיעו ברמקולים שיו־רים. אחר־כך ידענו שה„מטרים“ נכנשו. מה אתה רוצה עוד? אם אתה רוצה סיפורים — לך אל המיוחסים על הסיפון. מי אני — שקספיר?“

דבריו של מסיק הרוצה בעילום שמו.

תרנה הקדמי של „איברהים“ לאחר שבייתה, ועליו מתנוסס ההינף: „האניה יצאה מכלל־שליטה!“

אנשי צות-ההשתלטות מספרים...

התותחים נדמו. דגל לבן הורם. צות האויב נראה נוטש את אניתו ועשן כחלחל החל מתמר מזרזום האניה. השלב השני של המערכה החל: להשתלט על האניה — ובמהירות, איש לא ידע מה נעשה בה. האם הופעלו ססתומי-ההצפה? האם הופעלו מרעומי-הפיצוץ והאניה עומדת לטבוע בעוד רגע? יש לפעול במהירות ובהעזה. האניה עלולה ללכת לאבוד וחייבים להצילה! חיל הים זקוק לה.

במהירות נתנו ההוראות. הנשק הוציא את הנשק האישי, צות-ההשתלטות נבחר, ספינת-המנוע הורדה לים, ובעודה באויר כבר טרטרנו מנועיה.

בקביעת נתיב-המסע; המטרה היתה ידועה. היא נראתה מטושטשת קמעה בשחר האפלולי, כשהיא עומדת כאנית-רפאים חסרת כל תנועה. סירת-המנוע עשתה דרכה בין אבירים וכלים שונים אשר נזרקו בחפזון מתוך האניה, בכדי שישמשו לציד-הצלה; עתה התנדנדו עוזבים על פני הגלים.

סירה כובשת אניתי-משהית...

המתרחקות בסירה הלכה-וגדלה. פרושם נראו ניצולים, כשהם שוחים במים הקרים. תותחי אניתי-האויב החלו להצטייר יותר ויותר ברירור. אצבע הלוחמים נחה על ההדק, מוכנה כל רגע ללחוץ ולשטוף את האויב באש. מסעה של הסירה לא היה בטוח ביותר. מספיק שמעל סיפון האויב ישאר גבר אחד אשר יחליט על-דעת-עצמו להתמרד לפקודת-הכניעה של מפקדו הקשה-מנשוא והסירה הקטנה תמצא עצמה בקרב מאד לא שוה. עתה התקרבה הסירה עד כדי מרחק של כ־30 מטר מהאויב הנכנע. אפשר היה לראות בבירור את כבשי-האניה המורדה, המוכן לקבל פני המנצחים; את הצות אשר הסתובב על הסיפון, כשחלקו הגדול מרוכז בירכתיים. בסיפון שררה דממה, לא נשמעה ממנו כל צעקה או פקודה. בהגיע הסירה למרחק של כ־20 מטר מהפושטת המצרית, החלה לסובב את המשחתת לסריקת עין. כל כלי-הנשק הופנו לעבר צות-האויב ולעבר אשנבי האניה. הצי צות בסיפון נראה היה כאילו נסוג אחורה

עם בוקר השתלטנו על אניתי-האויב...

— „קפוץ!“ — טראח!

— „קפוץ!“ — טראח!

אחתי-אחרי-השניה קפצו הדמויות האפורות, מלחים אדומי-עינים, ומגודלי ספיחי-זקנים, עייפים מהקרב שוה עתה סיימהו, מסיפונה של המשחתת לספינת-המנוע אשר מגועה טרטר בקוצר רוח. ללא כל הוראה, ובלי דיבורים, תפסו כולם את עמדותיהם. קני שני המקלעים הופנו קדימה, לעבר אניתי-האויב, כשהעינים והרובים, היוו הגנה הקפית, לעבר עשרות מלחי האויב, השורצים על רפסודות ובתוך המים, קבוצות ובודדים.

עוד אחד קפץ, וצות-ההשתלטות במלואו היה בתוך הסירה, דרוך כולו, מלא צפיה לבאות. מפקד-הצות סקר את אנשיו. האצבעות היו דרוכות על ההדק והעינים מרוכזות. המפקד העיף מבט מהיר למרומים, לגשר-הפיקוד של המשחתת שנראה עתה כבנין גבוה ואדיר.

מפקד-המשחתת נראה מעביר את חצי גופו מעל מעקה הגשר. למטה ראה את סירת-המנוע שנראתה לעומת אניתו כחוב קטן, המרקד כסיכור על גבי הגלים. דופן-הסירה התנגש כדי פעם-בפעם בדופן המשחתת. הגלים נשאו בעלה ומטה, כאלו היתה קליפת-אגוז. מפקד-המשחתת שם ידיו על פיו כשפורת: „או, קי, התחילו לזוז!“ צעק לעבר הסירה הקטנה. קצילה בסך-הקומה אך רחב הגרם, תפס את ההגה, הכניס הלוחים, והסירה נעה. לא היה צורך

שני אנשים נראו חוזרים ברצון, וחוזרים לעבר הריכוז. לעבר הכבש פסע בהססנות מרובה אדם צעיר, מעוטר בשפם שחור ונאה, כשירו האחת אחות את ידו השניה החבושה בתחבושת לבנה, שכתמידם נראו עליה. האישה נעצרה ליד המעקה. קצין ושני מלחים קפצו ועלו מהסירה על האניה כשנשקם דרוך ומוכן. הסירה עצמה החלה באיסוף הניצולים.

כאסוף ביצים עזובות...

קבוצה מהניצולים נראתה שטה בים על גבי רפסודה, והשאר שחו בודדים או בקבוצות מסביב לאניות, כשהם עושים מאמצים להתקרב לסירה הישראלית. זו התקרבה לרפסודה, אשר היתה מיטלטלת מרחק של כ־200 מטר מה„איברהים“ ועליה כ־30 ניצולים, אשר חלק מהם נאחזו בחבלים שמסביב לרפסודה, וחוץ מראשם כל גופם טבול במים, ושניהם נוקשות זרבו מפחד וקור.

אחדים מהם היו לבושים חגורות־הצלה ויתרם אחזו את חגורות־ההצלה בידם. כיון שלא הספיקו ללבשן בחיפזון הנטישה. מזור, שבשעת־הקרב לא לבשו את חגורותיהם. האמנם בטחו כל כך באניות, או שמא היתה זו רשלנות בלבד? הסירה החלה „לחרוש“ עגולים עגולים מסביב לניצולים, ששהו במים, ופתחה בשלייתם מהים.

— „טרמפ אדוני?“ שאל יעקב המשופם דובר־הערבית שהיה בסירה.

— „כן?“

— „בבקשה!“

ידיים אמיצות שריריות לפתו את הזרועות אשר נתלו, מבקשות־רחמים, בדופן הסירה. משיכה אחת „במקום שעליו יושבים“, וב„היהופ“ — הורם הגוף מהמים. עוד מאמץ — וזהו! טרמפיסט אחד נוסף נכנס לסירה. „אמור לי, מה פתאום באתם הנה?“ שאל הסמל יעקב בפליאה כנה את אחד השבויים, גבר חסון שישב בירכתי־הסירה. „בחיי אמי! האמין לי באללה! לא אדע!“ החל השבוי להתנצל בקול־בוכים. „וכי אשמתי היא? הייתי על האניה, האניה הפליגה, ומה יכולתי לעשות?“

השבויים שעל הרפסודה החלו אט־אט להתאושש מההלם, בהבחינם שהיחס אליהם נאה

מפני הקנים המופנים אליו, ומחפש מחסה מ־אחרי התותחים והמבנים על הסיפון. מצב הרסירה היה מסוכן למדי, ואנשי־ההשתלטות הרצינו עצמם לקרב־אש העלול לפרוץ כל רגע. בדופן השמאלי של המצרים, נראתה סירת־הצלה ממונעת, כשהיא מורדת למחצה, וקרקעיתה מרוסקת, כנראה הורדה בחיפזון רב ובעצבנות, ועקב זאת נתקלה בעמודי־המעקה, אך אולי היו אלה פגיעות רסיסי־פגזים.

תוך 15 דקות הושלם הסיור המוקדם סביב המשחתת האויבת. הכל נראה כתיקונו, ולא היו סימנים כל־שהם לרצון־לחימה מצד צות האויב. עתה הגיע תורו של מגביר־הקול. הרסירה החלה לשוטט ליד הכבש המורד. כשמנחם, מלח צעיר יליד־מצרים אשר השפה הערבית שגורה היטב בפיו, מעביר את הוראות המפקד שבסירה לאנית הצי המצרי „איברהים אוול“. — „על כל אנשי הצות להתרכז בירכתיים, כולל הפצועים!“

רחש קל נשמע מהסיפון, הדהור צעדים, צות האויב נראה כשהוא אץ בצעדים חפזים לעבר מקום־הריכוז. אחר באה הפקודה, שהיתה מכוונת לקצין הגבוה־ביותר בדרגה שנמצא על האניה — לגשת לכבש המורד. לרגע שררה דממה מתוחה. איש לא הופיע. מנחם הרים את הרם־קול בכדי לחזור על הפקודה, והכלים — נהדקו ביתר חזקה אל הכתף. אותו רגע נראו שלשה אנשים צועדים בהיסוס רב מעבר מקום־הריכוז לכיוון הכבש. „רק הקצין הגבוה בדרגה!“ שנשנתה ההוראה, והפעם בקול פסקני ונמרץ.

עדות אילמת — אך רבת־הבעה — לקרב שהתחולל: חפציו של אחד השבויים המצרים, ביניהם שק מוכתם בדם.

סוף הפרשה: אנשי הצות השבוי של הפושטת המצרית מועברים לחוף, תחת עיניהם הפקוחות של השוטרים הצבאיים.

נראו פוורים בגשר ובדופן־האניה, קרעי פלדת־הסיפון, והגויות שהיו מוטלות אילמות, הוסיפו לקדרות־האימה ששררה על האניה המצ־רית. אדם אשר ראה פעם אחת בחייו אנית־מלחמה נכנעת, יבכר למות עשר מיתות משונות ובלבד שלא יכנס למצב אומלל וקשה־מנשוא כזה, אשר בו היו שרויים עתה מלחי „איברהים אוול“.

בשעה שמפקד קבוצת־ההשתלטות עלה על גשר־האניה לבדיקה, הוביל הסמל יעקב את אנשיו לסריקה קפדנית בסיפון, החל מהחרטום וכלה בירכתיים.

ומספר יעקב: „ראשית דבר, הפרשתי חלק מהאנשים שהיו בפקודתי, והוספתים כתגבורת לשני הזקיפים אשר שמרו על השבויים. אני עצמי עליתי יחד עם המקלען שלי על דוכן תותח ה־40 מ״מ, מקום שניתן לי לעקוב אחרי כל תנועה ותנועה של השבויים בירכתיים. הצב־תי את המקלען עם הכלי במקום, כשהקנה מופנה כלפי הצות השבוי. על הסיפון התגלגלו תרמילים ופגזים לעשרות. עשן כחלחל תימר מבין ערמת־פגזים חיה. היתה סכנה מיידית של התפוצצות התחמושת, ולכן התחלתי מיד בפנוי התחמושת המסוכנת וורקתי את הפגזים והתר־

ואין עומדים לפגוע בהם. בטוי להתאוששות נתנו בזה, שהחלו לדחוף את אחיהם שבמים, על מנת שיוכלו הם לעלות ראשונים לסירה.

— „האם אין בהם טיפת אנושיות?״ תמה אחד מאנשי־ההשתלטות. ברם, כשניתנה להם הוראה חמורה להפסיק השתוללות זו, נכנעו מיד, ובצער הביטו כיצד הועלו חבריהם על הסירה הנוחה, בזמן שעליהם להמשיך ולשוט בים על רפסודה בלבד.

גליים טלטלו את הסירה אנה־ואנה. אחד השבויים החל להקיא לתוך הסירה. יעקב, שהי־וזה את „דובר“ הסירה, שקישר בין צות־ההש־תלטות לבין „הכוחות המצרים אשר בים“ — טפח קלות על שכמו. „ידידי, אמר לו בקול רך למדי, תצטרך להתרגל למשטר חיל־הים היש־ראלי בים. אצלנו נוהגים להקיא לתוך הים ולא לסירה!“ כשגברו מיחושיו של השבוי והוא היטה גופו החוצה — לא עזר לו איש מרעיו, ואחד מצות הסירה היה חייב להתפנות ולהגיש לו עזרה, למרות שכל הידיים היו עסוקות בהצלה.

— „אין יותר מקום!“ הכריז קצ'לה ההגאי, כנהג־אבטובוס מומחה.

הסירה היתה מלאה אנשים. היא עשתה דרכה לעבר המשחתת הישראלית המחכה, והחלה להר־יד את מטענה כדי להמשיך בסיבוב הבא. כשהגיעו לכבש־האניה נתבקשו השבויים לעלות. הם החלו לרעוד מפחד וסרבו. „הדובר“ החל שוב בפעולת־הסברה. לפחות במשך 10 דקות היה צריך לשכנעם כי כל רע לא יאונה להם וכי הם יועלו לאניה כיון שעל הסירה לחזור ולאסוף את שאר האנשים. רק אחרי הסבר מקיף החלו השבויים לצאת מהסירה.

אנשינו על סיפון הפושטת...

בעת התקרב הסירה שנית אל „איברהים“, נתקבלה הוראה להשאיר בסירה מינימום של אנשים בלבד, ועל השאר היה לעלות על האניה ולהשתלט עליה סופית. אוריה אחוזת־הלחלה קידמה פניהם בהגיעם לסיפון. השבויים היו יושבים בדומיה מבלי להוציא הגה וללא כל תזוזה. אך עיניהם, המתרוצצות באימה ובפחד, אמרו את אשר חשים הם בלבם. ולא עוד אלא שהסיפון המרוטש, פגיעות מאות הרסיסים ש־

אחר הקצינים מספר

הצות השבוי

מבין קרעי העננים, הציפה השמש את תכלת הים, יום חדש על-הפציע, ולאורו התגלה מחנה לא-רגיל — ולדברי יודעי-ההיסטוריה — נדיר ביותר: אני-מלחמה שבויה, על צותה, עשתה דרכה בים, והיא קשורה בחבל-עבות למשחתת אשר גררה אותה.

על סיפון-הפלדה שהיה קרוע ומרוסק במי קומות רבים, ישבה חבורה גדולה של אנשים שחומי-עור קרועי-בגדים, רבים מהם יחפים, וחלק ניכר מהם בתחתונים וגופיה בלבד לגופם. ליד תותח מרוסק שעמד בחרטום, התגלגל כובע-פלדה קרוע, ובין תרמילי-התחמושת הריקים שכבו גופות מרוטשות ומרוסקות. לידו של ארגז תחמושת מונחת היתה יד-אדם, כשאצבעותיה מפותלות ומעוותות וכאילו אמרה להנעץ בפלדה הקרה — ולא יכלה. אלונקה עמדה על הסיפון, כשעליה מונח חייל פצוע קשה. אנהותיו פלחו את האויר, אך איש מאנשי-הצות השבוי לא ניסה אף לעזור, ולולא מלחי חיל-הים הישראלי, כי אז מי יודע מה היה גורלו וגורל חבריו הפצועים.

השעה היתה קרובה לעשר. מאתיים זוגות-

— תן אלף לירות בשביל חגורת-הצלה!
— אין לי מזומנים, אולי תקח המחאה?

מילים לימים. חלק מהם היה כה לוחט, עד שכמעט ולא יכולתי לנגוע בהם. אחר נגשתי לבדוק את כל הנשק שבסיפון. רוב התותחים היו טעונים, כשפגזיהם בקנה, והם מוכנים ללחיצת-ההדק. דיוחתי למפקד על המצב, וקבלתי הוראה להר שאיר את הדברים כמות שהם, ולשחרר את הפגזים רק בבוא הפקודה. והפקודה הגיעה רק בעת שהיינו קרובים מאד לנמל, ויצא שיריות שחרור-הפגזים היו מעין „יריות-כבוד“, לעיר חיפה. המשכתי בסריקה והתקדמתי לעבר החר-טום. בכניסה לחרר-המכונות, ראיתי פצוע שוכב, אשר רגלו נקרעה מגופו, והיתה תלויה על גיד אדמדם נוטף-דם. ראשו היה מונח על ארגז עץ, ומקום-הפצע חבוס בצורה מרושלת מאד. הוא הופקר ע"י חברי-לצות. תמכתי בראשו, בידי ונתתי לו תפוח-עץ. הוא סירב לאכול, ורק ביקש שאביא לו ספר „קוראן“. קראתי לאחד השבויים, ואמרתי לו להביא במהירות את הרופא והקוראן. וכשבוששו הרופא והשבוי לבוא, רצתי והבאתי את ספר-הקוראן ממגורי-הצות. כשחזרתי היה הערבי מת. הוא מת בגבורה, ואף אנחת-כאב אחד לא שמעתי מפיו.

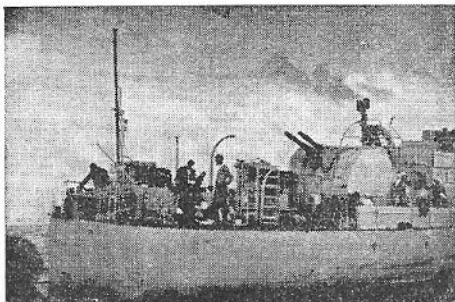
בבטן האניה המצרית...

אותה שעה הוטל על הסמל א. לסרוק את תחתית-האניה, ולדוח לגשר על מצב הצות, המכונות, מערכת-הקיסור והחשמל, וכן לבדוק את כושר-הציפה של האניה ובאם נשקפת לה סכנת-טביעה.

— „תפקידי החשוב ביותר“, מספר א. „הצ-בר“ מטבריה, „היה להפסיק בדחיפות את זרימת המים דרך ססתומי-ההצפה אשר נפתחו ע"י האויב בטרם כניעתו. חדירת-המים ממקור זה, יחד עם פעולת ססתומי-ההצפה במחסני-תחמושת, אשר נפתחו למען מניעת התפוצצות, היוו סכנה מידית ליציבות האניה. תכניות האניה, והשסתומים השונים, לא היו בידי, והחל-טתי לבקש עזרתו של ה„ציף“ המצרי. ניגשתי למקום ריכוז השבויים, ונתתי צעקה באנגלית: „מי מכס ה„ציף“?“. אדם בגיל-העמידה, נמוך ושמנמן, בעל שערות-שיבה קם ממקומו. הוא היה לבוש חליפה אזרחית גאה, וענוד עניבה ססגונית. הוא לחש דבר-מה לשני אנשים שהיו לצידו ושלשתם החלו לצעוד לעברי. אמרתי

(סוף בעמוד 36)

הרקע לספורו של הקצין אשר דבריו מתפרסמים
בעמוד זה: הצות השבוי של „איברהים“.

עתה יותר מאשר בהיותם על אניתם שלהם, לפני השבי, החלו סימני ההלם, ורעידות-הגוף המבזבזות הלזות לחלוף, והם ישבו וציפו ללא מתיחות וללא חששות מרובים לבאות. ואמנם קורות הלילה הוכיחו להם בעליל כי במידה שחיל-הים הישראלי — מנפץ אויביו ללא-רחמים בשעת הקרב — באותה מידה אין הוא נוגע לרעה באויב לאחר הכנעו ונפלו בשבי.

* * *

נחזור-נא כמה שעות אחורנית: השעה היתה קרובה לחמש בבוקר. פושטת-האויב הניפה דגל לבן, ובד"ב נראו עשרות מלחים קופצים לתוך הים מסיפונה. רפסודות וסירות הורדו הימה. מרוב בהילות נתקלה סירת-מנוע במעקה האניה והתנפצה. וסירת-משוטים אחת התהפכה מרוב „נוסעים“ ושפכה את אנשיה לתוך הים. רפסודות החלו להטלטל על גלי-המים, וקולות נאקה וצעקה נשמעו בחלל הבוקר הסגרירי. הגלים היו גבוהים עתה למדי, ובכל מקום נראו בולטות חגורות-ההצלה המצריות הצבעוניות כ"ש הן מטלטלות נואשות על גבי הגלים.

צות המשתתות הישראליות — העייף לאחר המתיחות והקרב הממושך, כשמאחריו לילות רבים ללא-שינה — היה עסוק ביותר לאחר הכניעה. חלקו נשלח להשתלט על אנית-האויב, חלקו היה צריך לטפל במשימות השיגרתיות: מכונה, מכ"ם, אלוט, וכו', וכן היו צריכים להשאיר הצוותות בכוננות מלאה היות וניתן היה להניח כי מטה-הצי המצרי יודע בדיוק מקום הימצאותן של המשתתות שלנו; ואזי הרי יש לח מטוסים וצוללות להתקיפן. אל מול פני תפקידים וכוננות אלו צף תפקיד חדש, אך לא חשוב פחות כלל-וכלל בעיני קציני ומלחי הצי הישראלי מהתגוננות בפני התקפות צפויות

עיניים נדהמות — עיני-השבויים — שוטטו באימה. ופניהם מדוכאים ונפחדים כאחד. טרפדת קרבה בקול טרטור צורמני, ובסיבוב חד נעצרה ליד הדופן של „איברהים“. כבש האניה הורד, ומתוך פתח יצאו לסיפון כ"2 אנשים לבושי-הדר, בבגדים אזרחיים, ענודי-עניבות, מגולחים למשעי, ומטופחים כבני-נסיכים. רובם-ככולם נעלו נעלי-לכה מבריקות, ושפמים קטנים ומטר-פחים עטרו פניהם. ביניהם צעד צעיר, כשזרועו תבושה, וידו מדובללת לצד גופו. אלו היו הקצינים השבויים — והאיש הבוש-הידי היה רב החובל השבוי. לא היו אלו כל הקצינים, משום שאחד מהם — סרן — בחר בדרך פחות מהודרת לבוא לשבי, אך יותר מקורית — הוא קפץ מאניתו למים, ונאסף ע"י הצות שלנו. אומרים שהיה קצין-הספורט — ומשום כך העדיף לבוא אלינו כספורטאי.

פני הקצינים הביעו שלות נפש, ולא-איכפתיות. כשראו את היחס ההוגן, בו מטפלים בהם, נראו פני אחדים אף גאים ושחצניים. אחד מהם — לבוש מעיל-קורדורוי, חולצה לבנה, ומכנסי גברדין — מיטב האפנה הקאהירית האחרונה — ניער מגבוה ובבוז, יד שרצתה לעזור לו לרדת לטרפדת — כאלו שרץ מאוס נגע בו. מזודותיהם המבריקות נישאו בידי מלחים ישראלים, שבבגדי-העבודה המלוכלכים שלהם, בהם עברו את הקרב, נראו כאילו והם היו משרתיהם של המנצחים — לא שוביהם של המנוצחים. כשעברו הקצינים בינות לאנשי-צותם שישבו על הסיפון, לא נראה היה בעיניהם ובהבעת-פניהם כל סימן של בושה או חרטה על שהסגירו את אניתם וצותם בצורה תפירה — כאילו והמפלה לא מפלתם, והמלחמה לא מלחמתם. ואולי סיכם את הרגשתם אותו סרן שבוי, נמוך-קומה ורטוב-בגדים, שישב בתדר-אוכל קצינים של אחת המשתתות שלנו לגם כוס קפה חם, וממצה הרגשתו במלים: „THIS IS A WAR WITHOUT ANY SENSE“ (זהו מלחמה ללא שכל).

הטרפדת התרחקה, לאחר שנשאה בחובה את התיירים, אלי פרק חדש בחייהם — חיי-השבי.

* * *

הצות עדיין ישב על הסיפון וחיכה להורדת האניה. לאט לאט החלו להתאושש מקורות-הלילה, ולאחר שנוכחו נאמנה כי חייהם בטוחים

— והוא הצלת מלחיה־האויב ההולכים וטובעים. לפני דקות ספורות פקד המפקד: „להשמיד את האויב בכל מחיר!“, כי אז השתולל הקרב. עתה פקד המפקד: „להציל האויב בכל מחיר“ — כי נדם הקרב והאויב נכנע.

סירות־משוטים נעו בים, הלוך־וחזור, כשהן מכוונות את שיוטן לעבר החגורות הצבעוניות אשר סימנו את מקום־הימצאותו של האויב. הידים מושטות אל עבר הגופות הנמשות מהמים, ולרגע כאילו ומחבקות ידים את האויב. לשבריר קטן של שניה נזכר אחד הבחורים, נער מתולת־שערות, באשר עוללו המצרים לימאינו שהיו שבויים בידיהם, את אשר עינום, השפילום, והיכום, בצורה השפלה ביותר, ורצון עולה בליבו לירוק בפרצוף הנתון בין זרועותיו ול־הפקירו לגורלו — אך מיד מתגבר האדם שבי לוחם — וגם המלח־האויב הזה מועלה על הספינה.

כי זה הרי עיקר־ההבדל בין לוחם שהוא גבר, ולוחם שהוא כלב שפל — הגברים אינם מתאנים לשבויים ומצילים חייהם — והכלבים — עושים את אשר עשו „הלוחמים“ המצרים בנפול בידיהם מלחים בלתי־מוינים. עוד לא נשכחה „בת־גלים“! בעוד המשחתות מצפות להתקפת־האויב, הצילו אנשי־צותיהן את מלחיה־האויב. ובבקוץ השמש והיום עלה — פתח חיליהם דף מפואר חדש בתולדותיו, והחל

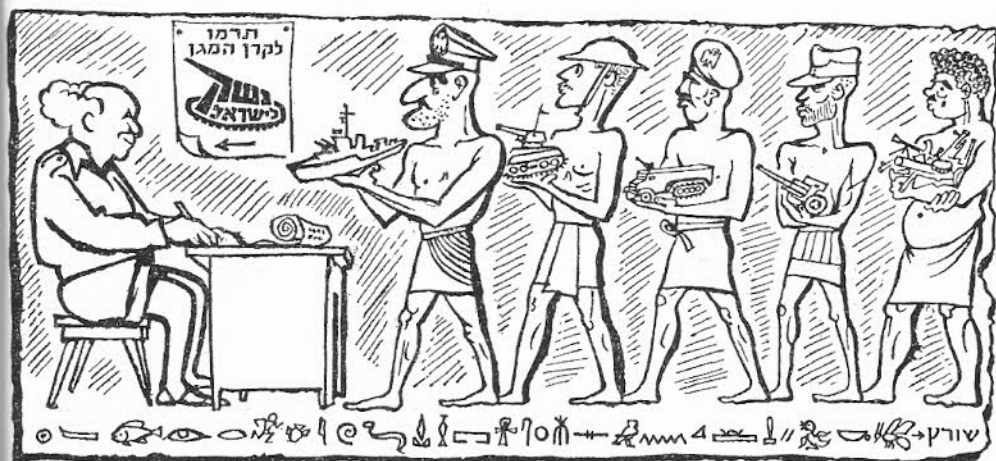
במסורת אצילית אשר ימשיך בה גם לעתיד לבוא — אין הוא מפקיר אויביו המנוצחים למות־טביעה — גם באם פעולת־ההצלה היא קשה ומסוכנת — ואמנם לא טבע איש מכל החמישים ויותר המלחים האויבים שקפצו לים; כולם עד אחד הוצלו בתנאים קשים ומסוכנים למצילים.

כאשר הועלו השבויים חזרה על סיפון־אנייתם, ציפה להם צות־ההשתלטות, וחבריהם השבויים אשר רוכזו בירכתי האניה, רועדים מפחד־מות, מוכי־הלם, שציפו עתה בעינים פעורות למותם.

ולפתע — עיניהם לא האמינו — נגשו אליהם בחורי קבוצת־השתלטות מגודלי־זקנים, שחורים־מפיה וקרועי־בגדים, והחלו להגיש להם משקה חם — דבר לא מקובל — והביאו להם סודרים ובגדים למען יחם להם. האמנם אלו הם הכלבים הציונים? האלו הם אוכלי־האדם במדינת תל־אביב — כפי שספרו המפקדים השכם והערב? עיניהם לא האמינו, ובלבם בודאי זע דבר־מה. לא יכלו להאמין — כי הם אינם יודעים כיצד נוהגים לוחמים אמיתיים.

* * *

עתה ישבו השבויים והביטו בקצינים אשר הורדו לחוף קשורי־עיניים. סמל משטרה צבאית, עלה על האניה והודיע לשבויים, כי קבוצה ראשונה תרד מיד לחוף. שוב התלו גופות השׁ-

ערותיהם מסורקות ומבורשות להפליא, ונוצצות מרוב שמן.

„היות ורצייתי לבדוק את האניה בדיקה אח־ רונה בלוית אחד האנשים שלהם, שאלתים מי מהם מדבר אנגלית. אחד מהם יצא והציג עצמו כרס־ריהשירותים הודיע באנגלית טובה למדי כי הוא מדבר אנגלית. אך כשאמרתי לו כי הוא ישאר אתי על האניה — החזיר מיד, והודיע אנגלית כי אינו מדבר מלה אנגלית. ושוב חזר ונשנה המראה המכוער — השבויים אינם מגישים עזרה כמלוא הנימה לפצועיהם.

„משהורדו השבויים בנמל, הביטו סביבם בענין רב, ממש כמו „תיירים“ אמתיים. חלק מהם מצץ בהנאה את הסיגריות הריחניות, והם נראו מרוצים בעליל שהמלחמה נסתיימה עבורם בעישון סיגריה טובה.

„אף לקבוצה זו, כלקודמות, חיכו רופאים ואמבולנסים. פצוע קל ביותר — שאצבעו נצ־ בטת בדלת והיתה חבושה — הוכנס ע״י המש־ טרה הצבאית לאוטובוס. התפעמתי לראות רס״ל משופם מחיל־הים, ניגש לקצין המשטרה הצ־ באית, ולאחר שיחה קצרה הוצא השבוי מה־ אוטובוס. הוכנס לאמבולנס — והוסע אף הוא לבית־החולים.

„חזרתי לאניה שעמדה על המבדוק, על מנת לערוך את החיפוש האחרון, ביחד עם השבוי שהושאר שם. עברנו בכל חלקי האניה ומצאנו גויה בחרטום. בראות השבוי את חברו ההרוג, עיוה פניו בהבעת גועל — אשר לא אשכחנה. לא ראיתי בפניו טיפה של צער, על חברו שנהרג בקרב.“

בויים לרעוד, ועיניהם הביעו הבעת פחד. — „שום דבר רע לא ייעשה לכם“, הודיע להם הקצין האחראי. למרות פחדם הרב, לא שכחו השבויים ליטול עמהם קרטונים מלאים סיגריות אנגליות משובחות, וקופסאות „בול־ בוף“. החברה, הביטו בקנאה בקופסאות־הסיגריות „קרייבן“ האדומות, ובעגמת־נפש נזכרו בסיג־ ריות ה„מזופתות“ המונחות בכיסיהם.

הקצין האחראי פנה לשבויים, וביקש מהם לעזור להוריד את פצועיהם לספינה שהמתינה, אשר הוחלט להורידם ראשונים. השבויים לא רצו משום־מה לעזור. אולי פחדו שחבריהם יתחו מהם את השימורים או את הסיגריות. וכ־ שהואילו כבר לעזור, עשו זאת ברשלנות ובחוסר־התחשבות עד־כדי־כך שצות־ההשתלטות הפסיקם, והוריד בעצמו את הפצועים.

* * *

על הורדתה של קבוצת השבויים השלישית והאחרונה מספר הקצין שהיה אחראי להורדת השבויים:

„הקבוצה האחרונה נשארה על האניה כש־ ביניהם הפצועים־קל. הם ישבו על הירכתים ונראו רוגעים ושלוים ביותר. חלק מהם החל לתפור את בגדיהם, אחדים קראו קרעי־עתונים, וכולם נראו אוספים את הסיגריות וקופסאות־ הבשר שהיו סביבם. רובם־ככולם היו לבושים בגדים־אזרחיים מרופטים, ונראו כאספסוף של אחת משכונות־קריה גדולה. פצועיהם לא ענינו אותם כלל, למרות ששכובים או יושבים היו לידיהם, ואיש, חוץ מהצות שלנו, לא טרח כלל להגיש להם סיגריה או לעודד רוחם. היה זה אחד הגילויים המצערים שראיתי בחיי, ולמרות שאויבינו הם, דיכא הדבר את רוחי.

„אותם שעה עלתה האניה על המבדוק, והי גיע הזמן להוריד את הקבוצה האחרונה. בין הקבוצה הזו היו כ־20—15 איש אשר ישבו נבדלים מהשאר — ולא התלילו אתם מלה. התברר לי כי אלו הם אנשי־השירותים: טבחים, אפסנאים, וכו' — שחושבים עצמם, אינטליגנטים, ועליונים על שאר אנשי הצות.

„כאשר הגיע תורם לרדת, ביקשו רשות לגשת ולהחליף בגדיהם. הרשות ניתנה להם, והם יצאו לבושים אזרחית מהודרת — כשש־

מפקד הומל מספר

שעותיה הראשונות של „איברהים“
בחיליהם הישראלי

„בבוקר המוקדם של יום 31.10.1956 קיבלנו ידיעה באלחוט אשר אמרה כי המשחתת „איבריהים אוול“ נתפסה בידי חיליהם. וכי אחת מהמשחתות שלנו גוררת אותה לעבר חיפה. בעת קבלנו את ההגדרה המדויקת בה נמצאה הפושטת השבויה, פקדנו מיד על גוררות-הקיסור הגדולות שבנמל לגשת למקום ולקבל את הגרירה, על-מנת לשחרר את המשחתת שלנו לפעולות-קרביות.

„ההודעה השניה שנתקבלה במפקדת-הנמל אמרה: — „בשעת הקרב פרצה דלקה באנית

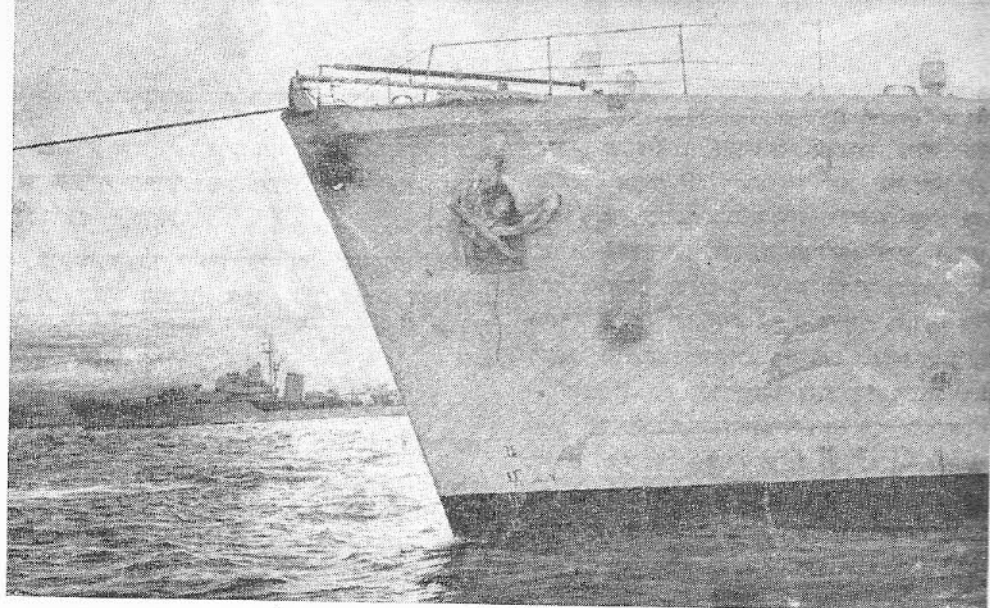
האיבי. האיבי הציף מספר מחסנים. יש לשאוב את המים מתוך מחסניה“ — ומיד נשלחה ספינת-כיבוי — המיוחדת לתפקידים אלו — אל „איברהים“, על מנת לשאוב מתוכה את המים. „אנית-משא, אשר היתה אותה שעה בתיקונים, הורדה מיד מהמבדוק, כדי לפנות מקום לאניה השבויה, כך שיוכלו מיד לגשת לתיקונה, ול-הכניסה במהירות האפשרית למערך אניות-המלחמה של חיליהם.

„היה צורך לודא בדיחפות שהאניה לא תהיה סכנה לנמל ולמבדוק ע"י התפוצצות בלתי-משוערת שתתחולל בה, או שריפה שתפרוץ וכי.

„בחיפוש מדויק שנערך, בהיותה בדרכה לנמל-הבית החדש שלה, נמצאו מנגנוני-פיצוץ בקרקעיתה, אשר היו מוכנים לפיצוץ מדי. אין זה דבר מפתיע, כיון שידוע שכל אנית-מלחמה מצוידת במנגנונים אלו, על-מנת שמפקד-האניה יוכל לפוצץ את אניתו ברגע שהוא רואה שהקרב אבוד. ההוראות המ-

„קול ששון וקול שמחה!“ — צותה של אחת מאניות החיל מקדם בצהלה ובתרועה את פני „איברהים“ השבויה המוכנסת לנמל.

בדרך לנמלהבית החדש: הפושטת נגרות אט'אט בדרכה למקום מבטחים, ב"חסותה" של אחת המשחתות המנצחות.

בידור והסברה בימי החירום

במשך תקופת החירום אורגנו במסגרת החיל 150—200 פעולות בידור, מהן יותר ממאה הקרנות סרטים, עשרות הופעות אמנותיות, והופעות תזמורת. במסגרת פעולות ההסברה נערכו הרצאות שוטפות על המצב, בהסתמך על התקצירים שפורסמו ע"י ענף ההסברה במטכ"ל. כן יצאו לאור כמה עלונים פנימיים של החיל, שנתקבלו באהדה רבה. היגברה אספקת העתונים היומיים, וכן אספקת שבועונים וספרים ליחידות החיל. וכמובן שהוגברו הטיפול ופעולות הסעד למשפחות המגויסים.

נימוסי צי...

בעת שהפריגטה המצרית "איברהים אוול" שהתה במבדוק הצי במלטה לרגל תיקונה — בקיץ שנהריו — החל פינוי הכוחות הבריטים האחרונים מאזור תעלת סואץ.

לרגל תג הלאומי זה, הניפה הפריגטה המצרית את כל דגליה, כל אניות המלחמה הבריטיות שנמצאו בנמל, נהגו איפוא בהתאם לחוקי הנימוס — והניפו גם הן את כל דגליהן!

קובלות בצי העולם הם — שעל המפקד לטבע את אניתו במקרה זה אחרי שהרחיק את אנשיו. "למזלנו לא הופעלו מנגנונים אלו ע"י המפקד המצרי בשל שיקולים מסוימים שהיו לו (השיקול העיקרי כפי הנראה — הפחד) וע"י כך נפלה האניה בידינו. פירושו של דבר למעשה הוא — שלצי המצרי אבדה אניה טובה — ואנחנו קיבלנו אחת כתגבורת!

"כל הפעולות לשחרור מטעני נפץ אלו, וחיפוש פצצות שהשיייה אפשריות בכל מקום ומקום באניה ומהוצה להן — נעשו עוד בדרך. בהיות האניה בקרבת הנמל, שוחררו מלועי התותחים הפגזים שהיו בהם ולא נורו לעבר המשחתות בשעת הקרב — והיתה זו כעין "הצדעה" של האניה לנמלה וצייה החדש.

"טרם נכנסה האניה לנמל, הוכנו חוליות צוללים אשר בדקו את קרקעית האניה, והכינו מרשם מדויק, דבר הנחוץ לשם העלאתה על המבדוק. בהיכנס האניה לפתח הנמל, כבר היה המבדוק שקוע במים, ואחרוני השבויים ששהו עוד באניתם, הועלו יחד עמה על המבדוק. מיד החלו עבודות התיקון. מפקד-אניה חדש, הפעם ישראלי — קיבל את הפיקוד עליה, צוות החל להגיע ולתפוס עמדותיו — וחייה שגרה של חיל-הים הישראלי, מעורבים עדיין בהתרגשותמה, החלו תוססים על סיפון א.ח.י. איברהים אוול."

להם "רק אחד!", ושנים חזרו למקומם בתפץ לב, אך ה"צ"ף החזיר כסיד, וכולו החל לרעוד. "מדוע לבדי?" — שאל.

ביקשתיו כי יראה לי את שסתומי-ההצפה כולם בשל הסכנה אשר היוו המים הפורצים פנימה, אשר החלו לגרום לנטיתה של האניה בכמה מעלות.

ה"צ"ף הראה לי כל השסתומים, ללא דיבורים מיותרים, ואני שאלתי מה הן הפגיעות הדורשות לדעתו טיפול בקרת-נוקים. מלבד פגיעה שמתחת לפני-המים, לא ידע להצביע על כל פגיעה נוספת — דבר המוכיח בעליל, כי הדיווח אליו בשעת הקרב היה חלש ביותר.

עברנו במסדרונות האניה שהיו דמומים, וקול לא נשמע בהם, כבאנית-רפאים, ונכנסנו למחסני-התחמושת על מנת להפסיק את הצפתם. לאחר שעשינו גם זאת במהירות האפשרית ובהדרכת קצין-המכונה המצרי שהצטרף, נגשנו להפעלת ההגה החשמלי.

לאחר בדיקה קצרה התברר כי המתח נמוך מדי מכדי שיפעיל את מנוע-ההגה החשמלי. נגשתי לחדר-המכונות בליות אחד מתברי, והע" לינו את המתח בטורבו-גנרטור ויצאנו לגשר. נתקבלה פקודה: "הגה אמצע!" הפעלנו את מכונת-ההגה שלא בפגעה, בעזרת לוח-הוראות שהיה צמוד להגה בשפה האנגלית, ודיווחנו אודות התיקון לפיקוד בגוררת.

עתה החילונו, חברי ב"ע. ואני לבדוק את שאר הפגיעות. ראשית התחקינו על מקורו של עשן אשר בקע מהחרטום. לצורך זה פרצנו מנעולים-מספר. משפרצנו דלת אחת קידם אותנו לפתע ענן עשן עז, אשר החל לחנקנו, ועד-מהרה

נאלצנו להיסוג בחיפזון, סוגרים את הדלת הא-טומה, שכעיינו דומעות וגרוננו ניחר מאד מהעשן. אסור היה להשאיר את השריפה ללא טיפול, משום שהדבר היווה סכנה רצינית מאד לאניה. התקדמנו למקום הדליקה דרך מסדרון אחר, ונוכחנו לדעת כי מחסן-הצבע בוער. פנינו לעזרת מיוחדת — ה"צ"ף. פקדתי עליו לקחת שלשה מכונאים, מזוינים במכשירי-כיבוי — ולכבות את השריפה! ה"צ"ף אמנם עשה זאת, אך במהרה נוכחנו לדעת כי המכשירים ריקים, ואין בכל האניה אף מטפה הראוי לשימוש. כפי הנראה נבהלו אויבינו מהאש, עד שחוליות-בקרת נוקים שלהם הוריקו את כל מכשירי-הכבוי. ללא ברירה — זנחנו את הדליקה, כשאנו מנסים להגבילה בצורה היעילה ביותר — בעזרת הדלתות האטומות.

מכאן עשינו דרכנו לעבר חדר-המכונות. חיש-מהר נוכחנו לדעת כי הדיו-גנרטור ריק, ואין בו דלק. קראתי למכונאי מצרי, והוריתיו לשאוב דלק למיכל. כעבור חצי-שעה חזרתי ונוכחתי לדעת מהו "חייל אוטומט" — השבוי עמד, רגליו טבולות בדלק שנזל מהמיכל שהיה כבר מלא על גדותיו, והוא ממשיך לשאוב ולשאוב...! שאלתי מדוע לא הפסיק, והוא החזיר בתמהון: "אדוני, הרי לא אמרת לי להפסיק!".

כאשר נכנסתי לתאי-הדודים, ראיתי פגיעות רסיסים רבות. ייתכן כי בראות אנשי-הצוות המצ-רים את הרסיסים חודרים לתאיהם, נבהלו מאד, התעצבנו הרבה וברחו החוצה, ולא נעצרו אפילו כשנתקלו במעקה-האניה — אלא קפצו הימה! ולא עזרו אף יריותיו של מפקד-האניה — אשר אף פצע אחד מהם! הם בשלהם — חיילי הצי של הרפובליקה הנאצרית — יתכן ונמאס להם מהאניה ומהמלחמה שנמשכת כבר יום וחצי! — הם "הגרו" מהרפובליקה לים!

משנכנסנו, חברי ואני, לחדר-המכונות, ראינו את פירות העצבנות — כ-100 קופסאות-סיגריות ריקות, וזנבות סיגריות ללא-ספור.

ברם, כל אמצעי-הארגעה האלה, כפי הנראה, לא הואילו במאומה לעצבי צותה של "איברהים" — האניה שמתה מהלם — בהיתקלה בחיל-הים הישראלי.

האניה „איברהים אוול“

„איברהים“ היא בת 1,000 טון קיבול סטנדרטי, ובת 1,490 טון בעומס מלא. מימדיה: $2.5 \times 6.7 \times 93.5$ מטר בקירוב. טורבינות „פארסונס“ בנות הספק של 14,000 כ"ס הקנו לה בשעת ניסוייה מהירות של 27.5 קשר. במהירות זו יש לה טוח־פעולה של 360 מיל, ובמהירות 12 קשר—טוח של 1,000 מיל. חימושה מצטרף מארבעה תותחים דו־תכליתיים 102 מ"מ (4 אינטש) ערוכים שניים־שניים מאחרי מגינים על הסיפון הקדמי והאחורי. מהירות־הירי של כלים אלה היא 15 פגזים לרגע, והטוח 12,000 מטר בקירוב. הטוח היעיל בירי נ.מ. הוא כ־6,000 מטר. כן ישנם ל„איברהים“ שני תותחים 40 מ"מ נ.מ. מטיפוס „בוֹפורס“, היורים של פגזים לרגע והנם בעלי טוח שטוח של 4,000 מטר וטוח־נ.מ. של 1,500 מטר בקירוב. כן נושאת היא שני תותחים נ.מ. 20 מ"מ, בעלי קצב־ירי של כ־600 פגז לרגע, נוסף לכמה כלים קטנים. בירכתי האניה הותקן מסלול לפצצות־עומק, כן יש לה פולטי־יעשן, ופאראואנות לשלילת מוקשים. הציוד האלקטרוני כולל מכשירי־מכ"ס לחיפוש־אוויר, חיפוש־שטח, בקרת־אש, וכן מכשיר מגל־צ'אסדיק, מספר הצות: כ־150 איש. מספרה הסידורי בצי המצרי היה: 12.

ברשות הצי המצרי נשארה עוד פריגטה שניה מדגם „האנט“ והיא „מוחמד עלי“. היא דומה בחיצוניותה לאחותה השבויה, ונבדלת ממנה רק בזה שהיא בעלת תורן אחורי קטן, וחסרה את ה„גזוסטרה“ ה־מחוברת לתרנה המשולש של „איברהים“, עליה מורכב מכשיר־מכ"ס.

הפריגטה המצרית המהירה „איברהים אוול“ הושקה ב־5 לספטמבר 1940 במס־פנת „סבוֹן־האנטר“, על נהר טיין באנ־גליה. שמה היה א.ה.מ. „קוטסמור“, והיא נכנסה לשירות הפעיל בצי הבריטי ב־29 בדצמבר 1940, כשהיא נמנית בין שמונים המשחתות הקלות מדגם „האנט“, אשר נועדו בעיקר לליווי שיירות חופיות, ואשר מספר ניכר מביניהן לא חומשו מעולם בצנורות־טורפדו. מסיבה זו, וכן בהתחשב בתפקידיהן שמילאו למעשה, סויגו כל היחידות הקלות מדגם זה, הן בצי המל־כותי והן בצי־העולם האחרים שרכושן לאחר מלחמת־העולם השניה — כפרי־גשות מהירות.

כל היחידות הרבות של הסידרה נקראו בשמותיהן של חבורות־הציידים ה־אריסטוקרטיות באנגליה של ימי־עברו (באנגלית „HUNTS“), ומכאן כנויו של דגם „האנט“. „קוטסמור“ עצמה מילאה תפקידים רבים בשמירת שיירות חיוניות בחופה המזרחי של אנגליה, ואף הצליחה להפיל מטוס נאצי ב־1941. בשנה לאחר־מכן השתתפה בהצלחה בהתנגשות חריפה עם שיירה גרמנית בחוף הצרפתי של התעלה, שנסתיימה בהטבעת אנית־סוחר גרמנית, ונזקים קשים לשתי טרפדות נאציות. ביוני 1944 השתתפה „קוטסמור“ בפלישה לנורמדיה.

במסגרת העזרה שהושיטה אנגליה ל־מצרים בעת הרחבת הצי המצרי לאחר כשלונו במלחמת־העצמאות של ישראל, נמכרה האניה לציו של פארוק, ולאחר שיפוץ מקיף הפליגה מצרימה באפריל 1951.

הצי המצרי

טיכ

— „המשחתת המצרית „איברהים אוול“ לא נפלה בידינו בקלות. אנשי חיל־הים התגברו עליה רק לאחר קרב רציני שנמשך יותר משעה וחצי. רק רמת־האמונים הגבוהה של הצוות, אומץ־רוחם של הבחורים, וכושר־המרון של הפיקוד, הם הם אשר הכריעו את המערכה לסובתנו.“ בדברים אלה טיכס מפקד־החיל, האלוף שמואל טנקוט, את פרשת שביית האניה המצרית.

— „היה זה מבצע קרבי ציי ממדרגה ראשונה לגבי חיל־הים הישראלי הצעיר. נוסף לקרב עצמו עסקו אניות־המלחמה שלנו גם באיסוף ניצולים ושביים, ובעגירת אניות־האויב לנמל חיפה — כל זה תחת איום מוחשי מאד של התקפות־אוויר אויבות, ונחת לחץ מציאותם האפשרית של כוחות ימיים מצרים באזור.

— „הפושטת המצרית נפגעה קשות על־ידי התותחנים שלנו, בעוד שתותחני האויב החטיאו את מטרתיהם. עובדה זו מעידה בעליל על עלינונות הקרבית של תותחני הצי הישראלי, ועל רמת אמוניהם הגבוהה של הצוות. אס־כי על האניות שלנו נמצאו אנשי־מלואים אשר הגיעו אליהן רק שעות מועטות לפני־כך, הרי גילו כולם קור־רוח למופת, והאניות עצמן „דפקו כמו שעון“.

נסיון להצלת הפרסטיז'ה המצרית

— „מנקודת־ראות טקטית — כיצד אפשר להסביר את נסיון־הנפל של „איברהים אוול“ לתקוף את אזור חיפה? נשאל מפקד־החיל, ותשובתו ניתנה ללא־היסוס: „היתה זו פעולה פזיזה ביותר מצד מפקדת הצי המצרי. הפושטת הוצאה לפעולה במקום הלא־נכון, בתנאים בלתי־מתאימים, ובזמן הלא־מוצלח. אס־כי „איברהים“ נפלה מהרבה בחינות מיוחדות הצי שלנו, היא נשלחה לפעולה כשהיא לבדה. יתר־על־כך, גם זמן־ההתקפה לא נבחר בחכמה, כיון שנותרו לה רק שתי שעות־חשיכה כדי להסתלק ממקום ההתקפה.

— „והתוצאות ידועות. ההתקפה נכשלה כשלון מחפיר, ופושטת־האויב נתפשה על כל אנשיה, אם כי המצרים ה־גלים היו להטביע את אניתם. עדי־ראיה שהשתתפו בקרב מוסרים כי חיילי־האויב היו המומים לחלוטין, ורוחם נשברה כליל, עד שלא נמצא כנראה איש אשר יתן את הפקודות המתאימות.

— „ומה הניע, אפוא, את המטה המצרי לבצע התקפה בלתי־הגיונית זו? נשאל מפקד־החיל שוב. הוא מוויץ קלות ומשיב: „צריך להבין את מצב־רוחם של המצרים. כשהתחילו הפעולות, הם הופתעו ביבשה, וספגו מהלומות באוויר. הם היו זקוקים למשהו כדי להציל את הפרסטיז'ה שלהם, וחיל־הים המצרי „התנדב“ לספק את הנצחון המקווה...“

הובס עדין!

האבדות הגדולות ביותר -- מידינו

בהמשך השיחה התברר כי הכוחות הלוחמים של ישראל גרמו לצי המצרי אבדות גדולות יותר בימ, משנגרמו לו ע"י הכוחות המשולבים של אנגליה וצרפת. ומסתבר כי, נוסף ל„איברהים אול“, שהיא משחתת (לפי גישה אחרת: פריגטה מהירה) מדגם „האנט“, הצליח חיל-האוויר הישראלי לטבע במשך ימי הקרבות את אניית-העזר המצרית „אאידה“. כן הצליחו מטוסינו לפגוע גם בפריגטה מצרית, כנראה „אביקיר“, אשר שרתה בתפקידי-משמר ביס-טוף, בפתח מפרץ אילת. אניה זו ניזוקה והצליחה לצלוע בקושי לנמל מצרי.

במקביל לאבדות שנגרמו למצרים ע"י כוחות-צה"ל, הצליחה טיירת בריטית להטביע במפרץ-טואץ פריגטה מצרית, „דומיאט“, והמצרים עצמם הטביעו בתעלת-טואץ את אניית הנחיתה הגדולה „עכא“. ומטוסים צרפתיים פגעו, כפי הנמסר, במשחתת מצרית גדולה מדגם „סקורי“, ואולי בעוד פריגטה, בקרבת נמל אלכסנדריה.

האויב עודנו חזק

פעולות-האיבה האחרונות פגעו קשה בצי המצרי. אולם אין לדבר כרגע על הרס מוחלט של העצמה הציית המצרית. בידי המצרים נמצאות עדיין יחידות ימיות שמוטב שלא להתעלם מכוון: שתי משחתות גדולות מדגם רוסי, העולות בכוחן על כמעט כל כלי אחר הנמצא באזור ים-התיכון-המזרחי; שתי משחתות מתוצרת בריטית (אחיות למשחתות חיל-הים הישראלי); וכן משחתת אחת קטנה — אחותה של „איברהים“. כן לא נפגעו המקשות המצריות, נותרו עוד מספר פריגטות, וגם הטרפדות לא ספגו אבדות — שלא להזכיר את הצוללות אשר נרכשו כנראה לאחרונה.

ומה באשר לעתיד?

„נוכח פעילותם של ציי אנגליה וצרפת, נמצאו הכוחות הימיים המצרים במצב „מנוטרל“, כשהם מסתגרים בנמלים המוגנים שלו, בעיקר באלכסנדריה (*), הסביר האלוף שמואל סנקוט. אולם משיחזור המצב לקדמותו, שוב יוכל הצי המצרי לחדש את פעילותו.“

„הצי המצרי עולה בהקיפו, ובאיכות-ציודו, על חיל-הים הישראלי“, מטכם מפקד חיל-הים הישראלי המנצח, „אולם אנחנו סומכים על חיילינו, על אומץ-רוחם, על רמתם המקצועית והסכנית, ואלי-נשכח — על נכונותם הנהוושה להלחם ולהגן על כל היקר להם.“

“ הצי המצרי הרויח כנראה לאי-מעט מהעובדה כי מציאותן של משחתות הצי השישי האמריקאי בנמל אלכסנדריה — „לצורך פנוי אזרחי-ארה"ב“ — מנע מכוות-הים והאוויר של אנגליה וצרפת את האפשרות להסל את אניותיו. — הערת המערכת.

„איברהים“ על המבדוק

פצועה ועייפה מוטלת היתה המשתתת המצרית „איברהים אול“ על המבדוק הישראלי, עת שביקרתיה, שעות־מספר בלבד לאחר שנגררה אל הנמל מלבירים. פטישים הלמו בדפנות־הפלדה השסועים, כשמאות ידים החלו לעמול יומס־ולילה למען החזרתה למצב תקין, הפעם במסגרת חיל־הים שלנו. אנשינו, מפחים הם מחדש רוח־חיים בגוף־הפלדה הגדול שניזוק וכמעט גסס, בעקבות המהלומות שספג בשעת התקפת־הנפל על החוף הישראלי המוגן.

בעוד זמן קצר תחזור ותבא „איברהים“, בריאה ושלמה, אל מרחבי־הים הכתום, כשעל תרנה מתנוסס דגל חיל־הים הישראלי. ובאותה עת כבר יקטט דגלו הירוק של הצי המצרי — שבצלו יצאה האניה להתקפה — את אחד הקירות אשר במוזיאון הימי בחיפה. כשלושה מיליון לירות ישראליות נתוספו לאוצר הישראלי ע"י פעולת־הבזק של ציינו — „איברהים אול“, חינו קה את עצמתה הימית של ישראל, מבלי שהר־שקעו ברכישתה כספים כלשהם!

אני יושב בכורסה המרופדת הניצבת ליד שולחן־הכתיבה בתאו של מפקד־האניה המצרי, המהרהר אולי ברגעים אלה — מאחרי גדרות־התיל של מכלאת־השבויים — בגורל המזור שנפל בחלקו, להישבות יחד עם אניתו וכל צותו! התא מרוהט בטוב־טעם, ונראה שצות מיוחד רגיל היה לשרת את המפקד, בן המשפחה המיוחסת, ואיש־התפנוקים של חיל־הים המצרי. וילונות מקשטים את החלונות הארונות, הכסאות, והי שולחן הם מעץ „מהגוני“ יקר וחלק. ספריה המכילה כרכי פיוט, פרוזה, ונושאים מקצועיים, ממלאת את ארון־הספרים הקטן. אומרים, כי תמונת ג'מאל עבד־אל־נאצר התנוססה על הקיר שמעל לשולחן, אך היא נפלה שלל להסתערות הצות הישראלי שעלה ראשון לאניה. ברם, רוחו של הרוזן המצרי ממשכה לרחף בתא, ופרצופו משקיף מעל חוברת־התעמולה המודפסת על ניר משובח, המונחת על השולחן, ובה תיאור הישגיו של משטר הכת הצבאית; נראה שהיא היותה את „התנב"ך של המפקד וקציניו.

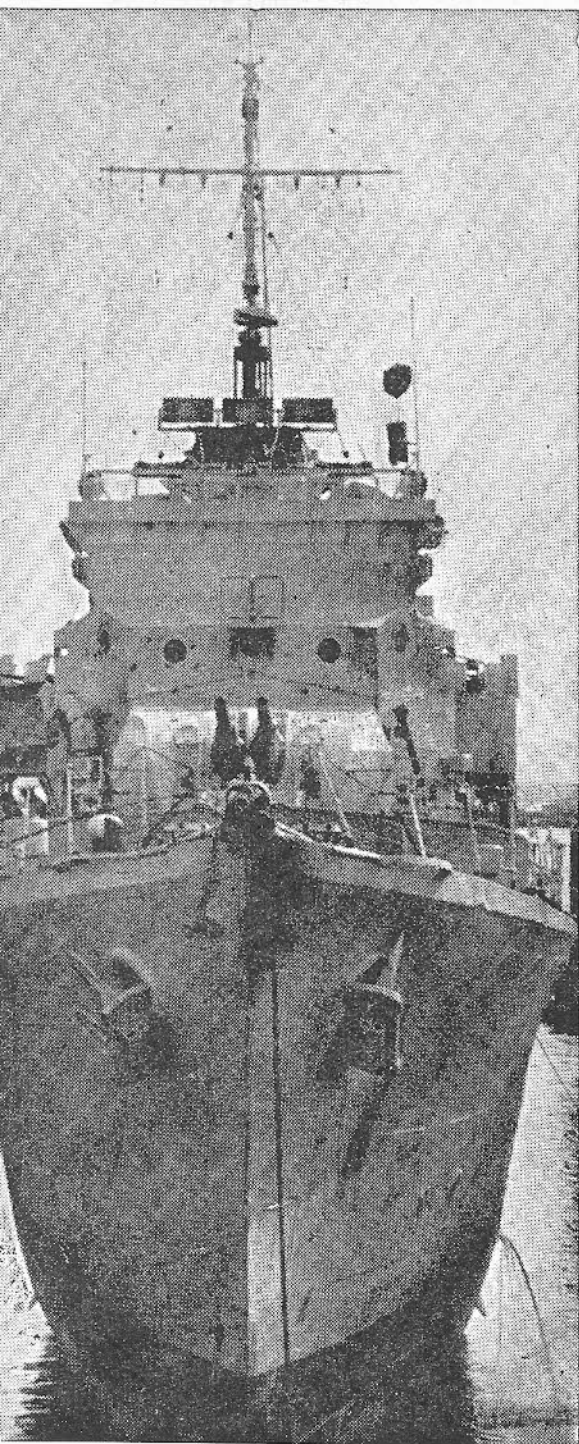
עובר אני בחלקיה השונים של המשתתת, ונתקל על כל צעד ושעל בעקבות המאורעות

התמונה דלעיל נמצאה במשתתת המצרית השבויה, ותלויה כעת במוזיאון הימי בחיפה.

מי היה איברהים אול?

איברהים פחה (1848—1789) נולד בעיר המוקדונית קאבאלה, והיה בנו (או בנו המאומץ) של מוחמד עלי המפורסם. את ראשית פירוטומו קנה לו איברהים שעה שהכניע — בשם אביו — את כת הואהבים הקיצונית בחצי־האי ערב (1819—1816). בשנים שלאחר־מכן שימש כמפקד תקיף ומוצלח של הכוחות המצריים — הימיים בעיקר — שפעלו נגד היונים בתקופת מלחמת־השחרור היונית, אך נוצח במערכה הימית במפרץ נאבא־רינון (20.10.1827) בחוף המערבי של חצי־האי הפלופוני, ע"י צי רוסי־צרפתי־בריטי בפיקודו של האדמירל קודריגטון. בשנת 1832 עמד איברהים בראש הצי באות המצרים בסכסוך עם תורכיה, וכבש את עכו (27.5.32), דמשק, וחלב. לאחר שניצח במערכת קוניה (דצמבר 1832) כמעט מוטט איברהים את הקיסרות העו־תומנית, שניצלה רק הודות להופעתה של שייטת רוטית בקושטא. במלחמה שניה עם תורכיה ניצח איברהים שוב במערכת נציבין (24.12.1839), אך נאלץ לסגת מכל טוריה וזאת בעקבות הפעלת הצי הבריטי נגדו, וכיבוש עכו (3.11.1840) כינואר שנת 1848 עולה איברהים, בתוספת הכינוי „אול“ (ה„ראשון“), למעלת משנה לאביו הישיש, אולם מת עוד לפניו בסוף אותה שנה.

המשחתת המצרית „איברהים” נחה לה בשלום על המבדוק הישראלי.

שבהם משובצים באופן עשיר למדי תולדותיה של האניה. היסטוריון שיבוא לחקור את חייה, יוכל לבנות מכל פרטים אלה סיפור מרתק אודות כלי אשר שירת בחייו לא פחות משלושה אדונים.

משנת 1940, מן הרגע בו הושקה האניה במספנה בריטית בימי סערת ה„בליץ” הגרמני על אנגליה, שירתה היא בנאמנות את הצי המלכותי, והשתתפה בשורה של מבצעים היסטוריים בהם קשורים תולדות צי זה במלחמת־העולם השנייה. היא ליוותה שיירות, הדפה התקפות־אוויר תקפה אניות גרמניות. שלט חום מזכיר את השתתפותה בפלישת־סיציליה של בנות־הברית ב־1943, ושנה לאחר־מכן מילאה האניה את חובתה כול הופי־נורמנדיה הבורעים. אחרי המלחמה הורעברה לצי־המילואים הבריטי, ונחה מעמל־הקרבות באחד הנמלים האנגלים השקטים.

אחרי מפלתה בארץ־ישראל בשנת 1948, סתחלה מצרים — או עדין ה„מלכותית”, תחת שלטונו של פארוק — לחזק את הצי המלחמתי שלה. היא מחפשת לרכוש כלי־משחתת שיקנו לה עדיפות־כוח על ישראל הצעירה. מצרים פונה לאנגליה, וזו מציעה לה לרכוש את המשחתת מטיפוס „האנט” — אותה ועוד אחת מאח־זתיה אשר נבחנו בקרבות ובשיירות ימי במישך כל שנות־המלחמה הסוערות. לאחר שיפוצים, חימוש־מחדש, מפליגה האניה, תחת שמה החדש, „איברהים אוול”, תחת הדגל המצרי הירוק לאלכסנדריה. היא, ואחותה, הן האניות הקרביות המהירות ביותר בצי המצרי — היא גאותו הגדולה של אותו הצי, ושל העם המצרי.

בעקבותיה הולך הכוח הימי של מצרים הופך לילד־השעשועים של הכת הצבאית אשר ירשה את מקום המלך המתהולל. מצרים רוכשה פשחנות נוספות, מאנגליה, ומהגוש המזרחי, גם ישראל זוכה בשתי אניות דומות, אך כוחה של מצרים בים עדין רב יותר.

מפנה מכריע חל בחייה של „איברהים” באותו היום האחרון לחודש אוקטובר 1956, עת שהוטל עליה לחזק — ע”י התקפת־בוק — את המוראל המעורער של הצבא המצרי, שהחל כורע תחת מהלומותיו של צה”ל בסניג. אבל — תוך שעות ספורות הוכרע גורלה של האניה. היא לא עצרה כוח לעמוד נגד אניותיו המהירות של חיל־הים הישראלי. היא נפלה בידיו כתפוח בשל.

שעות אחדות לאחר־מכן כבר היו מפקדה, קציני ניה ואנשיה בדרכם אל מכלאת־השבויים. ותושבי העיר חיפה, שעלו לאלפיהם על הגגות ועל רכסי־הכרמל, כדי לחזות בהכנסת השלל ללא־תקדים לבסיס חיל־הים — ראו כבר את דגל־המלחמה הישראלי מתנוסס על תרנה של „איברהים”. ובעוד הולמים הפטישים בפנים־האניה, וב־עוד שאנשי־החיל בוחנים את השלל הרב שנפל לידם, ובעוד נבדק החימוש, ונערך שיפוץ כללי, עברה „איברהים” — לשעבר א. ה. מ. „קוטסמור” — לידי בעלים חדשים, בפעם השנית בחייה. ואומרים קציני־החיל כי קיימת היתה הצעה — אמנם יש גם אחרות — לקרוא ל„איברהים” בשם

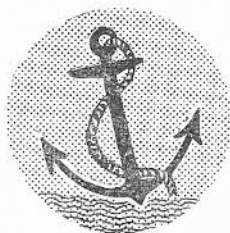
„בת־גלים”, על שם אותה ספינה זעירה ואתה צותה הקטן והאמיץ. אשר יצאה לפני שנתיים לדרכה, כדי לפרוץ את ההסגר אשר הטילה מצ־רים על השיט הישראלי דרך תעלת־סואץ. על אותה ספינה זעירה הוטלה אז שליחות מטעם העולם החופשי, והיא — הבטחת חופש־התנועה בנתיבי־הים הבינ־לאומיים. כאשר עצרו או המצרים את „בת־גלים”, והתעללו באנשיה, לא חשב עבד־אל־נאצר, כי לא רחוק היום וישראל תכה אותו מכה ניצחת, למען אותה המטרה הקרובה ללבו של כל העולם הניעור: חופש־השיט בים לכל האומות.

חביב כנען.

ראש־הטכס במשרד־החוץ הישראלי, הד״ר מיכאל סימון, נמנה בין מילואי חיל־הים, בו הוא משרת בדרגת טרן. בתקופת־החירום האחרונה נקרא גם הד״ר סימון להתיצב, והיה אחד מראשונים אשר ניתן להם לעלות על המשחתת המצרית השבויה „איברהים”. את התרשמותו מביקורו סיכס ראש־הטכס במכתב אל אישיות נעלה מאד במדינה. תוכן המכתב מתפרסם להלן.

חיל־הים,

1 לנובמבר 1956

אדוני....!

התאריך הנ"ל מזכיר לי שהיום היתה צריכה להגיע אלינו המלכה־האם אליזבת מבלגיה, ירום הודו. ביקור זה אמנם לא יצא לפועל, אך לעומת זה היה לנו הכבוד לקבל נצר מבית־מלכות אחר: הוד רוממותו „איברהים־אל־אויל”, שכבדנו בביקורו אתמול, לפנות־בוקר. בהתאם לטכס הימי המקובל, הוא הצדיע לדגלנו הלאומי על ידי ירית מטחי־כבוד, אמנם מבלי להגבילים ל־21 דוקא. אניותינו, גם הן לפי כל גינוני־הטכס, השיבו מצדן במטחים דומים, ועל מנת להראות את שמחתן באורח הנכבד והבלתי־מצופה, לא חסכו בתחמושת, בתקוה ששר האוצר יכסה את ההוצאות מתוך התקציב ל„הארכת מלכויות”.

אחרי חילופי־הנמוסים האלה, כיסה האורח הנכבד את ראשו בכיפה לבנה, וזה היה הסימן למארחים להתקרב לשורות האורחים ולהציג איש את רעהו. לצערי, עלי לציין שהנסיך התאונן מרות על כאב חזק במעיו, כנראה *ulcus minoris resistentiae*, דבר שהפריע לתכנית־הביקור שקבע מראש. היה אפוא צורך להכניסו לבית־החולים „מבדוק”, שעליו קבלנו המלצות טובות. בקרתיו שם עוד בערב־בואו חיפתה, וגם היום, ואני יכול לציין כבר עכשיו הטבה ניכרת במצב־בריאותו. יתר על כן, אורחנו כה שבע רצון מהטיפול שהוא קיבל מא.ח.י. = נו הרחמנים, עד שהחליט להשתקע לצמיתות בישראל, ולהעמיד לרשותנו את נסיונו המלחמתי העשיר.

אנשי החצר שלו מבליים בינתיים את זמנם במחנה־נופש ממשלתי. מספרם אמנם גדול הרבה יותר מהמתוכנן־מראש, וגם עובדה זו תגדיל את תקציב־ההארה שלנו. החלטתי להשאר בחיפה עד להתלמתו השלמה של האורח, המחכה למעשה בכליו־עינים לביקור־גומלין מצד כבודו, בעגלא ובזמן קרוב.

בזה הנני חותם,
אדוני, בכל הכבוד,

מיכאל סימון/טרן

הדוקטרינה המלחמתית של חיל־הים - לתקוף את האויב!

מאת „סוקר”

„דוקטרינת־הלחימה של חיל־הים הישראלי מבוססת על תוקפנות בלתי־פוסקת כלפי כוחות־האויב, ושאיפה מתמדה לפגוע ביחידותיו הקרבות — ולחסלן”. כך הגדיר ראש־המבצעים של החיל את תפקידן העיקרי של אניות־נו. „רק פגיעות ומהלומות באויב יביאו לידי החלשת כושרו לפגוע בנתיבי־הים החיוניים של מדינת־ישראל”.

שכן כמעט ולא היה קיים צי־סוחר ישראלי בעת מלחמת־העצמאות.

מיד עם התחלת הפעולות הופעל ארגון מיוחד לפיקוח על תנועות אניות־הסוחר — לפי תכנית שעובדה בימי־שלום, ואשר עדיין לא הספיקו לתרגל אותה במלואה.

באמצעות מסגרת ארגונית זו, הושגה שליטה מלאה ויעילה על כל אניות־

ראש המחלקה המשיך בהסבירו כי מלחמה ציית — אין פרושה התמודדות כל הכוחות שלנו נגד כל הכוחות של האויב. המגמה היא ליצירת מגע עם כוחות־האויב בתנאים של עדיפות מקומית וזמנית. זוהי כונתה, למעשה, של חיל־הים הישראלי, כל עוד הוא נופל במספריו ובהיקפו מצי־המלחמה המצרי — אויבנו העי־קרי בים.

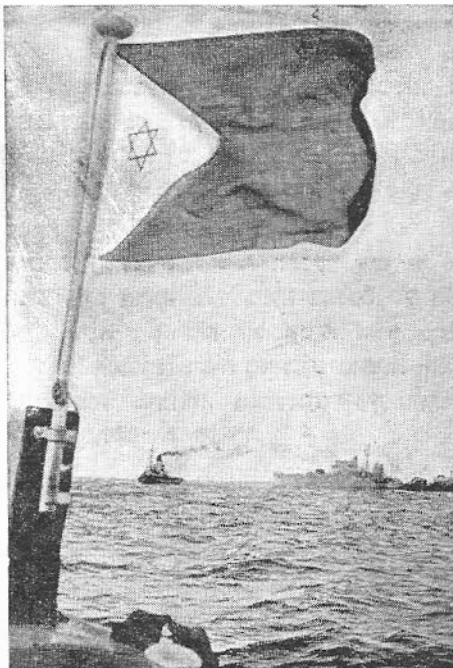
תורות־הלחימה הוביחו עצמן!

מובן, שחיל־הים התכונן כמרוֹכֵן להפעיל את יחידותיו במשימות תוקפניות — וזאת על־אף עליונותו של האויב המצרי בכמות ובאיכות הציוד. ברם, למעשה כתוצאה מהתערבותם של כוחות־צי אנגלים—צרפתים, הופעל נגדנו הפעם הצי המצרי רק בחלקו, והכוח הראשי שלו רותק לצורך הגנה על נמליו ועל איזור תעלת־סואץ. ההזדמנות היחידה לקרב ממש ניתנה רק בשעת הפעולה נגד „איברהים אוול”, ואכן, כאן הוֹ־כיתו אניות חיל־הים את עליונותן המוחלטת.

בהתחשב בכך — ולמרות שפעולות החיל הצטמצמו לאחר־מכן בעיקר בהגשת סיוע לחיל־הרגלים (אמנם סיוע חיוני ביותר), ניתן כבר כיום לקבוע כי פעולות־התכנון ותורות־הלחימה, שעובדו ע״י החיל עוד בימי־שלום, עמדו היטב במבחן הלחץ של תנאי־החירום.

פיקוח על צי־הסוחר

דאגה מיוחדת הוקדשה בתקופת־החירום האחרונה להגנת צי־הסוחר שלנו, והיתה זו משי־מה חדשה בעלת חשיבות חיונית לגבי החיל,

את דוקטרינת חיל־הים יש לסכם במלה אחת — לתקוף! את התוצאות המעשיות מדגים התצלום לעיל.

הסוחר הישראליות. הן קיבלו את מלוא ההכונה, הן באשר לנמלים בהם הוטל עליהן לעגון, והן באשר לנתיביהשיט הבטוחים בהם הותר להן להפליג — בתיאום ושילוב עם תנועות האניות הקרביות שלנו.

בין היתר ביצע צי-הסוחר, במסגרת הארגונית הנוכרת, תובלות-חירום מסוימות, ולשבחם של כל המשתתפים יש לציין כי לא נתגלו כל תקלות, לא בהשגת האניות הדרושות, ולא בזמן מונן למקומות הדרושים.

כן אורגן כדבעי, גם צי-הדיג שלנו, וכחוצאה מכך הופסקו פעולותיו רק לתקופת-זמן מינימלית, וההפסדים הבלתי-נמנעים היו זעומים ביותר.

„יש להעריך כראוי את תרומותיו של צי-הסוחר מחד גיסא, ואת תרומת שירותי-העורף של חיל-הים, מאידך גיסא, לקראת המאמץ הכללי, הדיגש ראש-המבצעים.

— „במיוחד ראויים לשבח שירותי-האחזקה של החיל, אשר הודות לעזרתם נמצאו היחידות הקרביות בכושר-פעולה גבוה ביותר. די אם נציין, הוסיף המפקד, אשר מי כמוהו יודע להעריך את עבודתן התקינה של זרועות-החיל, „כי כל הטרפדות, למשל, נמצאו במשך כל הזמן בפעולה מלאה. עובדה זו עמדה בניגוד בולט ומוחלט לכל הכללים וההערכות באשר לשמישות כלי-שיט מלחמתיים בעיתות-חירום“.

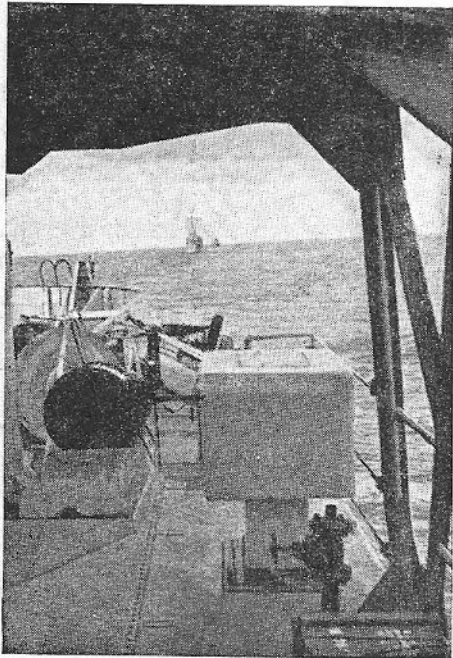
בהמשך דבריו הזכיר המפקד במיוחד את מידת-הסבל הרבה אשר נפלה בחלקם של כלי-השיט הקטנים הרבים של החיל, אשר ביצעו משימות „אפורות“ רבות מאוד, שיגרתיות אמנם, אך מלאות מתיחות, ועבודה-אינ-קס, ומעולם לא זכו בתשבחות על כך.

האויב חזק עדיין

אף שהמאורעות האחרונים הוכיחו בעליל את רמת כושר-הביצוע של ימאינו, רחוקים אנשי-החיל מלזלזל בכוחו של האויב המצרי. עובדה היא כי בהגנה על אזור תעלת-סואץ גילה הצי המצרי פעילות רבה, ומידה לא-מועטה של יזמה. אמנם לא עלה בידו להגן על התעלה בפני כוחות עדיפים, אולם הוא הצליח לסתמה, וכן גילה מסירות רבה בהגנה על אלכסנדריה.

ברם, העובדה החשובה ביותר לגבינו היא — כי בידי המצרים נשאר צי-מלחמה חזק, העולה במספרו, ובציודו, על חיל-הים הישראלי. ואל-לנו לשכוח זאת כי בנפשנו הוא. גם לאחר האבדות שסבלו נשארו למצרים 5 משחתות, סלופ, 2 פריגטות, 6 קורבטות ומקשות, וכן 15—20 טרפדות. נוסף לכך צפויה לנו סכנה מצד 3—6 צוללות, הנמצאות כיום ברשות מצרים, אם-כי יתכן בפיקוח צותות זרים. איום הצוללות לא הופעל עדיין נגדנו, אך הקצב בו הצליחו המצרים לקלוט את הציוד הזר שרכשו, מעיד, כי יתכן והצוללות תופעלנה גם הן תוך תקופה קצרה ביותר.

על-כל-פנים, העובדה כי האויב הצליח להפעיל את המשחתות שרכש לו מדגם „סקורי“, נותנת יסוד להשערה כי המצרים מסוגלים להפעיל בעצמם גם צוללות. המסקנות מתבקשות ואליהן: הצי המצרי נשאר חזק מאוד. חיל-הים הישראלי יוכל להתמודד עמו ולחסלו רק בתנאי שגם להבא יגברו עירנותו וכושרו הקרבי של כל אחד מאנשי-החיל.

אניות החיל בפריסה התקפית.

לקט מוסיני : למעלה — שמאל : תותחיהוף מצריים באזור־עזה. למעלה — ימין : המוח בעזה, ובקירבתו —
 כלי־שיט של חיל־הים. באמצע — שמאל : כבוד הנשיא, ורעייתו, מבקרים בעמדת־תותחנים מצרית בקרבת
 החוף. באמצע — ימין : שבויים בדרום סיני — מחכים להעברתם לעורף ע"י אניות חיל־הים. למטה — שמאל :
 ספרץ־שלמה. באופק — אנית־סוחר פורקת מטען. למטה — ימין : דייגים ערבים מתכוננים לצאת לים.
 באופק — אנית חיל־הים על משמרתה.

המושחתות אלי ים

מאת ישעיהו פלד

הממונים גם על שמירת ההאפלה באניה, עוברים ביעף על פני הסיפונים השונים, ואוטמים כל פתח וכל אשנב.

מפקדי האניות עולים על גשריהם, וכעבור זמן־מה נשמעת הפקודה: „עמדות־התקשרות! כל אנשי־האניה לעמדות־התקשרות!“ הכל תופך שים עמדותיהם, ולא ארך הזמן והאניות האפורות של השייטת חומקות־ויוצאות דרך פתח הנמל כשזרקור קלוש מאיר להן במקצת את הדרך.

אנו בלביים, והחוף הרחוק מאחרינו, ולפתע־אזעקה: „עמדות־קרב! כל אנשי־האניה לעמדות־קרב!“ כשדים זרזים נראים המלחים כשהם תופשים את הגורות־ההצלה וכובעי־הפלדה שלהם, ואצים אל עמדותיהם — מי לגשר, מי לתותחים, מי להדרה־מכונות, ומי לדוכני־הטורפדות. הכל אירע כחתף, הכל התנהל כפי שאומן במשך חדשים ארוכים וקשים. הכל „דפק“ בקצב של שעון.

אנו שטים דרומה. זוהי מגמת־פנינו בהתאם להוראה. ניתן אות־הארגעה. קצינים־מספר חוזרים לתדרה־האוכל, החופך בימי־החרום גם לתדרה־שינה לאנשים שונים. הקצינים, כמוהם כמלחים עייפים. זה ימים־מספר שלא באה שינה לעיני־הם. ואך בין תפקיד לתפקיד, בין אזעקה לאזעקה, „חוטפים“ הם תנומה קלה על כורסה בתדר־האוכל. תאיהם נמצאים בבטן־האניה, וכדי לח-

למשקיף השטחי קשה להבחין בהבדל בין אנית־מלחמה בעת־שלום, לבין אותה האניה בשעת־חרום. ברם, כך נראה הדבר כלפני־החץ. אולם, מי שנמצא באניה, וחי את חייה, יכול להרגיש בשוני הרב כבר ברגעיו הראשונים על הסיפון. המתח שונה, האנשים דרוכים לקראת כל קריאה. אפילו עבודתם הקשה נעשית ביתר־רצון, וללא־ליאות, ומבלי להתחשב בלילות הר־בים של חוסר־שינה מספקת.

בכל אלה נוכחתי בעת עלותי לאחת המשחתות שלנו, כדי להצטרף לצותה למשך ימים־מספר, שעה שהשייטת נעה לאורך חופי מדינת־ישראל כדי לאבטחם בפני כל צר ואויב.

הגעתי לא.ח.י. „יפו“ כמחצית־השעה לפני הפלגתה. היא, ואחותה „אילת“ עגנו ליד אחד הרציפים כדי להצטייד בכל הדרוש לקראת היציאה לים הפתוח. העבודה נעשתה בקדחתנות. בתאו של המפקד התקימה ישיבת־קצינים, שבה דנו בהוראות האחרונות שנתקבלו מן המפקדה. התיצבתי בפני מפקד א.ח.י. „יפו“, קצין אשר ביצע מעשי־גבורה ללא־תקדים במלחמת־העצמאות. (ואגב, גם מפקדה הצעיר של „אילת“ הוא בעל „עבר“ עשיר!) הצגתי בפניו את צו־התנועה שלי, ונתבקשתי להכנס לתדרה־האוכל של הקצינים.

בחוץ נשמעה שריקת־משרוקית חודרת. אח־יה הכריז הרמקול: „האפלה מוחלטת. מעתה ועד אורה־בוקר!“ אנשי יחידת בקרת־הנזקים,

סוך זמן־של־ריצה לעמדותיהם בעת־אזעקה, הם מבליט את זמנם הפנוי בחזרה־האוכל.

המלחים עצמם מנצלים כל רגע פנוי לשינה. הם ממש שבורים מהמאמץ הקשה במשך כל ימי־הקרבנות. שונה המצב באניות־מלחמה מבכל יחידה צבאית אחרת. גם כששורר שקט במרחבי־הים חייבת האניה להמשיך בתפקידיה. הטבחים חייבים למלא את תפקידיהם, המכונאים והחשמלאים צריכים לעמוד על משמרי־מכונותיהם. הקשרים חייבים להשאר דרוכים, חדרה־"מיק" עליו להשאר ער לכל המתרחש מסביב לאניה. כל זה גם בימים כתיקונם. אך עתה יתאר־נא לעצמו איש־היבשת את המצב באניה בעת־מלחמה! נוסף לכל התפקידים השיגרתיים יש לאייש גם עמדות־קרב! הטבח עוזב את עבודתו הגסטרונומית ותופש את מקומו ליד התותח; הפקיד במזכירות האניה נוטש את מכונת־הכתיבה שלו ואץ־אל הטורפדות, וכן כולם.

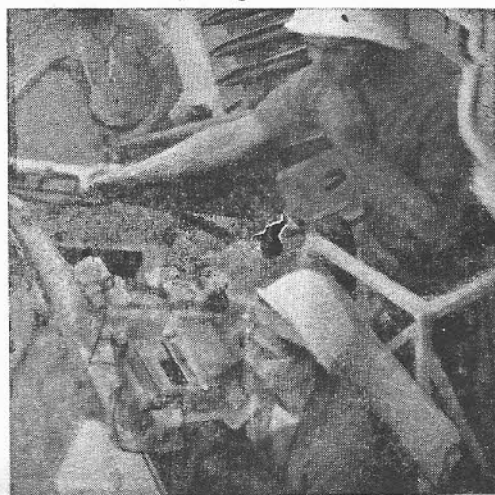
לכן — עכברושי־היבשה — אל לכם לקנא במלחי חיל־הים בשעת־מלחמה — ואפילו אינם עוסקים בקרבות־צי מדי יום־ביומו! עבודתם קשה ומפרכת, מלאה מתיחות אינ־סופית, ויחד עם זאת אחראית מאינ־כמוה. חיה של אנית־מלחמה תלויים בעבודת־צוות מושלמת. בצותה אין אף איש אחד מיותר, ואוי לה אם רק אחד בלבד מאנשיה נחשל במילוי תפקידיו! ידוע הוא כי כל הייל מקנא תמיד באיש־הים. הרי הכרזות מודיעות, התגייס לצי, וראית את העולם! — ומי לא רוצה לראות עולם ומלואו? אולם אם האומלל החושב כי בימי־חרום אפשר „ללקק דבש“ בחיל־הים — ובישראלי במיוחד — טעות מרה בידו!

הנה למשל עזרא, הטבח הראשי באניה, ואיש צבא־הקבע, המכהן בתפקיד „קל“ ונעים — כביכול. עליו להאכיל ולספק את רצונו של צות־האניה כולו, המגיע בשעות־חרום לתקן של יותר ממאתיים איש — קיבוץ שלם — ולהכין תפריטים מגוונים; אין זה קל כל־כך בתנאים המוגבלים של אנית־מלחמה, ובכל זאת חייב אני לו מחמאה על האוכל הטעים שהיה לי העונג ליהנות ממנו. אולם — כשנשמעת אזעקה, חדל הוא מהיות טבח, והופך הוא תותחן — תותחן הטובה את האויב כשיש צורך בכך!

ומה היתה שיחת־היום במשחתות בימי מבצע „סיני“? כיבושי צה"ל כמובן, ומעשי האנגלים והצרפתים בסואץ. אך עיקר הענין התרכז סביב כניעתה של „איברהים אוול“, מעשה־ידי המשרתות להתפאר, ומדי־פעם כשעברו האנשים ליד סירת־המנוע של הפושטת המצרית, שהועלתה על סיפונה של א.ת.י. „יפו“, היו טופחים בחיבה על דפנותיה. שני החורים שהתהוו בקר־קעייתה כתוצאה מפגיעת רסיסי־פגזינו — תוקנו זה־מ־כבר.

אלא לא רק ב„איברהים“ דובר, הנושא „הצי המצרי“ תמיד חשוב הוא בעיני ימאינו, וכשנודע ברדיו כי אניות מצריות טובעו או ניוקו ע"י כוחות בנות־הברית באזור סואץ — גדולה היתה השמחה, ומיד נערכו הישובים כמה אניות עוד נשארו למצרים, וכמה עוד יהיה על כוחותינו לטבע. מכל־מקום, מלחי השייטת רשמו לזכותם הישג נדיר — אשר לא השיג אותו כל צי אחר, ולו הותיק שבציים, והוא הכניעתה של אנית־מלחמה אויבת, ולא הכניעתה בלבד, אלא הבאתה „הביתה“, כשלל־מלחמה ללא־תקדים.

תשאלו — ומה בדעת ימאינו לעשות בעתיד? והתשובה היא אחת ויחידה, רוצים הם לחפש אחר הצי המצרי, ולמגר את אניותיו — אחת ולתמיד. ואין איש בארץ אשר לא יאחל לציינו הצעיר ביצוע מבוקשו זה — ובהקדם האפשרי!

אנשי הצוות של תותח נגד־טוסי בשעת אזעקה...

הפריגטות מבקשות טרף...

מאת א. גלמוש

נמל חיפה היה מואר שעה שעברתי בשער הראשי. האויב הובס מכל החזיתות, ולאוכלוסיה האזרחית היתה רווחה. אולם הפריגטה האפורה שליד הרציף היתה שרויה בצל. זה עתה חזרה ממסע קרבי ממושך ומותח-עצבים, והצות לא הספיק עדיין להתרגל לאיורה של „שלום“. ליד כבשי-האניה נזדקף לעומתי מהיק החשכה זקיף מזויין.

הפריגטה עליה ביקרתי לא נמצא בה צות מלא בעת שהחלו המאורעות להתרחש. אך תוך שעות ספורות-ביותר בלבד, למן הרגע בו נתקבלה הפקודה להתכונן לפעולה, החלו הולכים-וזורמים אליה עשרות עתודאים אנשי-מלואים — והחיים על סיפונה החלו תוססים.

בין המתיצבים היו גם עתודאים שמסיבות שונות לא הספיקו להגיע אליהם צווי-ההתייצבות. הללו באו ביוזמתם-הם, כדי לברר על שום-מה, לא נתכבדו להיקרא לשירות עם כל החברה. „עזרה רבה ביותר בהכנת האניה לפעולה הגישו חניכי גדנ"עיים“, הוסיף קצין-המכונה

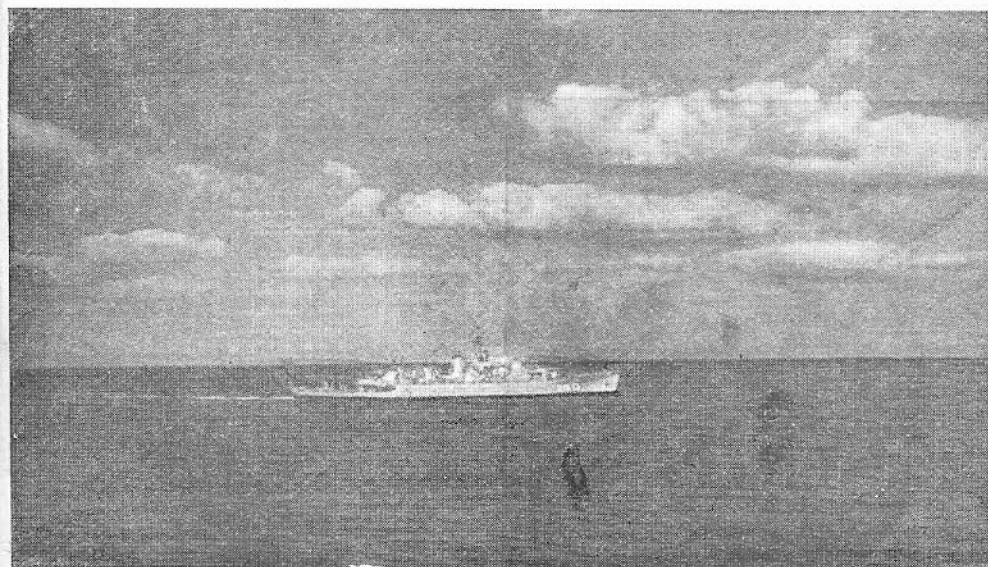
— „לאן?“ שאל.

— „אל המפקד“, השבתי, והמתנתי עד שיבדוק את רשיון-המעבר לאורה של עששית דלוחה.

ההישג הגדול — הגיוס המהיר

המפקד לא נמצא על הסיפון, אך קיבלני בחביבות סגנו הצעיר בתאו הקטן. הוא היה עיף אך מלא סיפוק — ואכן היו לו סיבות טובות לכך.

— „ההישג הגדול ביותר של אניותנו לא הושג בקרב“, אמר. „אני רואה את הצלחתנו העיקרית בעצם-ההכנה המהירה של הפריגטה להפלגה“. ומיד מיהר והסביר את הסיבה לדבריו.

אניה בין שמיים וים : אחת הפריגטות של חיל-הים בשעת מסע...

אלא באהבה. קשים במיוחד היו הייהם של אנשי־המכונות, והדודים, שנאלצו לעשות מלא־כתם, כשחדריהם אטומים. הם ראו במילוי תפ־קידיהם „ענין אישי“. „זה לא צחוק“, אמר אחד המכונאים, „אם המכונה לא תהיה בסדר בזמן קרב או הפצצה, אז כולנו יכולים ללכת...“.

ואגב, בשעת האזעקות הממושכות ארגנו אנשי המטבח ארוחות שתולקו לאנשים בעמ־דוניהם, מבלי שיצטרכו לנטוש את הכלים.

עירנות בשמירת הציוד

— „כאשר מנסה אני להיזכר בפגמים כלשהם בבצוע תרגולות־הקרב“, ממשיך מפקד הפריגטה בזכרונותיו, „איני מצליח. הכל, דפק מאה אחוה. ועל דבר אחד אני מתגאה במיוחד: היתה זו פשוט חוויה לראות כיצד דואגים הבחורים לשמירת הציוד, ולאן דוקא, כלי־נשק בלבד.“

כאן התערב קצין־המכונות והוסיף: „גם ציוד בקרת־הנוקים חולק באופן ספונטני בין העמדות. החברה ידעו כי בזמן־קרב עלולה האניה „לספוג“ מהלומות בידי האויב — ויכולתה לעמוד בפני פגיעות היא אשר תקבע את כושרה לעמוד בהתמודדות. זה היה בדיוק מה שלא היה ב„איברהים אוול“, הפטיר אחד הקצינים.

„בידור“ בלבים

ה„בידור“ היחיד כמעט של אנשי־הצוות בלב־ים סופק ע״י שדורי החדשות של „קול ישראל“, אשר הועברו באמצעות הרמקולים. אך הופיע גם עלון האניה, ה„קרב“, שהוא כבר בעל היסטוריה שלא התחילה עם המאורעות האחרונים.

גיוון נוסף של ההפלגות היו הפגישות עם המשחתות האמריקאיות אשר שוטטו בקרבת החוף. בכל פגישה כזו הקפידה הפריגטה על כל גיבוי הטכני הציני הבין־לאומי — הזדהות, הצדעות וכו'....

— „כן“. סיכם אחד הקצינים, „החברה גם התפללו, הם התפללו כי במקרה של התקלות באויב, ישאירו גם להם עוד קצת „טרף“. אכן — התותחים נדמו, אך עוד נשמע על הפריגטות וצותי־המלואים שלהן!

הראשי. „הללו טרחו עד אפסית־הכוחות בהט־ענת אספקה ותחמושת במחסנים. כאשר נסתיימה המלאכה“, הוסיף בנימה של התפעלות, „היו ביניהם כאלה שלא רצו לרדת. הם רצו בכל מחיר לצאת אתנו לפעולה, עד שהיינו נאלצים להזעיק את מפקדיהם הישירים כדי להורידם.“

משימותיה של פריגטה

האניה לא הספיקה ליטול חלק בפעולות קרביות־ממש, שהרי ל„מורת־רוחו“ של הצות, „הטפר“ המשחתות את „איברהים אוול“. ברב, למרות זאת נמצאה הפריגטה בפעולה יתמדת — ללא־הפסקה — מאז החלו הפעולות ועד לסיימן.

המשימה שהוטלה על הפריגטה היתה — להצטרף אל אחיותיה האחרות בחיל, ולפעול עמן בצותא. התפקיד שהוטל על הכוח כולו, היה כדלקמן: „לנוע באזורים מהם קל יהיה לירט את היחידות הקרביות של האויב. הכוונה היתה לתקוף כל אניה אויבת בכל מקום שתי־מצא, ובמיוחד אם תגיש עזרה לכוחות־היבשה של האויב, או תפגין את גייסות־אננו. ברם, במשך כל הפלגותיה הארוכות לא נתקלה הפרי־גטה עוד באויב.

מאמץ גופני עליון

באחד השלבים החמיצה האניה הזדמנות נכספת להשתתף בהפגזות חוף־האויב — וזאת לא באשמתה.

— „מה לעשות“, מתנצל בחיוך המפקד, שהצטרף אלינו בינתיים, „כוחות־היבשה של צה״ל הקדימו אותנו“. ברם, עובדה זו רחוקה היא מלהעיד כי צות־האניה „עשה חיים“. להפך. במשך כל ההפלגות זכו החברה במנות גדושות של אזעקות, ולא זכו במנוחה יומם־ולילה. זירת־הפעולות המצומצמת — יחסית — גרמה לכך כי עם הופעת מטוסים אויבים אי־אפשר היה לדעת בבטחון לאן פניהם מועדות, לצפון, או לדרום, או שמא מתכוונים הם להסתער על האניות.

כתוצאה מהאזעקות המרובות והממושכות נאלצו הבחורים לעמוד במבתן גופני עליון, ובמיוחד מוכרחים היו להתגבר על חוסר־שינה. ומפליא עד כמה קיבלו הכל לא רק בנכונות,

ברבת ראש-העיר חיפה לחיל-הים

ימים רבים מחייהם הצעירים על סיפון אניות-המלחמה, ממעטים אולי לדרוך על קרקע המולדת.

אולם, לעומת זאת, נושאים הם את המולדת בלבם, וכל אמה ואמה של סיפון אניותיהם הופכת לסיפון ריטוריה ישראלית השטה בלב-ימים.

זה עתה הוכיחו לנו בעליל את מידת אהבתם למולדת, ואת שיעור-כוחם, וגודל גבורתם, משהנחיתו מהלומה מוחצת על צי-האויב, ולקחו בשבי אניות-מלחמה מצרית, על מפקדה, קציניה, ומלחיה, לא זו בלבד שקיצצו עלייך כך בכוחו של האויב, אלא העלו מעלה את קרנו של צה"ל, ותרמו לו תוספת-מחץ נכבדה.

בחורים ובחורות נפלאים אלה — מיטב הנוער שלנו — בני-חורין הם, שוחררי-שלום, ורודפי-צדק, ומאמינים באדם שנבא בצלם. מלחמתם — הגנה, ודגלם — חירות.

בימים קשים ומסוכסכים אלה, יש משום עוֹד רב בהרגשתנו העמומה, קה, כי חיל נפלא זה, השומר על חופי המדינה כולה, ועל שערי עיר-העתיד שלה, ממלא את חובתו הנעלה בעוֹזו, באהבה, ובכבוד, שהם שלטי-הגיבורים מאז ומעולם. אני סמוך ובטוח, כי מבטא אני, ולו גם במקצת, את הרגשתם של כל אזרחי העיר, בברכי את חיל-הים שלנו בנוסח קדמונים, באמרי לו: "יהי שלום בחילך, שלום בארמונותיך, למען אחי ורעי, אדברה-נא שלום בך".

מר אבא חושי, ראש עיריית-חיפה, האיש אשר יחס את אמוץ חיל-הים ע"י עיר-הנמל הראשית בישראל.

העיר חיפה אימצה בשעתה את חיל-הים, מאז דואגת העיריה — באמצעות ועדת-אימוץ המיוחדת שלה, ובהשראת ראש-העיר, — ללא לראות לחיל-הים, אנשיו, אניותיו ומתקניו, ופעולותיה בשעות-החירום זכו להערכת כל אנשי החיל.

להלן ניתן קטע מתוך דבריו של ראש-העיר, מר אבא חושי, שהשמיעם בשיבת מועצת העיר, בעיצומם של ימי-הקרב.

..... בהודמנות זו רוצה אני להעלות על נס את פעולתו השקטה והבוטחת של חיל-הים שלנו, אשר לחיפה, כעיר-הנמל, יש לה יחס וקשר מיוחדים אליו. החיילים האלמונים והאפורים של החיל, העושים

היענות למופת....

מפי "מוסה" — הרס"ר בשייטת קלה — שומעים על גילויים יוצאים-מהכלל של התנדבות בימי מערכת-סיני.

— "ההיו משתמטים?" נשאל. "מוסה" נעלב.

— "איזה מין שאלה? אנשים ברחו עם חום מהמיטות והגיעו לבסיס! כאן הבריאו מהר..."

והנה אחד, אב לארבעה ילדים, וסובל מקיבה קיבה, שלא קיבל צורה-תיצבות — אך לא רצה

לעזוב את הבסיס! היה הכרח לצרפו לעבודה, ודומים לו היו רבים.

ומה בדבר ה"מוראל" של המשפחות? הרס"ר יודע לספר כיצד התגבר על הבחורים שהתעצלו לכתוב הביתה. והתרופה היתה פשוטה — הוא הודיע כי תנאי ראשון לקבלת חופשה הוא — כתיבת מכתבים הביתה, ואיך זה עור!

ומתי רגזו ה"חברה"? — ביום שנשבתה "איברהים" כעסו הבחורים שאנשי המשחתות התמזל מזלם לעשות את העבודה העיקרית!

„צרות“ חיל-הים על המשמר

מאת אריה טננבוים

הלילה, והתנועה רבה, עשרים וארבע שעות ביממה.

הנה עומד איש-מילואים, סרן שנקרא מדי שנה בשנה למלא את תפקידו בשייטת. „הפעם היה כדאי לבוא, וישנה הרגשה שעשינו משהו“, אומר הלז בתשובה לשאלותי. ברם, משמנסה אני לדובב אותו נוספות למען ציבור-הקוראים, נחלתי מפלה ניצחת. אכן, חיל-הים הוא „חיל דומם“, ואין אני מצליח להוציא מפיו דבר. „אני מוכן לדבר אתך על מזג-האוויר, ואפילו על המאורעות בהונגריה, אבל לא על השייטת“, עומד הוא על דעתו. ואמנם מורגשת כאן בשייטת משמעת-ברזל, והשולטים על הענינים — שות-קים כמו „ספינקסים“ ממש. „שמור פיה, האויב מאזין!“, זוהי הסיסמא כאן.

מכאן, מחדר-המבצעים, יוצאות הפקודות אל-יחידות השייטת, הקטנות והמהירות — ה„צר-עות“ של חיל-הים, בעלות העוקץ הקטלני. כאן

— „אין ספק כי אומץ-לבם של הבחורים, עבודתם ללא-ליאות במשך השבועות האחרונים, והשתלבותם המהירה של אנשי-המילואים בפעולות הצוותות, הם הם אשר שימשו הגורם העיקרי לכושר-הביצוע אשר גילתה השייטת במילוי המשימות שהוטלו עליה לאחרונה“, זאת אמר מפקד השייטת הקלה, סגן-אלוף X, בשיחה עם כותב טורים אלה.

— „כלי-עבודתנו, הטרפדות, הם עדינים, ומצריכים טיפול מתמיד ודייקני ביותר“ המשיך המפקד, „כל כלי שחזר מלבים דורש טיפול מידי ויעיל, כדי שיהיה מוכן שוב להפלגה ללא-שהיות. ומובן שבשעת-חירום חייבות כל הסירות להיות כשירות לפעולה; ונוכחנו בדבר בימי מבצע-סיני, עת נדרש מהצוותות מאמץ עליון, ואמנם מילאו את תפקידיהם בנאמנות ובמסירות. יש לציין בסיפוק את ההיענות ללא-יוצא-מהכלל של הצות הקבוע, ושל אנשי-המילואים, לכל משימה שנדרשה. רק במקרה אחד נשלח שוטר צבאי אל איש-מילואים שלא הגיע לבסיס, ואחר-כך נסתבר — כי צו-התיצבות כלל לא הגיע אליו.

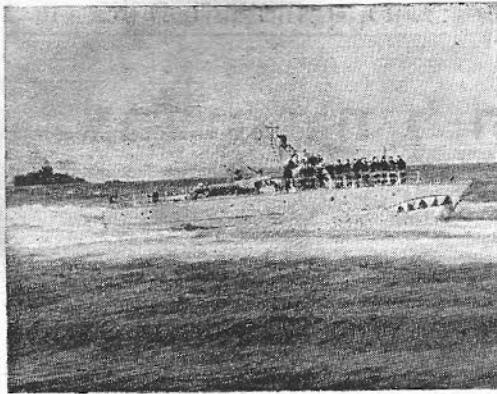
עובדה היא כי עמדנו בפני זרם בלתי-פוסק של חיילי-מילואים שהגיעו לבסיס, מבלי שנקראו אפילו, ותבעו בכל תוקף שיגייסו אותם! בכמה מקרים לא היתה ברירה מאחר שהאנשים לא רצו לעזוב את הבסיס. נענינו, איפוא, להפצרותיהם וצירפנום לצוותות. כך ביצענו, את המשימות, ונמשיך לבצען“.

בחדר-המבצעים

לאחר שנמסרתי לידי הנאמנות של מפקד אחת הטרפדות, לשעבר אחד התותחנים הראשונים של החיל, פנינו לחדר-המבצעים של השייטת. שם החשמל אינו כבה אפילו במחצית

על אחת מספינות-הטורפדו בשעת הפלגה: האיש שמאחורי הטורפדו!

כלי המהירים ביותר של היל"הים: אחת הטרפדות מדגימה את מהירותה. באופק יחידות אחרות של החיל.

לא פסק מלצלצל, ומדי פעם הופיעו לקוחות חדשים — כל אחד בענינו המיוחד והדחוף. כאן דרוש חלק זה, ושם אבזור אחר, וכך הלאה. חיכיתי כחצי שעה — עד יעבור זעם, ועד שמאחרי יכול היה לענות על שאלותי, ואמנם, ראויים הם דבריו, כדברים האחרים ששמעתי בשייטת, שירשמום אי פעם בפרוטרוט — ואין ספק כי זה יוסיף עוד דף מפואר בתולדות צה"ל. ברם, מחוסר הרקע הטכני הנחוץ, נסתפק בכמה מלים.

מחלקת ההנדסה קיבלה, בתחילת המאורעות, הוראה להכין את כל כלי השיט בכוחותיה העצמיים שנמצאו אז בבסיס. כלומר — עד שנקראו והופיעו, אנשי המילואים, עבד הצות הסדיר באופן רצוף בשתי משמרות — 12 שעות בכל משמרת, תוך תנאים קשים, שלא נתנו אפשרות אפילו של מנוחה נאותה. כן התגברה המחלקה, הודות למרצה, גם על המחסור בחלקי חילוף שונים. נעשה כל מאמץ שלא להטריד את מסד פנת החיל שהיתה עמוסה עבודה בלאו הכי. האנשים עבדו בלילות בתיקון המנועים, ולמחרת בבוקר היו מפליגים לים — ללא מנוחה כלל. מספר ניכר של בעלי מקצוע מיוחדים עבד — פשוטו כמשמעו — 18 שעות ביממה!

כל סירה שתזרה מהים קיבלה מיד את טיפוליה הדרוש, המחלקה אפילו יצרה בכוחות עצמה חלקי חילוף אשר קשה היה להשיגם. וכאן המקום לציין גם את עבודתם המסורה של אנשי המילואים. צות המכונאים בטרפדות התלוו במאמציהם. לאחר שחזרו ממסעיהם המיגיעים

נמצא לוח הפעולות, הנותן תמונה מדויקת אילו כלים נמצאים בים. כאן ניתן למצוא דוחות מדויקים באשר לתיקונים המבוצעים בכל כלי וכלי. לחדר המבצעים קשר ישיר למפקדת החיל הנמצאת אי שם, וכל ההוראות והפקודות לשייטת מתקבלות במקום זה, אשר אליו מגיעות גם כל הידיעות על המשימות שבוצעו.

ואגב, אורה המגיע לשייטת שואל מיד מי הם עונדי "הכנפים" הרבים המסתובבים בשטה, והם במדי חיל-הים. האם נדרשה תגבורת מחיל-האוויר? "לא ולא!" — באה התשובה. מסתבר כי חבר-הקצינים של השייטת החליט בשעתו — ביזמתו הוא — כי טוב יהיה אם כל בעלי הדרגות יעברו קורס צניחה, ואכן, מספר ניכר מביניהם עשו זאת!

אין בעיות רפואיות

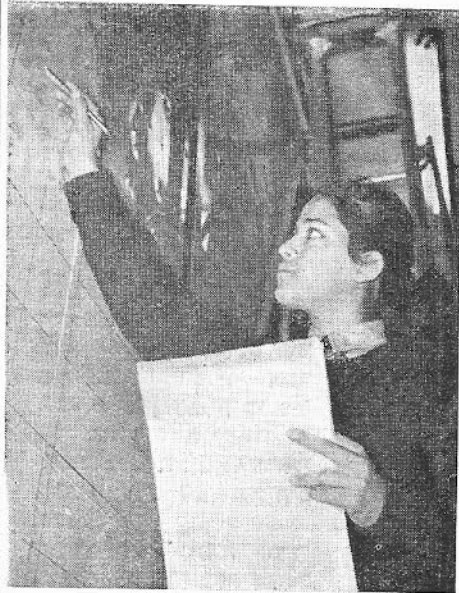
ביציאתנו מחדר המבצעים פגשנו בסרן ד"ר ט. — גם הוא איש מילואים שנקרא לחזור לרגל ימי החירום. ד"ר ט. שירת בשייטת במסגרת שירות החובה, בהגיעו לישראל כעולה חדש. כאזרח הוא עובד באחד מבתי החולים של קופת החולים, אך תמיד נשאר קשור קשר אמיץ עם יחידתו השטה. לשאלתי מה מצב הבריאות בין אנשי הצוות, מציין הרופא בשמחה כי מספר המשוחררים מהעבודה מדי יום-יום הוא ממש אפסי.

ד"ר ט. הגיע לכלל סברה כי בין הצוות ישנם אנשים, שפשוט מתחמקים מלהיות חולים, והם ממשיכים לעבוד במסירות רבה. מה עוד אפשר לכתוב על עבודתו — נשאל. "הגשתי עזרה רפואית לפצועי המשחתת המצרית, איברייהם", אומר הרופא, "הם חששו קצת בתחילה, וביחוד פחדו כנראה שמא, חלילה, נרעיל אותם בזריקות, אולם אחר-כך נוכחו לדעת כי חובת כבוד היא לצה"ל להגיש עזרה נאמנה לפצועי האויב הנופלים בשבי".

במחלקת ההנדסה

שאלתי: "מי אחראי מבחינה טכנית לכלי השיט, ואיך התגברתם על כל הדרישות הרבות שהוצבו בפניכם בשטח ההנדסה? איך היה המעבר לתנאים של ימי חירום?" בתשובה לכך הובלתי אל רב-סרן במחלקת ההנדסה של השייטת הקלה, בחדרו הורגש כי, אף כי שכנו הקרבות, עדיין לא שוקטים הצוותים על שמריהם. הטלפון

בחדר-המלחמה של החיל...

בנות חיליהם מלאו תפקידים רבים ו־
חיוניים במשך כל תקופת-החווים.

מרשימותיו של אחד מכתבינו:

השבוע ניתנה לי הזדמנות לבקר
בחדר-המלחמה של החיל, המשמש לו
מרכז-עצבים ופעולות. לכאן זורם מבוֹר־
הידיעות אודות כוחותינו — וכוחות האוֹר־
יב; כאן נערך סימון הידיעות, ומכאן
זורמות הפקודות ליחידות הקרביות.

הצצה אל מאחורי-הקלעים...

בשעת ביקורי ניתן לי — בחסד —
להציץ קצת אל מאחורי-הקלעים. והרי
לפני לחות-ענק, עליהם רשומים בקפ־
דנות נתונים מפורטים, ומעדכנים, בדבר
אניותינו, אניות האויב, וכלי-שיט, נויטר־
ליים, במבט-עין אחר ניתן לקבוע בדיִי־
קנות את מערך הכוחות שלנו.

על גבי מפה ענקית רושמים קצינים
תורניים את מקום האניות השונות הנעות
בלביים. הידיעות המפורטות מגיעות אל
השולחן ישירות ממערכת-התצפית המ־
סועפת — הכוללת גורמים מגורמים שונים
וכלים מורכבים ניידים וסטאטיים — המ־
גינה על חופי-המדינה.

תמיד רב המתח בחדר-המלחמה, אך
לשיאו הוא מגיע כשיוצאות אניותינו
לפעולה.

והמסוכנים, עדיין לא הסכימו לנוח, ורצו להיות
נוכחים בעצמם כדי לעזור ולהדריך בשעת-
התיקונים.

יוצאים למטוח הטרפדות

מדריכי, סרן ג., שואל אם הנני מוכן לצאת
למטוח על אחת הטרפדות — ומובן שכן! היה
זה בוקר נעים כשיצאנו לים. „חבל שהעתונאי
לא בא כשהים סוער, זה הרבה יותר מענין“,
שמעתי את אחד המלחים אומר לחברו.
החלתי להתענין בהרכב הצות — והסתבר
שהוא מורכב בחלקו אנשי-מילואים.

ואכן היה כאן, על סיפון הסירה הק־
טנה, „קיבוץ-גלויות“ שלם! הנה הטור־
פדאי שלנו, אברהם, יליד-מרוקו, שקיבל
את הכשרתו החינוכית בגדנ־ערים; והנה
רבה-המלחים, מנדל, יליד-רומניה; והרי
הסיפונאי, יוסף, בן-הונגריה, והמכונאי,
אליעזר, מוצאו מבולגריה. ואל-לנו לקפח
את ה„צברים“ — סגן-מפקד-הסירה הוא
יליד ירושלים, והמכונאי הראשי — איש
תל-אביב, ויסלחו לי אלה שלא הזכרתים!

ומוטב שלא אשכח את הסיפנה עצמה —
שמילאה תפקיד רציני ביותר באבטחת חופי
תל-אביב—יפו, בימי המערכה האחרונים. אנשי
הצות מספרים כיצד שטו בחופי-עזה וראו מרחוק
את ההפצצות וההפגזות שניתכו על עמדות
האויב...

לחות-הים משרה עלינו תיאבון, וישנה הר־
גשה שכדאי לטעום משהו. והנה עולה אחד
המלחים מבטן-הסירה ובידו — מגש-כריכים!
„זהו! ארוחת-עשר“, הוא אומר, „ממש כמו
בבית-הבראה!“ איך המרגש, אני שואל, האם
אין טרוניות שהאנשים הוצאו ממסלול-הייהם
הרגיל? אני נתקל במבטים תמהים. „טרוניות?“
תור אחרי אחד מאנשי-הצות, „הרגשתי היא
כי הייתי בוש ונכלם אילו היו פוסחים עלי,
ולא היו שולחים לי צוה-היצבות בימים אלה.
הרי לא הייתי סולת על כך לעולם!“

ובשיחות עם רבים מ„החברה“ אמנם
מתקבלת התמונה כי כן המצב. כולם
כאחד מביעים סיפוק רב שלא שכחו
אותם. כל אחד רואה עצמו כבורג קטן —
אך חיוני — במכונה הגדולה והמורכבת
הזאת ששמה חיליהם. (סוף בעמ' 76)

חיל-הים כובש את מפרץ אילת!

מאת ז. פ.

לקראת המשימה החדשה והקוסמת שהוטלה על החיל: להגיש סיוע מקרוב לגייסות היבשה של צה"ל, אשר החלו במסעם נגד הכוחות המצרים בחצי-האי. לא היה זמן לש" היות רבות או מיותרות. הנ"ח חתת הוחלקו הימה ללא ג"י נונים חיצוניים, וכך החל ללא טכס "רשמי" כלשהו, מבצעם ההיסטורי של כוחות-הים הישראליים — שתרור מפרץ אילת, והבטחת השיט הישראלי במימי הדרום.

ומספר אחד ממפקדי הנ"ח תות: "הפלגנו לאורך ציר ההתקדמות של חיל-הרגלים, מדי-פעם קיבלנו בקשה לסיוע ממפקדי הכוח היבשתי, ופתחנו בהפגות האויב".

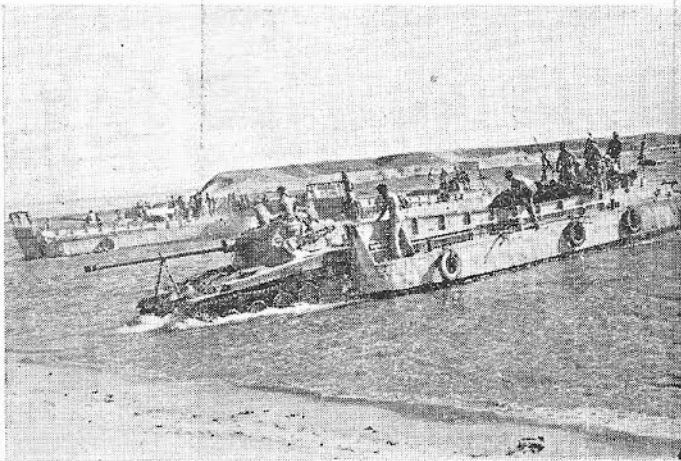
— "נראה שהאויב נדהם", מוסיף אחד מאנשי הנחתות ש"השתתף בפעולה, "הם לא ציפו לחטוף אש מצד הים!"

בנקודות מסוימות לאורך החוף נתקעו כלי-הרכב של כוחות-היבשה, לאחר שאזל להם הדלק. מצבם היה קשה, הואיל וכמעט לא היתה אפ"ש שרות לספק להם את הדרוש באמצעות הדרכים המשובשות.

כאן מילאו הנחתות תפקיד חיוני. הן חשו אל החוף, וסיפקו לחבריהן-לנשק את הדלק היקר. — "בכמה מקומות ביצענו הנחתות של טנקים קלים", מספר מפקד צעיר של חיל-הים, "אלה לא היו מגיעים לתעודתם, או היו מגיעים באיחור רב מאד, לולא עזרת אניותנו. והפעולה בוצעה בדייקנות ובוריזות,

אחרת?" התלוצץ אחד המש"קפים, "הרי תעלת-סואץ עדיין חסומה היא בפני כל תנועה, ואנו, הרי אין לנו זמן לח"כות!" ברם, היה זה מבצע לא רק בלתי-רגיל, זו העברת הספינות בדרך היבשה, אלא גם קשה ומסובך עד מאוד. "אך הבחורים שלנו, עמדו על הגר"כ", אמר אחד האחראים לפעולה, "והענינים באמת דפ"קו, מאה אחוז".

כיבוש חצי-האי סיני פתח לפני מדינת-ישראל את שער הדרומי לעולם הרחב. תהא השפעת התמורות הרבות בשטח המדינה אשר תהא — אין להניח כי מי-צרי מפרץ-אילת ישארו ח"סומים בפני השיט הישראלי בעתיד. ערב לכך חיל-הים שלנו. הפקודה אשר ניתנה לחיל-הים, "לזוז דרומה" באה בדחי-

סיוע חיוני לכוחות-היבשה: נחתות החיל פורקות טנקים בחוף הדרומי של סיני. התרשים בראש העמוד: הכניסה למפרץ אילת מהדרום.

קבלת-הפנים בנמל אילת הייתה לבבית, והחוף השקט החל תוסס חיים. שייטת חיל-הים חזרה ו"התלבשה" על המקום, לאחר שנות פרידה ארוכות.

**סיוע לכוחות צה"ל
המתקדמים**

האווירה היתה מלאת מתח, והכל היו מאומצים ודרוכים

פות רבה. ולאחר הכנות קדחתניות, שנשלמו תוך שעות מספר, כבר יצאה קבוצת יחידות קלות של חיל-הים, נחתות דומיהן, בדרכן דרומה.

אולם הפעם עשו ספינות חיל-הים את דרכן אל החוף זית לא בין גלי-הים, אלא — ביבשה!
— מה היה בידינו לעשות

וזאת למרות שהחוף היה זר לנו לגמרי, וביקרנו בו בפעם הראשונה בחיינו.

— „רק מי שראה פעם את סלעי־האלמוגים במפרץ, ומי כיר את זרמי־הים הבוגדניים, הוסיף אחד מבני הצות בגאווה מוצדקת, „רק אדם זה יוכל להבין את ההישג שהשגנו“.

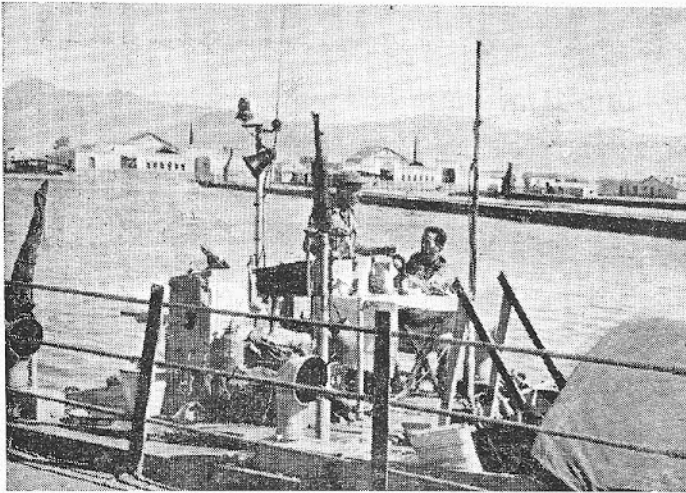
אספקה ופינוי שבויים

פעולות אניותיו של חיל־הים לא נסתיימו עם שוך הי־ריות, והשלמת הכיבוש הצבאי של האזור. אדרבא — לאחר סיום הכיבוש עלתה חשיבותן, וגדל ערכו של הסיוע שהגישו לזרועות צה"ל האחרות. הנחתות — וכלי־השיט האחרים של חיל־הים במפרץ־אילת, הן חלו מתארגנות בשירות להן בלת אספקה מהנמל דרומה, אל הכוחות בשדה. בנסיעותיהן חזרה, היו האניות עמוסות ש־בויים מצריים, שפוגו מהשטח במהירות, בבטחון, וביעילות, בדרכם אל מחנות־השבויים בלב־הארץ.

בשלב מאוחר יותר בוצע כ־בוש האי יטבת—טיראן, הרובץ בפתחו של מפרץ אילת. לולא הנחתות שהובילו את חיל־הרגלים למקום, לא היה יוצאת המשימה לפועל. בראש הכוח הפולש צעד הקולונל המצרי ששירת כמפקד מפרץ־שלמה (שרם־א־שיך), שבא להודיע לחייליו על הכניעה. ברם, האי כבר נמצא ריק, ועמדותיו — נטושות. חיל־המצב הקטן של חיילים מצרים הספיק להמלט ממש ברגע האחרון, בסירת־מפרש, ומצא לו מקלט בחוף הסעודי השכן שממול.

השליטה במפרץ אילת

עד לכיבוש הישראלי — ולפי פקודות־הקבע של השלטונות הצבאיים המצרים — חייבת הי־תה כל אניה הנכנסת למפרץ להודות בפני מגדל־התצפית אשר בשרם־א־שייך, במקרה והיתה זו אניה „לא רצויה“, היו

רגעים של נופש: אנשי אחת האניות של החיל, סועדים לבם בנמל תור, בחוף סיני המערבי.

כולם מצוידים במערכות חדי־שות של בקרת־אש. בשעת מנוסתם הצליחו התותחנים המצרים לפוצץ את קניהם של התותחים הכבדים, וכן לקחו עמם את נוקריהם של הכלים הקטנים יותר, ואת מכשירי ה־בקרה — אשר נמצאו אח־כ־ל־אחר כיבוש מפרץ־שלמה.

כיום שוב פתוח המפרץ בפני אניות כל העמים!

כוחותיו של הרודן המצרי מפגזים אותה, בהמשך דרכה, מול ראס־נאסראני, שהוא הקטע ה־צר ביותר בכניסה למפרץ אי־לת, ולא אחת, כזכור, נפתחה שם אש על אניות זרות.

באותה נקודה היו מוצבים ששה תותחים מצריים, שנים של 6 אינטשים (152 מ"מ), בעלי טוח ניכר מאוד, וארבעה של 3 אינטשים (76 מ"מ).

אניות החיל בעבודתן: דלק, ציוד, ותחמושת, הובלו ע"י הנחתות במרחקי ים־סוף.

הנחתות בין עזה לאל-עריש

סאת א. גלמוש

ותיקי־קרבות יודעים כי את המתרחשות הקשה ביותר מרגישים ברגעים הקודמים לפתיחת־האש. משמתחילים הכלים לירות — חולפת המתרחות. צוותי הנחתות של חיל־הים זכו רק לעתים רחוקות לתת פורקן לדריכותם ע"י יריות — אך זכו למנה גדושה של מתרחות בפירותיהם הקטנות והאטיות אשר עסקו בתפקידים חיוניים לאורך חופי עזה וסני בתקופת־הקרבות.

דגל חיל־הים בעזה

את סיפור־המעשה שמענו מפי מפקדה הצעיר של שייטת־נחתות, בחור בעל „עבר“ עוד ממל־חמת־העצמאות, אשר נקרא עתה לשירות כאיש־מילואים.

— „הכוח שלנו היה מורכב מנחתות־רגלים ומנושאות־מכוניות“, החל מסביר בנעימה פרו־זאת יבשה, „ובהתאם להוראות הפלגנו למזח זעיר אי־שם בדרום, משם היינו צריכים לצאת לפעולה“.

באותו מקום הצטרפה אל הנחתות קבוצת־חוף, והיחידה קיבלה הוראות נוספות: הוטל עליה לנחות בחוף עזה, ולבדוק אם מצויים שם כלים או מתקנים בעלי ערך ציי. הפקודה

בוצעה במלואה. ה„חברה“ נחתו בחוף אך, לדאבונו הרב לא מצאו שלל ראוי־לשמו, פרט למספר רב של סירות דייגים. ברם, בהזדמנות זו הניפה היחידה את דגל חיל־הים בנמלה של עזה.

באותו הלילה נעו הנחתות לעבר אל־עריש, ושם מצאו הבחורים על החוף את השלל המקווה: מכוניות, תותחים בני ארבעה אינטש (102 מ"מ), וכן תחנת־קשר מצויידת יפה — ובעיקר — במצב תקין. מסען של הנחתות נסתיים בצורה אופיינית לכלי־שיט מועילים אך קשי־שליטה אלה — קמה סערה, והנחתות נאלצו למצוא לעצמן מקלט.

לא כל אניותיו של חיל־הים גדולות, מהירות, ורבות־עצמה. אך כולן ממלאות בהתמדה ובמסירות תפקידים חיוניים במסגרת־הפעולות הכללית. בתצלום — אחת הנחתות של החיל.

— „האם הכל עבר, חלקי?“ נשאל המפקד הצעיר, „האם לא היו לכם אזעקות?“
הלה פתח זוג עיניים תמהות.
— „אזעקות?“ חזר על השאלה. „אזעקות לא חסרו לנו כלל בדרכנו. במשך המסע חלפו עלינו כל מיני מטוסים, וכן נתקלנו גם באניות זרות.“

האניות החלו לצאת מנמלי-הבית, והי חיל התהיל להכון לקרב. ומחצד השני של המתרס, ברחובותיה של חיפה, החל להתארגן ולפעול „צבא“ אחר, אותו צבא אשר לבו עם בניו הלוחמים — אזרחי העיר.

וההצעה באה כמאליה — והועברה לוועדת האימוץ. אחת מבין עקרות-הבית הרבות של העיר, באה ואמרה — „חייבים לסרוג לחיילים כסויי-פנים“. ומיד תורגמה ההצעה לשפת-מעשה! עשרות ומאות ידי-אם נטלו לידיהם מסרגות והחלו בעבודה. ואין זאת כי באהבה רבה סרגו, כי כעבור שתיים-עשרה שעות, בבקרו של יום המחרת, החלו לזרום למקום הריכוז מאות ועשרות כסויי-פנים. וכשעמדו התותחנים, הצופים, מקד לעני-הנמ, על משמרתם, לא עוד צרבה הרוח הקרה פניהם וראשיהם. הם חשו מתחת לכובע הפלדה הקר והנוקשה את הצמר הרך והמלטף, וידעו כי אכן זוכרים בעורף את אלה העומדים על משמרתם הרחק בפאתי-האופק.

ולא רק זאת! נשי-העיר, ביזמת ועדת האימוץ, הופיעו באניות-החיל לפני הפלגתן, התקינו וילונות, הביאו ספרים, כלי-ציור ונגינה, ועשו את הכל „כדי שהחייל ירגיש את עצמו באניה כאלו יהיה בביתו“. וכששקעה השמש, והי מפוחיות הקטנות החלו לתת קול בשיר, הבריק מפקד אחת האניות מברק למטה-החיל, והפעם לא מברק אודות אויב, כי אם מברק-תודה:

לוועדת-האימוץ.

לועד למען החייל — גב' מלכה לוינון:
„קבלו נא תודתנו עבור עזרתכם הרבה!“
מפקד הפריגטה X.

ואכן לא תודת מפקד-האניה בלבד נתונה לוועדת-האימוץ, אלא תודתו של כל חייל וחייל,

ביום השני לפעולה נתקלה השייטת לפתע בארבע אניות-מלחמה זרות ששטו מול חופי עזה. נתברר כי היו אלו אניות אמריקאיות בליווי ספינת-תובלה.

— „בצהרי אותו היום“, נזכר המפקד, „נמת-חנו' כהלכה. לפתע הופיעו והתקרבו אלנו מספר יחידות קרביות זרות — שלא זיהו את עצמן! היינו בטוחים שנתקלנו בציו של האויב, והחבר-רה“ בעמדות-הקרב, ליד כליהם הקלים (כידוע לנחתות אין חימוש כמו לאניות-קרב) היו דרו-כים ביותר. ברגע האחרון ממש זיהתה אחת האניות את עצמה כמשחתת אמריקאית — והדריכות ירדה.“

— „האם לא חששתם שיחסלו אתכם, לפני שנתברר מיהו הצד השני?“
— „בסביבה שוטט הכוח העיקרי של חיל-הים“, השיב מפקד הנחתות בנימה יבשה, „ואין ספק כי היה מטפל כראוי בכל מי שהיה מתנכל בנו.“

אזעקה אחרת גם היא גרמה להן לנחתות למתיחות מסויימת. היה זה שעה שהגיעה הודעה כי מספר טרפרדות-מנוע של האויב נעות במהירות לעבר השייטת. שוב עשו הבהורים את כל ההכנות כדי לקבל את פני האויב בכליהם. אך, משום-מה, העדיף האויב להיעלם כלעומת שבא.

— „היום הגיע היצוא המצרי הראשון לנמל חיפה!“

חיל-הים מציל „מיג” מצרי!

סאת אליהו לוי

„כי הלה גילה מידה ראויה לשבח של דבקות במטרה — והחליט לא לחזור בשום פנים לבסיס בלי המטוס”.

בהמשך דבריו השמיץ מפקד השייטת גם דברי-שבח כנים לחברת „צים”, אשר נענתה לי פנית מטה חיל-הים והעמידה לרשות המבצעת אחת מ־אניות-הסוחר שלה — וזאת מיד. הדבר לא היה קל כיון שאותה אניה הגיעה רק זמן מועט קודם-לכן לנמל חיפה מנסיצה ארוכה. אנשי החברה דאגו מיד לצות חדש, צידו את האניה בדלק, והכשירה לתפ־קידה הבלתי-רגיל תוך שעות ספורות.

— „רב-החובל של אנית־צים” זו גילה מידה רבה של מסירות והעזה”, הדגיש המפקד, „הוא לא היסס להתקרב לחוף זר ובלתי-מוכר, עד למרחק של הצי־מיל בלבד, וזאת במ־סיבות בטחוניות מפקפקות”.

מטוס כובש כפר

איש חיל-הים הראשון שהגיע למקום-הפעולה העתיד, היה מפקד קבוצת־חוף, שהופיע ב־מטוס „פיפר”, וניסה למצוא כניסה נוחה אל האגם מצד הים. לאחר סיור ממושך נתברר כי הכניסה היחידה עוברת דרך כפר־דייגים מצרי עלוב בשם „ברדאביל”. משחלף המטוס ה־זעיר על־פני בקתות הכפר, נראו תושביו רצים אל סירור־תיהם שעגנו בחוף, בנסיון ל־המלט מהמקום. שני הבהורים לא היססו, והנחיתו את המטוס בשדה, בפאתי הכפר. איש חיל-הים היה מזוין ב־עווי”, בעוד

בשלב זה פנה חיל-האוויר אל מטה חיל-הים בבקשת סיוע, כדי לנסות ולפנות את המטוס בדרך הים.

הנחתות נקראות לפעולה

מספר מפקדה של שייטת־נחתות: „עם אישור הפעולה עִי מפקדת-החיל החלנו במבצע נדיר ביותר, שחרג ממסגרת המשימות השיגרתיות של היח־זות שלנו. ההוראה לפעול היתה סתמית למדי, ולא נמצאו בידינו אפילו פרטים ראשוניים: לא ידענו בדיוק את הגדרתו של המטוס, לא ידענו מאומה על האגם בו שקע, ולא על עומק־המים, ובעיקר לא היה לנו מושג בדבר אפשרויות הכניסה מהים לאגם, דבר שבו היתה תלויה הצלחת המבצע כולו. כל שידענו היה כי עלינו להעביר גוף במשקל של כ־שב־עז טונות, ובגודל של 12x11 מטר בקירוב.

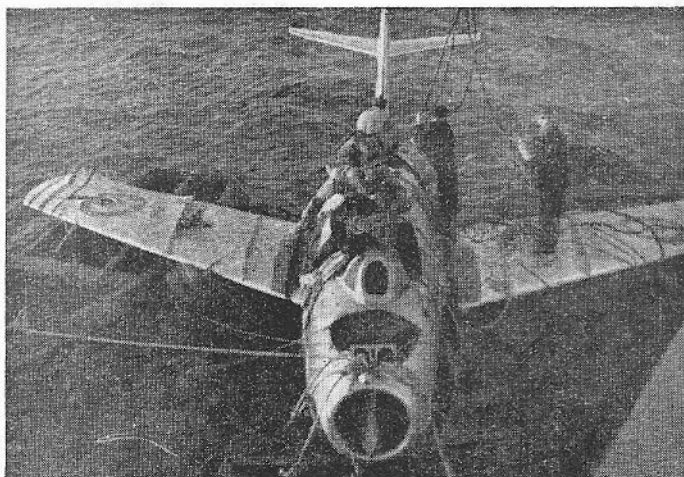
— „הסיכויים נראו כלי־כך קלושים”, מדגיש מפקד־השיי־טת, „עד שבהוראה שנתתי לי מפקד הישיר של המבצע, הש־ארתי את ההכרעה הסופית — להמשיך או לחזור — לשיקול־דעתו. וכאן עלי לציין”, הוסיף,

מטוס־קרב מצרי מטיפוס „מיג 15” נלקח שלל על כל צידו ואביוריו במבצע מאומץ של נחתות חיל-הים וקבוצת־חוף חילית, בשיתוף עם אנשי חיל־האוויר הישראלי. היה זה כלי־טיס מצרי שנפגע בימי הקרבות עִי מטוסינו, ונאלץ לבצע נחי־תת־אונס במרחק 60 ק”מ מע־רבית מאל־עריש, באחד מאגמי־המלח המתמשכים לכיוון פורט־סעיד. המטוס המצרי שנפל בידי צה”ל הוא אחד המעטים מדגם „מיג 15”, מתוצרת רו־סיה, המצויים בעולם המערבי. הוא הועבר לבדיקות באחד מבסיסי־האוויר שלנו.

נתגלה עִי מטוס־סיור שלנו

גוף המטוס נתגלה לראשונה עִי מטוס־סיור של חיל-האוויר שלנו, שראהו שקוע במים רדודים בקצהו המערבי הרחוק של האגם, במרחק של כ־80 מטר מהחוף. אנשי חיל-האוויר עשו נסיונות־מספר להגיע אל ה־מטוס בדרך היבשה מכיוון אל־עריש, אולם גבעות־החול הגבו־רות שבמקום מנעו בתחילה גי־שה למקום. רק לבסוף התקרבו כמה אויראים בשני גיפים — אך לא היו להם מכשירי־עבודה.

מטוס הקרב המצרי „מוכן להפלגה“, לאחר שנרתם אל שקי־אוויר וסירות שטוחות.

השטוחות אל מתחת לכנפיים ולחרטומו של המטוס, נעשתה במאמצים גופניים קשים ביותר. לאחר שהמטוס „נארו“ בצורה זו, החלו גוררים אותו בעזרת הדאהבייה בכיוון אל סירת־המנוע.

— „זו היתה עבודת־פרך ממש“, נזכר אחד המשתתפים, „היינו מוכרחים להזיז ולסחוב את כל הכבודה בעזרת משוטים — נגד כיוון הרוח!“

מכל־מקום, לאחר גריירה רצויה פה של יותר משעתיים הצליח צוות ההצלה להתקרב עם „מט־ענף“ לסירת־המנוע המהכח. מכאן נמשכה הנסיעה אל פתח האגם לא פחות משמונה שעות נוספות, ומשסיימו בהצלחה שלב זה — נתעוררה שורה של בעיות חדשות!

היציאה אל הים

„החברה“ עם שללם הגיעו ליציאה מהאגם בשעה 2300 בלילה, והחליטו לנוח עד ל־מחרת־בבוקר. משעלה השחר החלו שוברים את הראש כיצד להעביר את כל „החבילה“ דרך המעבר הצר אל הים הפתוח?

— „בסופר־שלידבר נוכחתי לדעת“, אמר מפקד הכוח המבצע, „כי בעזרת הכלים שלי — לא אוכל לבצע את הפקודה. אולם החלטתי לא להכנע, וגמרתי אומר לחלץ את המטוס בעזרת סירות־דיג רגילות.“

גריירה באמצעות משוטים

ביום השלישי למבצע יצאה למקום־המטוס שיירה מוזרה: נחתת קלה, סירת־מנוע, שלוש סירות־דיג שטוחות, והדאהבייה. המטוס נמצא במרחק של כ־22 ק"מ מהכניסה לאגם. הנחתת וסירת־המנוע נאלצו לחכות במרחק 3 ק"מ, ו„החברה“ ניגשו למקום בסירות הנותרות.

ליד המטוס צצו בעיות מע־שיות, אשר איש מאנשי הצוות הנוכחים לא נתנסה בהן מעולם. הכונה היתה לקשור את שני „שקי־האוויר“ המנופחים מתחת לגוף המטוס, אולם איש — לרבות טכנאי היל־האוויר — לא ידע כיצד מנפחים שקי־אוויר מתחת למים.

לאחר מאמצים רבים, ובעזרת עוגן, וכבלים, הצליחו סוף־סוף ל„רתום“ את הכנפיים אל ה־שקים. גם „החדרת“ הסירות

שהטייס היה חמוש באקדה בלבד. אולם מאונ־הכוחות זה לא מנע בעד 300 תושבי הכפר מלהכנע. ומיד הוציא „צבא־הכביוש“ הוראה לתושבים להתכנס בבתיהם, וגם אסרו על כל הנזעה כל־שיט במקום.

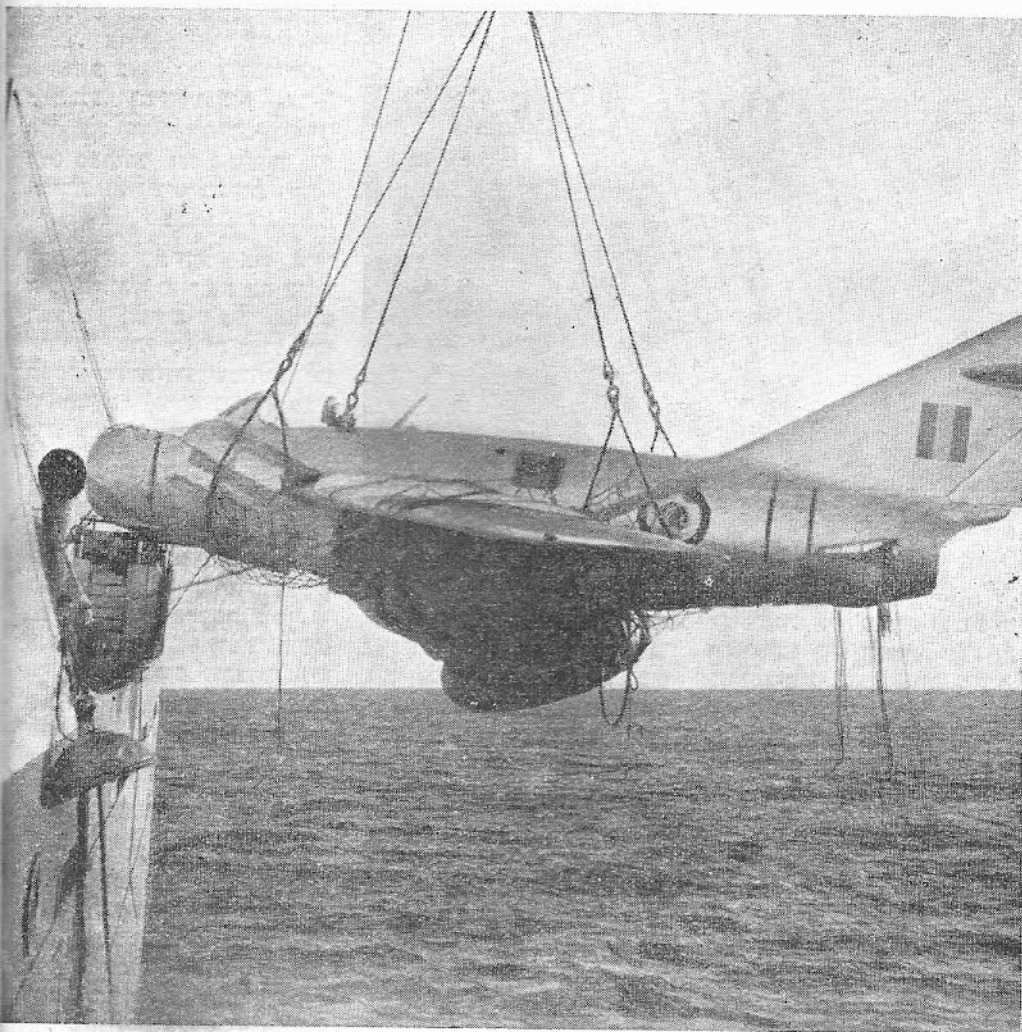
זמן קצר לאחר־מכן הגיעה למקום קבוצת־החוף של חיל־הים, שהחלה מארגנת את שלבי המבצע הבאים. על המקום הוחרמו שתי סירות־מנוע, וכן מספר סירות־דיג שטוחות וכן „דאהבייה“ (סירת־נלוס) מצו־ידת במפרש ומשוטים.

— „שיתוף־הפעולה עם אנשי חיל־האוויר היה למופת“, אמר מפקד קבוצת־החוף, „הקשר שלנו עם העולם החיצון קויים באמצעות מטוסי־פייפר, שעסקו גם בסוירים, ואספקת מזון ל־אנשינו. מטוס „דאקוטה“ הופיע אף הוא במקום, והצניח ליד ה„מיג“ שקי־אוויר אשר כפי שהסתבר לאחר־מכן, נתגלו כחיוניים להצלחת המבצע.“

במזל של סערה

שייטת הנחתות עליה הוטל ביצוע המשימה, נמצאה בעת קבלת הפקודה, בחוף אל־ערניש, ועסקה בפגיו ציוד מהמקום. ה־אניות עמדו לחזור לבסיסן עקב סערה שאיימה עליהם, אך, משנתקבלה פקודת־המבצע — לא היססו האנשים לצאת, למרות שהיו יגעים, ומלאי־המזון שלהם אזל. המסע הממור־שך אל פתח האגם בו נמצא המטוס לא היה מהקלים בגלל גלי החוף והזרמים החזקים. אך רק משהגיעו לכניסה החלו, ל־מעשה, הצרות.

נתברר כי מי האגם רדודים ביותר, ונחתת־הרגלים הגדולה שהגיעה למקום לא יכלה כלל להכנס לשטח. גם סיון להגיע אל המטוס באמצעות אחת מ־סירות־המנוע שהוחרמו — לא עלה יפה. הסירה נתקעה על שרטון, ואך בקושי רב הצליחו לחלצה.

סוף מעשה: ה"מיג" שניצול במאמצים כה רבים של הימאים, מועלה על סיפון אניה "ציס" שהועמדה לרשותו חיל-הים ע"י החברה, ומפליג בדרכו לאחד מבסיסי חיל-האוויר.

כל "החבילה" אל האניה שעגנה ממול. עשינו זאת צעד-אחר-צעד. אילו היינו חייבים להעביר פצוץ אנוש, הוסיף בחיך, "לא הייתי מעבירו בעדינות גדולה יותר".

בנמל חיפה סיכם את הפרשה אחד מאנשי צות-המבצע — בעקבו אחר המטוס המתרחק בדרכו לבסיס של חיל-האוויר: "בחיי, שברו לי את הגב, אבל זה היה כדאי!".

הצר. אלא שגם הפעם גילו ה' אנשים מידה מרובה של יומה. הם גייסו שלוש רפסודות-הצלה, ותמכו בעזרתן בחרטום המטוס. שתי סירות-שטוחות ושקיה-האוויר נקשרו לכנפיים ולגוף, אך גם הפעם עיכבו מן השמים! הים הפך גלי, והמפקד החליט לא להסתכן ולדחות את ההעברה עד ליום-המחרת.

— "בסופר-של-דבר", מסכם המפקד, "הצלחנו לגרור את

בתחילה חשבו להעלות את המטוס לחוף, ולהעמיסו משם על רפסודת-תובלה מיוחדת שהביאו עמם. ברם, ההצעה נפלה, כיון שנחברר כי לא ניתן לבצעה מטעמים טכניים.

בלית ברירה הועלתה ההצעה להזעיק למקום אניה-סוחר, שתהא מסוגלת להעלות את המטוס על סיפונה בעזרת מנופיה. ואמנם הגיעה האניה למקום. אולם הבעיה נשארה: כיצד לעבור את פתח האגם

הצי המצרי כיום

הצי המצרי כרגע כמפירט ל־ הלן: את עמוד־התווך של ה־ כוחות המצרים בים מהוות עדיין שתי המשחתות הגדולות „אל נאסר“ ו„אל צאפר“, מדגם „סקורי“ הרוסי. אלה הן יחידות אדירות בנות 2.200 טון קיבול מתוכנן, וכ־3.000 טון בעומס מלא*. להלכה נקנו שתי אניות אלו מאת פולניה, לשם הגיעו מרוסיה, ושם הניפו את הדגל הפולני, אשר בחסותו הפליגו למצרים**. הן הגיעו לאלכסנדר דריה בקיץ 1956, ובנמל זה הועברו רשמית לידי המצרים. הידיעה בדבר התקפת אחת מהן ע"י מטוסים צרפתים היותה את האישור הראשון לעובדה כי אניות אלה אמנם מופעלות ע"י המצרים. יתכן, איפוא, כי אחת מהן יצאה מכלל־פעולה בעקבות ההתקפה, אולם יש להניח כי השבתתה תהיה זמנית בלבד. לשתי אניות אלו מהירות של 38 קשר, חימוש עיקרי של ארבעה תותחים 130 מ"מ, ועש"ר צינורות־טורפדו 533 מ"מ.

* חתך של משחתת מדגם „סקורי“ מופיע במקום אחר בחוברת הנוכחית.

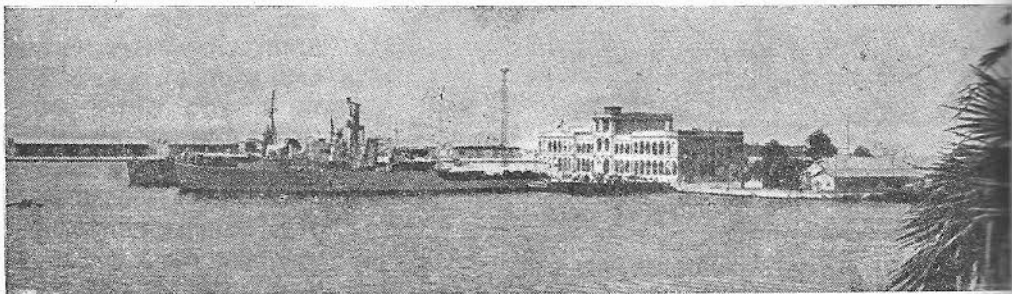
** לאור עובדות אלו מוזר הדבר כי לפולניה עצמה רק שתי משחתות מיושנות.

בשנת 1948. אניה זו הועסקה בפעולות ההסגר נגד נמל אילת, אך הצליחה, למרבה־הדאבה, להמלט לאחד הנמלים המצריים, למרות פצעה.

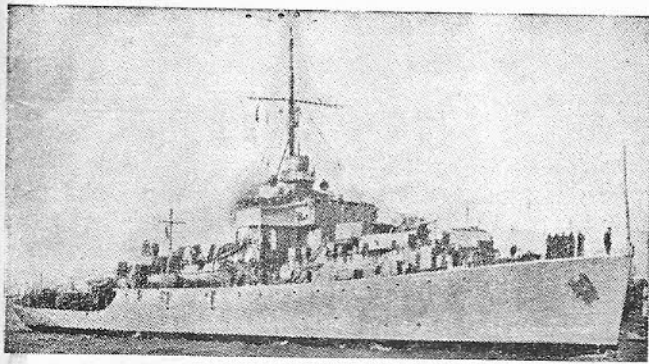
לדברי הצי הבריטי טובעה הפריגטה „דומיאט“, גם היא מדגם ה„נהרות“, ע"י הסיירת „ניופאונדלנד“, בתחילת הפעור לוח האנגלית־צרפתיות במבוי אול־סואץ, וכנראה שהיה ממש בידיעה זו. לדברי הצר־ פתים פגעו מטוסיהם במשחתת מצרית גדולה מדגם רוסי, קרוב לחופיה הצפוניים של מצרים, ויתכן כי פגעו גם בפריגטה. אין להניח כי יחידות אלו טובי עו. לעומת זאת אבדה כמעט בבטחון אנית־הנחיתה הגדולה לטנקים „עכא“, בת 2.140 טון, שטובעה ע"י המצרים עצמם בתעלת־סואץ במגמה לחסמה. כן יש להניח כי אבדו למצרים כמה טרפדות־מנוע בשעת מב" צעי בנות־הברית נגד מוצא התעלה הצפוני. מכאן ניתן ל־ מוד כי ההערכות שנתפרסמו, למשל בעיתונות האמריקאית, שלפיהן הוצאו כשני־שלישים של הצי המצרי מכלל־פעולה — היו מוגזמות.

לאחר ניכוי מספר האניות שאבדו, מסתכמת, איפוא, מצבת

בחוברת י"ח של „מערכות־ ים“ נסקר בשעתו הצי המצרי בפרוטרוט. ברם, מאז חלו בו שינויים רבים ומקיפים, בעטיה של עיסקת־הנשק הידועה עם ארצות הגוש המזרחי, וכתוצאה מפעולות־האיבה אשר התנהלו בשבועות האחרונים במרחב המזרח־התיכון. מהו, אפוא, מצבו הנוכחי של הצי המצרי? לבעיה מעניינת זו — ומעניינת במיוחד לגבי המשקף הישראלי — אין כיום תשובה מלאה. ה־ מכה העיקרית שהונחתה על הצי המצרי היתה כמובן — ולכל הדעות, הן בארץ, והן בחו"ל — אובדנה של הפריגטה המהירה „איברהים אוול“, בת 1.000 טון, בשעת מבצע־הנפל המפורסם שלה נגד אוור־חיפה. מלבד זאת הוטבעה ע"י חיל־ האויר הישראלי במפרץ אילת אנית־העזר „אאידה“, שעה ש־ עסקה בתפקידי־תובלה צבאיים. אניה זו היתה בת 1.428 טון (גרוס), ונבנתה בצרפת בשנת 1911. מהירותה היתה כ־10 קשר, צותה כלל כ־60 איש, ובזמני־שלום שירתה כאנית־ שירות למגדלורים. כמורכן נפ־ געה, כנראה, גם הפריגטה „אביקיר“, בת 1.460 טון, מדגם ה„נהרות“ הבריטי שנרכשה

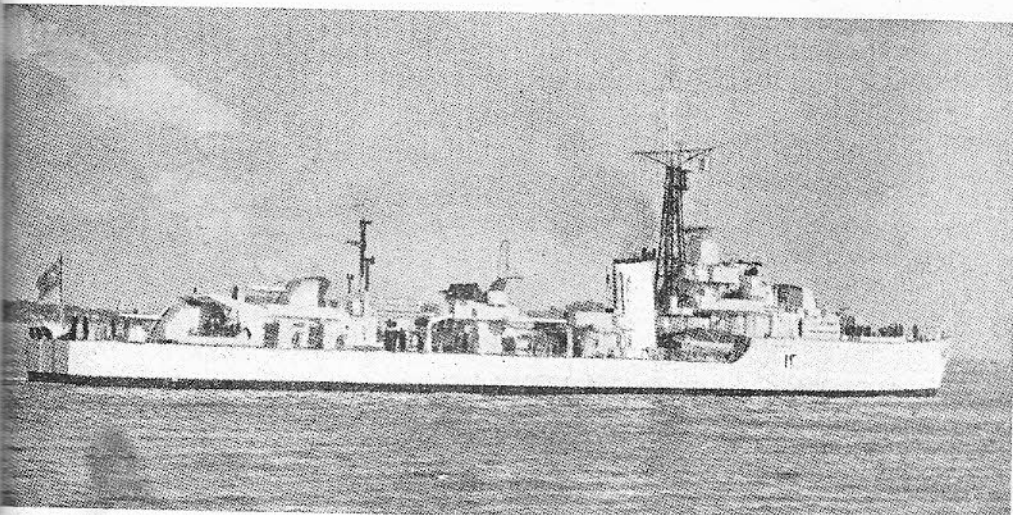

אניות הצי המצרי עוגנות ע"י „בית האדמירליות“ אשר בפורט־סעיד, בתמונה: הפריגטה „טאריק“, ומאזורה עוד אניה נוספת.

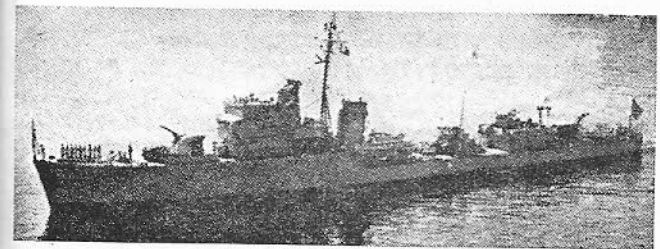

הפריגטה המצרית, "ראשיד", בת 1.460 טון, אשר מלבדה קיימת עוד אחותה, "אביקיר". דמתה להן "דומיאט" אשר טובעה יחד עם 70 איש מצותה.

פרט ל-80 מוקשים. מלבדן נמ- צאות בידי המצרים שתי המש- חתות הבריטיות לשעבר, "אל קאהר", ו"אל פאתח", בנות 1.710 טון, ומהירות של יותר מ-30 קשר. חימושן העיקרי מצטרף מארבעה תותחים דו- תכליתיים 114 מ"מ, ושמונה צינורות-טורפדו 533 מ"מ. ברם, נמסר כי שתי יחידות אלו, שעזבו את אנגליה בעיצומו של משבר-סואץ, יצאו לדרכן ללא תחמושת לתותחיהן, וללא טור- פדות, אשר אספקתם מנמנה, "מסיבות טכניות". היות ותו-

המשחתת המצרית, "אל קאהר", בת 1.710 טון, נראת עוזבת את אנגליה בקיץ 1956. היא, ואחותה, "אל פאתח", הן אחיותיהן של "יפו" ו"אילת" של חיל-הים הישראלי.

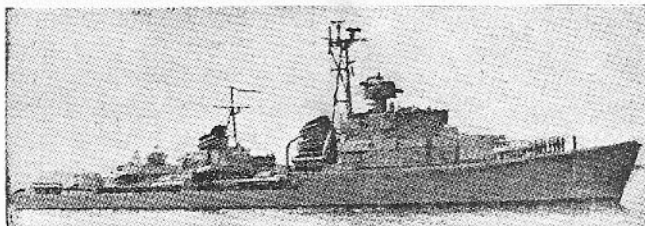
המשחתת (פריגטה קלה), "מוחמד עלי", אחותה של "איברהים אוול" השבויה. היא נבנתה באנגליה, ושירתה זמן-מה בצי הסיני לפני שנמסרה למצרים.

תחיהן של משחתות אלו הם בעלי קאליבר בריטי מיוחד, אשר קשה יהיה למצוא לו תחמושת מתאימה מחוץ לאנ- גליה. הרי יתכן ויש ממש בידיעות אשר לפיהן תחומשנה שתי אניות אלו בתותחים מדגם רוסי. יתכן כי בעובדות אלו יש למצוא את ההסבר לאי- הופעתן של המשחתות בימי הקרבות.

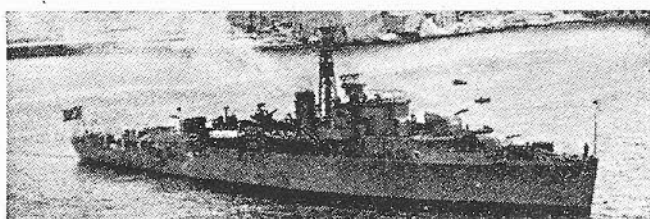
ארבעת המשחתות הנ"ל, מהוות איפוא, את עיקר כוח- המחץ המצרי, אשר מידת- כוונותו הנוכחית אמנם אינה ברורה, אך אשר משקלו בכוח,

אם כי אולי כרגע לא בפועל, ניכר מאוד. מלבדו נשארו למצ- רים עוד לפחות שבע פריג- טות, ואניות-ליווי שונות, ושולות-מוקשים, ואולי יותר. אין להתעלם כלל-עיקר מחשי- בותן של אלו למילוי משימות מתאימות. הגדולה ביניהן היא

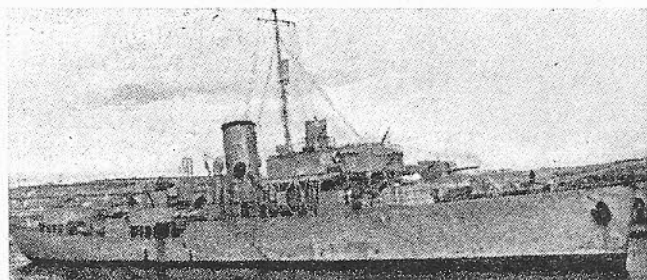

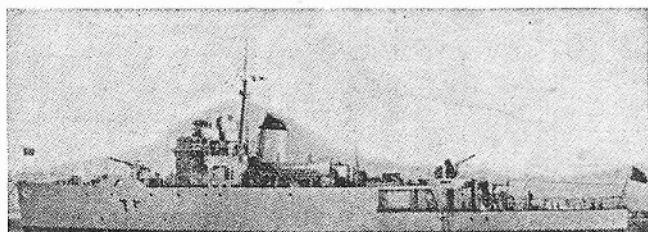
משחתת רוסית גדולה מדגם „סקורי“, בת 2.200 טון. שתי יחידות מסיפוס זה נמכרו כנראה למצרים.

הפריגטה „טאריק“, בת 1.470 טון, „סלופ“ בריטי לשעבר, האניה היחידה בת־סוגה בצי המצרי.

הקורבטה היחידה של מצרים, „אל סודאן“, בת 1.060 טון. נבנתה באנגליה, הושאלה ליוגוסלביה, ואח־כ נמסרה למצרים.

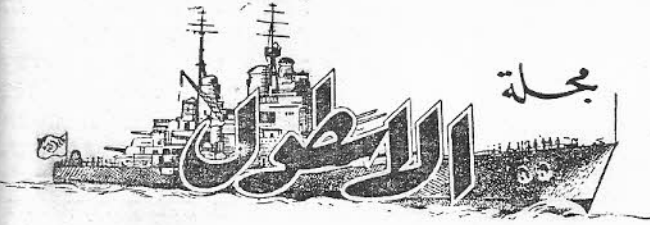

הקורבטה (שולות־מוקשים) „מטרוח“, בת 672 טון, בריטית לשעבר. קיימת עוד אחותה „נאטר“.

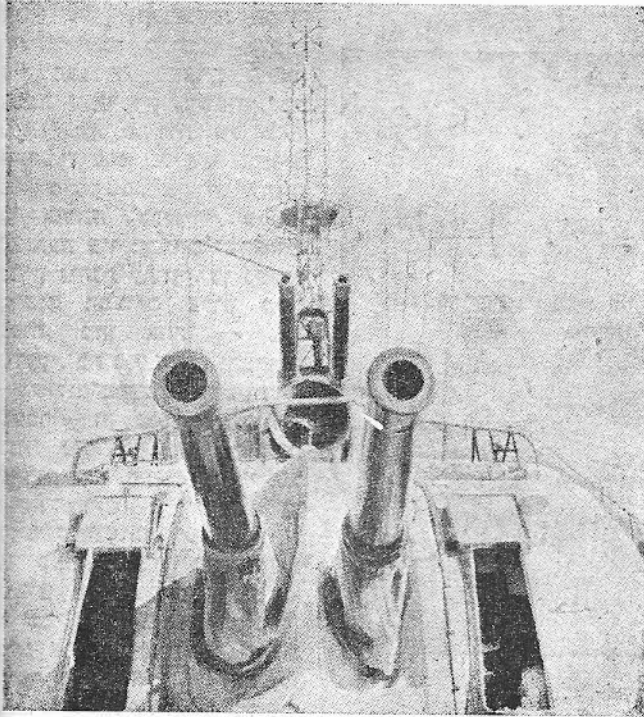
עוד פריגטה אחת פחות!
 בשעת סגירת הגליון נודע ממקורות מהימנים כי
 הפריגטה „אביקיר“ מובעה ע״י המצרים בכניסתה
 הדרומית של תעלת סואץ!

הפריגטה „טאריק“, בת 1.470 טון, מהירות של כ־19 קשר, וחימוש די־כבד של 6 תותחים 102 מ״מ נ.מ.. המהירה בין הפריגטות המצריות היא כעת „מוחמד עלי“, אחותה של „איב־רהים אוול“ שנשבתה. מהירותה כ־27 קשר. קיבולה הסטנדרטי הוא כ־1.000 טון, וחימושה — ארבעה תותחים 102 מ״מ נ.מ.. מבין שלוש הפריגטות הברי־טיות־לשעבר שנרכשו בשעתן ע״י המצרים, נשארה כנראה במצב שפיר רק „ראשיד“, בת 1.460 טון, מהירות של כ־19 קשר, וחימוש של שני תותחים 102 מ״מ נ.מ.. אך יש להניח כי אחותה „אביקיר“, על־אף שנפגעה ע״י מטוסים ישראלים, עדיין ניתנת לתיקון. כן נשארו ברשות המצרים שלוש קור־בטות, מהן אחת — „אל סודאן“, בת 1.060 טון, והאחרות — שולות־מוקשים בריטיות ל־שעבר — הן „נאסר“ ו„מטרוח“, בנות 672 טון. לכל שלושת יחידות אלו חימוש עיקרי של תותח אחד 102 מ״מ נ.מ., מלבד כלים קלים־יותר, ומהירות של 16 קשר. במשך כמה שנים הופיעו ברשימת הצי המצרי גם שתי פריגטות־לשעבר מתור־צרת ארה״ב, בנות 1.318 טון. נמסר בשעתו כי אניות אלו נמכרו או פורקו. אולם, כל עוד לא הוכח הדבר בעליל, יש עדיין להתחשב במציאותן האפ־רית. חימושן המקורי הצטרף מ־3 תותחים 76 מ״מ נ.מ., ו־מהירותן היתה 18 קשר.

בכל הידיעות שנתפרסמו ב־משך השנה האחרונה באשר ל־עיסקת־הנשק של הרודן המצרי עם ארצות גוש־המזרח, הוזכרה העובדה כי נרכשו גם כמה צוללות, אשר מספרן, לפי ה־משוער, היה בין 3 ל־8. פרי־טים נוספים אין, אך בהתחשב בעובדה כי הוקצבו למצרים שתיים ממיטב המשחתות הרו־סיות, יש יסוד רב להשערה כי גם הצוללות שנרכשו אין הן מהקטנות ומהישנות שבידי

ברית-המועצות למכרן. לא ברור עדיין באיזו מידה מוכרים המצרים להפעיל צוללות בכוחות עצמם. מלבדן נמכרו למצרים לפחות ארבע שולות מוקשים, ויתכן כי אלו כשירות גם להטלת מוקשים, ולשירות כאניות-ליווי. פרטים אודותן חסרים, אך נראה כי אלו הן יחידות בנות 500—700 טון, וחמושות בתותחים של 76 או 100 מ"מ. מבחינת היצור ניתן דומות הן במקצת ל-אניות-הליווי היפניות שנשללו ע"י הרוסים לאחר המלחמה העולמית האחרונה, וארובתן היחידה ממוקמת בירכתי המבנה העליון המרכזי, ולא באמצעיתו כנהוג בדרך-כלל. מלבדן ישנן ברשות המצרים גם כשמונה שולות-מוקשים קטנות, בנות 215 טון, אמריקאיות לשעבר. במשך השנה האחרונה רכשו להם המצרים מגוש המזרח גם כ-20—10 טרפדות-מנוע וספינות-משמר, אשר צורפו לחצי-תריסר היחידות הדומות מדגם בריטי שהיו בידיהם, לפי הנחה, כבר לפני-כן. לבסוף יש להזכיר גם כ-20 נחתות-רגלים וכמה אניות-עזר, השייכות גם הן לצי המצרי.

עמודי-השער של בטאון הצי המצרי, "אל אוטוול", אשר חוברת שלו נמצאה על סיפון הפושטת, "איברהים". העתון מצטיין בניר מהודר, אך נופל ברמת-תוכנו מכתבי-העת המקבילים המתפרסמים ע"י ציים אחרים.

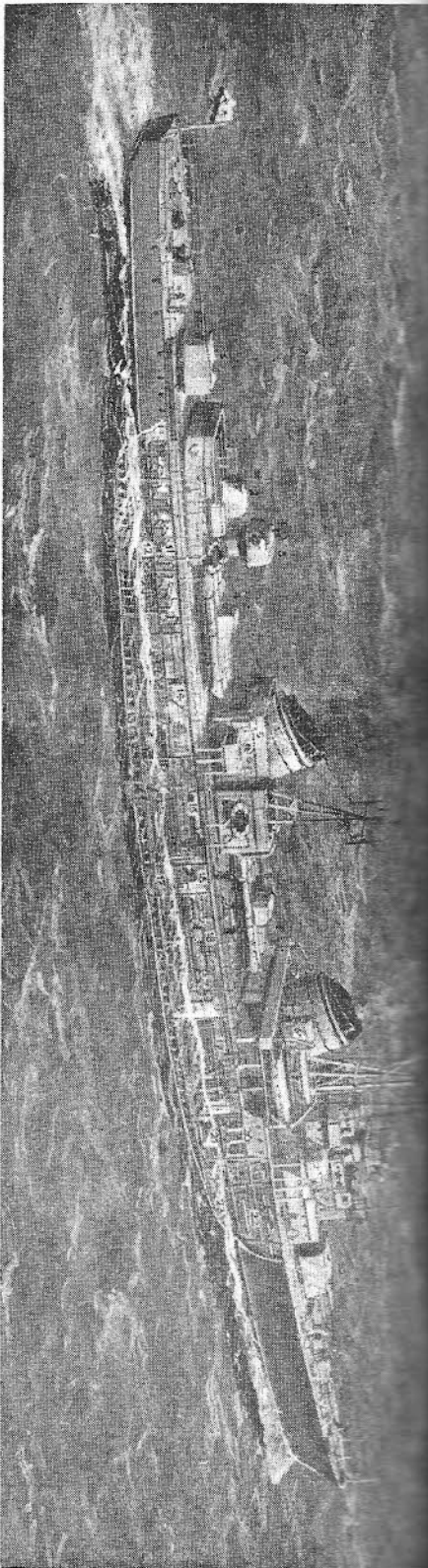
מכל הנאמר לעיל יסתבר כי, להלכה לפחות, כוחה של מצרים בים עדיין אתה, וכי נמהר עדי-מאוד יהיה כל נסיון להתעלם מעצמתה הציית. כוח-האדם של הצי המצרי נאמד בכ-5.000 איש, קצינים וכו'. א.א. מהם אבדו רק כ-250 איש, לא יותר מדי משה אחוז, כתוצאה מחיסולן של "איברהים" ו"דומיאט". יש גם להניח כי חלק ניכר מ-אנשי הצי המצרי עדיין מתאמנים בארצות הגוש המזרחי, ואף לא הספיקו לחזור למולדתם כשפרצו פעולות-האיבה. מצב-רוחו של הצי המצרי כיום, לאחר מפלותיו,

מהוה את הבעיה הסתומה ביותר תר מבין כל הנעלמים הרבים המתיחסים לזרוע זו של הכוחות המצריים, והוא הוא. ולא מצבת האניות, אשר יקבע ביחס לבאות. עד אשר תתברר בעיה זו, שומה על ישראל, וחיל-הים שלנו במיוחד, להמשיך ולהת-יחס ברצינות רבה לאיום הגלום עדיין בקיומו של הצי המצרי.

הצי המצרי

(הרכב משוער כיום.)

- משחתות : 4
- פריגטות, וכו' : 7—9
- צוללות : 3—8
- שולות-מוקשים : 12 +
- טרפדות-מנוע : 15 +

המעשהות והצבירות מדגם, סקורי

מ"מ ג.מ., 10 צנורות-טורפדו 533 מ"מ, ר"מ 47 מרגמה ג.א. הצות הדרתי להתפלתן הוא כ-250 איש.

החתך המתפרסם בעמוד הזה לקוח ממקורות בריטיים, ומגמתו

להרגים — אסרן בקוים כללים בלבד — את מבנה החיצוני והפנימי של משהת מדגם, "סקורי".

מקרא לתשיס דלעל :

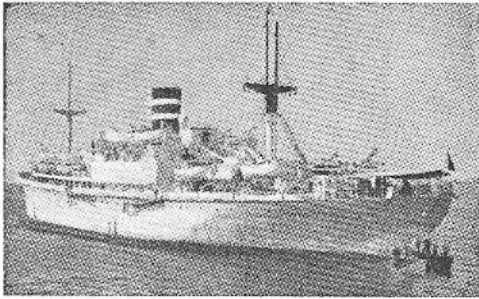
- 1) צריח-תותחים אחורי כפול, 130 מ"מ. 2) צריח-תותחים כפול, 76 מ"מ ג.מ., 2א. 2) תותחים 37 מ"מ ג.מ., 3) מגדל-מכון אחורי, 4) זוכר-טורפדות 533 מ"מ אחורי, 5) זוכר-טורפדות 533 מ"מ קדמי, 6) ר"מ, 6א. 7) טירות-הצלה, 8) גשר-פיקוד, חדר ההמג, וכי. 9) מגדל-מכון קדמי, 10) צריח-תותחים קדמי כפול, 130 מ"מ. 11) תאי-קצינים, 12) מחסנים, מחסני-תחמושת, וכי. 13) מיכ"מ-דלק, 14) חדר-מכונות אחורי, 15) חדר-דודים אחורי, 16) קומפוטורים, 17) מיכל-מים ראשי, 18) חדר-מכונות קדמי, 19) חדר-דודים קדמי, 20) חדר-חשמל, 21) מנועי-עור, 22) מגור הצות, 23) מחסני-תחמושת, וכי.

באמצע שנת 1956 נודע כי מצרים רכשה שתי משחתות גדולות מטיפוס "סקורי" מארצות הברית. ואמנם נראה שתי היודות מהדגם ה"ל חוצות את המעלה האנגלית, בדרכן ליס-הנתיב.

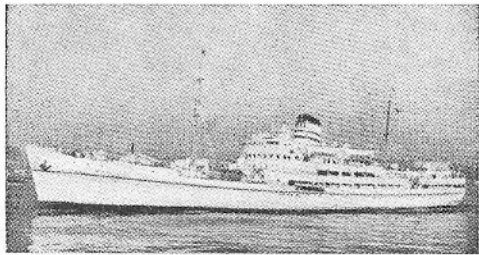
בתחילת חודש נובמבר שעבר, בשעת הפעולות הבריטיות צרפתיות נגד מצרים בקשר למשבר-סואץ, הוריעו השלטונות הימיים הצרפתיים כי מטוסי-הצי שבפיקודם פגעו קשה במשחתת מצרית מדגם "סקורי" קרוב לאלכסנדריה, היה זה אשור ראשון לעובדה כי יחידות מסוג זה אמנם נמצאות ברשות מצרים.

המשחתות מדגם "סקורי" הן מהוצרת סובייטית, ומדון נבנו במשך ששת השנים האחרונות כ-70 — 80 יחידות. אניות אלו הן מהחדישות שבצי הרוסי, וקיבלו 2,200 טון, 3,000 טון בעומס מלא. (לפי גרסאות אחרות: 2,600 טון, ו-3,500 טון) מחילתן גדולה מאת ומגיעה לפי ההעשרה ל-38 קשרי. תכונה אחרת המציינת אניות אלו היא העובדה כי הן לשיירות להטלת 60 — 80 מוקשים, הימושו כולל ארבעה תותחים 130 מ"מ, 2 תותחים 76 מ"מ, ג.מ., 7—8 תותחים 37

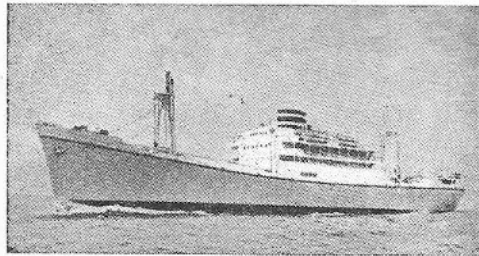
צִי־הַסוּחַר הַמְצָרִי

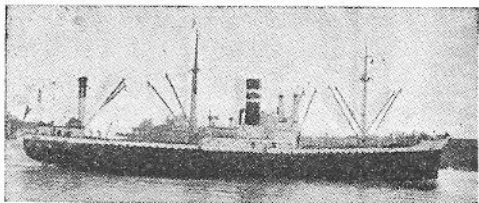
„מיסר“ — אניה ל־
הובלת עול־יָדְגֵל ל־
מכה, בת 7,367 טון.
שייכת לחברת „מי־
טר“, ונבנתה בשנת
1943.

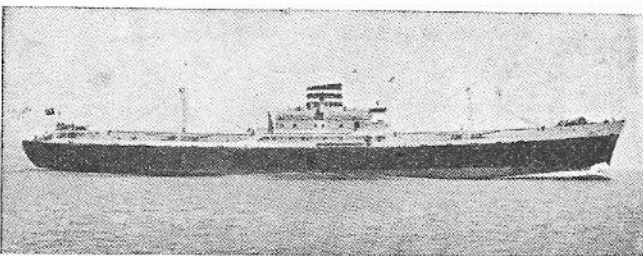
המהירה בין אניות־
הסוחר המצריות:
„נפרטיסי“, לשעבר
„אל מליק פואד“,
של „הקו הכדיבי“,
מהירותה: 19 קשר.

„נפרטיסי“ של
חברת „מיסר“ — אניה
משולבת בת 6,440
טון, ומהירותה 14
קשר.

„איסמעיליה“ של
חברת „מיסר“, בת
2,871 טון. נבנתה
בגרמניה בשנת
1944.

צִי־הַסוּחַר הַמְצָרִי אינו מה־
גדולים בעולם, אך בהתחשב
בעובדה כי מצרים תלויה בתח־
בורתה הימית במידה ניכרת,
מימדיו וכושר־פעולתו של צי
זה הנם בעלי חשיבות לגמרי
לא־מבוטלת. קשריה היבשתיים
של מצרים עם שכנותיה במערב
ובדרום הם רופפים ולא־נוחים,
ולכן מרבית היבוא והיצוא, של
הארץ עושים דרכם בדרך הים.
והחשיבות־יתר נודעה לצייה ה־
מסחרי לאור מאורעות השבר
עות האחרונים, עת שאניות
בריטיות וצרפתיות חדלו לבקר
בנמלי מצרים. חברות־ספנות „נ־
ויטרליות“ אינן ששות להפקיר
את כליהן לחסדיו של נאסר.
לפי רשימת־האניות הידועה
של „לוי־ס“ משנת 1956, מני־
פות את הדגל המצרי כ־66
אניות, בעלות קיבול כולל של
128 אלף טון (גרוס). מספר
זה אינו כולל אניות מותנעות־
ע־י־מנועים אשר קיבולן הוא
פחות מ־100 טון, ואף אינו
כולל סירות־מפרש, או כלי־
שיט חסרי־מנוע. מבין האניות
הרשומות ברשימה הנל רק
25 הן בעלות קיבול של יותר
מ־1,000 טון. בערך המחצית
מבין 41 היחידות הנותרות הן
גוררות וספינות־שירות של
„חברת תעלת־סואץ“, אשר רור
בן הוטבעו כנראה ע־י המצ־
רים עצמם כדי לסתום את ה־
תעלה. פרטים אודות אבדות
המצרים באניות־סוחר במשך
פעולת־האיבה האחרונות —
לא ידועים עדיין.

בעקבות התמורות המדיניות
שארעו במצרים לאחרונה חלו
מספר שנויים בצִי־הסוחר שלה,
בעיקר באשר לשמותיהן של ה־
אניות השונות אשר התיחסו ל־
שמות בני השושלת המולכתי־
לשעבר.

„אל ניל“ — אנית־משא של חברת
„מיסר“, שנבנתה באיטליה בשנת
1953.

יתכן כי חלו שנויים גם בסמך ליהארובה המקובלים של אחי דות מהאניות, ואין לדעת כמה זמן תמשיך עוד חברת הספנות "הכדיבית" לשאת את שמה ה"ישן, המזכיר למצרים את בית "הכדיבים", אשר האחרון מצא צאיו, המלך פארוק, הודח ע"י הכת השלטת כעת.

מספרן של חברות הספנות המצריות העיקריות הוא שלוש, והן: (1) "קוֹה־דואר הכדיבי", אשר מספר אניותיו (13; 2) חברת "מיסר" לשיט ימי בת 6 אניות; (3) חברת השיט "אלכסנדריה", בעלת 4 אניות. בין שתי החברות האחרונות קיים שיתוף-פעולה הדוק, וכנראה גם צבעי-הזהוי של אניותיהן שונים, או דומים מאד. כל האניות המצריות פועלות ב"קוים קבועים, ומשמשות להסעת נוסעים ומשא, או לתובלת מהגריים (גם בין ארצות זרות) או עולי-רגל מוסלמים לנמלי ערב-הסעודית, למצרים אין אניות "טרמפ", ורק שתי אניות להורבת דלק, אחת אניות-מיכלים ישנה, והשניה מיכלית חדשה. שבע מלבד אניות-הסוחר ה"מצריות נבנו בשנים האחרונות ע"פ הזמנות באיטליה ואנגליה, במידה רבה הודות לעזרה ממ"שלתי. יתרון נקנו בהזדמנויות שונות בארצות-חוץ, ובחלקן הן מעודפי מלחמת-העולם ה"שניה, ובחלקן נבנו בשנות העשרים.

שתי האניות הגדולות ביותר של חברת-הספנות "הכדיבית" הן ה"קליאופטרה" (לשעבר כדיב איסמעילי), ומוחמד עלי אל כביר, בנות 8.200 (גרס) בערך, ומהירות של כ"16.5 קשר. אלה הן אניות סדומיות אמריקאיות-לשעבר סדגס "ויקטוריה", המובילות גם כשמונים נוסעים ומשרתות ב"קו בין ארה"ב—הים-התיכון—מצרים. אחריהן יש להזכיר את שתי אניות-הנוסעים "מכה" ו"ג'ומהוריט מיסר", בנות 8.200—7.800 טון, ומהירות מקורית

של 15 קשר (עתה פחות), ש"שנקנו לא-מכבר מחברה קנדית. הן נבנו בשנת 1928 ולשעבר היה בהן מקום ל"230 נוסעים, אולם יש להניח כי מספר זה הוגדל בינתיים. הן הופעלו לראשונה בים-התיכון, אולם נ"ערו אח"כ לתובלת עולי-רגל. ברם, השניה עוסקת כעת בהסעת מהגרים יונים לאוסטרליה. היפה, והמהירה, בין האניות ה"כדיביות" היא "נפרטיטי" בת 3.746 טון (גרס), (לשעבר "אל מליק פואד"), הידועה גם לימאים הישראלים. אניה זו נבנתה בשנת 1947 באנגליה, והשיגה מהירות של 19 קשר בניסוייה. היא מובילה כ"250 נוסעים במסגרת שירות דו-שבועי בין צרפת—מצרים—ונמלי מזרח-הים-התיכון. קוי

"קליאופטרה", סדגס, ויקטוריה.

"ג'ומהוריט מיסר"

"צאמאלק"

"איסיס"

"אל קאהירה"

הנוסעים והמשא בים-סוף, בין סואץ, ג'דה, פורט-סודאן, מאסר, אה, דגיבוטי, ועדן, נתונים בידיהן של ארבע אניות די-ישנות ואיטיות, והן: "טאיף" ו"טאלודי" (בנות כ"1.000 טון, כ"11 קשר, נבנו ב"29—1928), "צאמאלק" (1.556 טון, 12 קשר, 1921), ו"איסיס" (1.900 טון, 14 קשר, 1923), אשר כולן נבנו באנגליה. שירות-המשאות בין מצרים לארצות צפון-מערב-רבי-אירופה מקויים ע"י שתי אניות — תוצרת סקנדינביה האחד — אשר נרכשו בשנים האחרונות, והן "ארמנט" (* (2.312 טון, 12 קשר, 1948), ו"אל קאהירה" (2.704 טון, 11 קשר, 1944). עד לזמן האחרון ניתן היה לזהות את האניות הכדיביות ע"י ארובותיהן: שחורות לגמרי, או ירוקות עם פס שחור מסביב לשפה העליונה, כשעל החלק הירוק מצויר חצי-סהר לבן עם שלושה כוכבים. ברם, ל"נפרטיטי" ארובה לבנה עם "כובע" שחור, ושני פסים, ויתכן שחלו גם שנויים באניות ה"חברה האחרות. דגל החברה היה מורכב עד לאחרונה ממלבן לבן, ובו שם החברה בערבית, וסביבו מסגרת אדומה רחבה, אשר בכל ארבעת פינותיה חצי-סהר לבן ובו כוכב**).

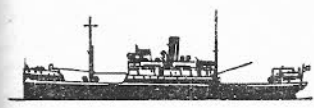
הגדולה באניותיה של חברת "מיסר", והגדולה בין אניות-הסוחר המצריות בכללן, היא המיכלית "מאסר", בת 10.484 טון, שנבנתה בשנת 1950 ו"מהירותה 15 קשר. היא היתה בשעתה ה"יאנה מארסק" ב"בעלות דנית. (המיכלית המצרית השניה היא "אינדיאנה"

(*) דיוקן של שם זה לא בטוח. פרט זה, וכן כמה אחרים, אשר עליהם מבוססת הסקירה דלעיל בחלקה, לקוחים מתוך מאמר על הצי המצרי, שה"פרסם ע"י לורנס דאן, באחד מכתבי-העת הימיים המופיעים באנגליה.

(**) מערכת "מערכות-ים" תקדם בברכה ידיעות מאת קוראיה, באשר לשנויים בצבעי האניות המצריות ובדגליהן.

התיכון — להוציא את סוריה ולבנון, אשר להן אניות ספורות בלבד — עומד הצי המסחרי המצרי במקום הרביעי. לפי רשימת "לויס", ראשונה היא תורכיה עם 284 אניות בעלות קיבול של 1.6 מיליון טון; ה" השניה, יוון—אשר לה 347 אניות בעלות 1.3 מיליון טון; והש" לישית ישראל אשר לה שייכות 43 אניות אשר קיבולן מצטרף ל-148 אלף טון.

פ. פ.

"סאיף"

"סטאר אוף אסואן"

אדריאטי — מצרים — יס־טוף — בומביי — קארצ'י (שלוש אניות). תרומתה של חברת "אלכסנדריה" לשירותים אלה מתבטאת בארבעת אניותיה א" שר לשמות כולן מצורף הכינוי "כוכב" ("סטאר") דהיינו: "סטאר אוף אסואן", "סטאר אוף סואץ", ו"סטאר אוף לוכ" סור", בנות כ-5.500 טון, ומהי" רות 13 קשר בקירוב, שהן מובילות גם מספר־נוסעים, ו" "סטאר אוף אלכסנדריה", ה" קטנה יותר בת כ-2.800 טון. את האניות הנ"ל יש לזהות ב" אמצעות ארובותיהן השחורות, וסביבן שלושה פסים בולטים לבן—ירוק—לבן. דגל החברה הוא בצורת נס משולש ירוק, אשר חוצה אותו פס לבן. ליד התורן, הן בקטע הירוק העליון, והן בתחתון כוכב מחומש מ" צבע הזהב. כל אניותיה של חברה זו נבנו רק בשנים האחרונות, באנגליה ובאיטליה. מבין צייהסוחר במזרח־הים"

האיטלקית־לשעבר בת 5.600 טון, שנבנתה בשנת 1920, ושמה החדש נמסר כ"הוריאה". לא ברור בדיוק לאיזו חברה היא שייכת. מלבד אלו שייכות ל" חברה שתי אניות, בריטיות ל" שעבר, אשר נבנו בארה"ב מדגם "ליברטי". הן "מיסר" ו"אל סור דאן", בנות 7.300 טון בקירוב, ומהירות 14.5 קשר, שהותקנו להובלת עול־ירגל. אניה אחרת של החברה, מתנובת מלחמת־העולם השניה, היא "איסמעיל־יה", בת 2.871 טון, ומהירות 10 קשר, מדגם "האנוה" הגר" מני הסטנדרטי, "פורט־סעיד" של אותה חברה נבנתה בשנת 1949 באיטליה. היא בת 6.440 טון, מהירות 14 קשר, וכשירה גם להובלת 40 נוסעים.

חברת "מיסר", וחברת־השיט "אלכסנדריה", מקיימות במשך תף את השירותים דלהלן: קו מצרים—אנגליה (שתי אניות); קו מצרים—קנדה (שתי אניות); וקו בין נמלי הים ה"

רשמים מה"איברהים"...

— הפגיעה החמורה ביותר שנפגעה האניה בשעת הקרב, מספר מפקדה החדש, "אינה עושה רושם בכלל. זהו נקב בגודל של 12x10 ס"מ בקירוב. אולם פגיעה זו, חיסלה את מיכל הדלק שלה, וגרמה להאטה הגורלית במהירותה."

על אופייה המזרחי של "איברהים" העיד גם המטבח, שעה שנשבתה. מצאו בו אנשינו שפע של "פיתות" ו"חומוט", גם קופסאות השימורים הכילו "במיה" וירקות אחרים הטעימים לחיך המזרחי. ואגב, גם בתי־השימוש היו "מדגם מזרחי". אך לעומת זאת היו ספגלי הישיבה של הצות מרופדים.

— לאן פתאם ?
— זה עתה קיבלתי צו־שחרור !

ח נ ו כ י ה

ממלכות שלמה למלכות ישראל ניצט
מתרונן בשתיקת אלמוגיו
נר חמישי למדינת ישראל
בן אובה, יטבת

בירכתי דרום לפתחו של מיצר
ממלכת מצרי הועידה טביעה,
חסימה תותח סוכך.

הלמות גבורים המבצר מוטטה
נר ששי למדינה
שרם אל שיך

יורדי ימים אמיצי לבב
מסורת מלחים חידשו
עינים קורעות אופל, חורף ליל סופה,
חוצה מימי ים-סוף מלכת שבא,
ונר שביעי במשברי ים
לא כבה.

בצליחת נתיבי ים הן לא שגיא
התרברבות מטורפת,
על חיפה, אש להקיא
המצרי נוֹאֵל

ונר שמיני בעוצמה ותפארת
לחיל הים אברהים אל אוול

וחייל עברי שבלבבו הדברה
חפשי משעבוד על שפתיו לא תרצח,
חרבו הגר לפותחה נשבע
עד חיות ערב ניצח
הוא, שמש הנצחון היה!

מ. מאיר.

1.12.56

נדלקו שוב נרות כבכל השנים
וקודש עוד דם שהוין את האש
סוככה בגופות גיבורים

וחנוכיה חדשה, חנוכית קודש
האירה, לא פסו מכבים

שמים חוצה מיג דורסני
אימה והרס בכנפיו נישאים
בשוחתו חיל עברי תוהה...
טרטור מקלע, אורגן בנסיגה
נר ראשון הוצת,
בער וכבה

על קיני מרצחים במסוה אויב,
התקפה אדירה, המצרי מוטט
מובס ברוח שנאה,
וניצת נר שני, בער בלהט
תנוחה ללווחם, נכבש המשלט

מפלצות פלדה מחסה לירֵאָה
רעמה האדמה,
וחייל עברי הנושא תשובה,
מול המפלץ.

הבויקה בזוקה, נר שלישי,
לחנוכיה נוסף שריון מובס

בדבוקה נחפזת עין אודם פֹקְדָה
למול תהום, מעמקים...

כהרף עין עוצמה מוצנחת
אל אויב על אדמתו עטים

נר רביעי יצית אישו מטה הצנחנים

בירכתי דרום בפתחו של מפרץ
שומר סוד עבר

מסיבת-חנוכה ביחירת אחזקה

ביום רביעי, 28.11.56, נוכחתי במסיבה שהוזמנתי אליה מטעם היחידה, ואשר התקיימה בבית יורדיים בחיפה.

האולם היה מקושט יפה והמסיבה התקיימה ליד שולחנות ערוכים בדברי מאפה. במסיבה השתתפו אנשי היחידה וכן אנשי מילואים ואורחים רבים. בין האורחים בלטו מפקד החיל וכן הרב הצבאי של החיל. יושב אני ומסתכל סביבי ורואה את חברי לשרות שרובם אנשי-מילואים כיום ומקצתם אנשי צבא קבע. נזכר אני באותם הימים הרחוקים, ימי מלחמת השחרור, עת היחידה צעדה בראשית ימיה.

נזכר אני באותה מספנה קטנה, באותו בית-מלאכה קטן וצפוף שבקצה רח' המלכים של אג, במחסן הכלים הקטן והריק למחצה והמחסנאי שהיה אובד עצות נוכח חוסר כלי עבודה.

וכיום אותה מספנה קטנה הפכה ליחידה. יחידה גדולה, בעלת בית-מלאכה גדול ומשוכלל, בעלת מכונות חדישות ומחסן גדול מלא חומר וכלי עבודה.

לפני 7 שנים בערך היה לי הכבוד לפתוח את נשף החנוכה הראשון של יחידה זו בבית המלח בחיפה. ובין דברי אמרתי שהחל מנשף זה תהיה מסורת ליחידה להפגש ולערוך את נשף החנוכה יחדיו, ואמנם אני רואה שמסורת זו נמשכת ואני תקוה שהיא תמשך, עוד שנים רבות.

יהודה עמיר.

הנוער לחיל-הים!

בחנוכה תשי"ז הגישו הבנים והבנות, חברי מועדון העירוני "ג. ל. פרץ", בחיפה, חנוכה כשי לצות א.ח.י. "חיפה" — לשעבר המשחתת המצרית "איברהים" — כאות הוקרה לחיל המנצח.

בתצלום למעלה: הגשת החנוכה לצות א.ח.י. "חיפה" — ע"י חברי מועדון י.ל. פרץ" מימין: מכתבם של חברי המועדון לאנשי המשחתת.

מכתבם של חברי מועדון "פרץ"

אחים יקרים!

מתוך אהבה והוקרה הרינו מגישים לכם מתנתנו זאת.

ביום בו שמענו על לכידתכם את האניה המצרית, בקרב שהתחולל במימי עירנו, התכנסנו במועדוננו לחוג את נצחונכם. לאחר שסופר לנו על הקרב הביעו כל החברים את רצונם לברככם, ולהודות לכם בשם כל ילדי-ישראל. הצעות רבות הועלו באספה. אולם, לצערנו את רובן לא יכולנו לבצע. בהיותנו רק תלמידים. ההצעה לקנית חנוכיה נתקבלה פה אחד. מייכמוכם זכאי לקבל את חנוכית המכבים, חנוכית הגבורה. חזקו ואמצו אחים, ומי יתן ושמחות כאלו תרבנה בארצנו.

כה לחי

מאת חברי מועדון

עירוני י.ל. פרץ, חיפה.

בקבוק הדואד

לכבוד עורך, „בטאון חיל־הים“:

עורך נכבד!

לאחר שחיל־הים נחל את נצחונו הגדול על המשחתת המצרית „איברהים אוול“ — מה דבר הענקת „עיטורים קרביים“ לשתי המשחתות המשתתפות?

עיטורים כאלה (BATTLE HONOURS) נהוגים, למשל, בצי הבריטי, מזה ימי־ימימה, ואס־כי לנו, לבני־הארץ, כבר לא יהיה צורך להזכיר את נצחונו של „יפו“ ו„אילת“, הרי, אם תבקרנה האניות בחוֹל יוסיפו „עיטורים“ אלה להערכת שתי המשחתות, ואגב, גם לחיל־הים כולו.

חושבני שבהענקת העיטורים לא יהיה משום „שוין“ מוגזם, שהרי באמת היתה פרשת „איברהים אוול“ הישג ללא־תקדים כמעט. וסוֹיִם, גם הענקת „אות־הקוממיות“ למשתתפי מלחמת־השחרור, היתה במידה מסוימת מבוססת על שיקולי פרסטיז.

בכבוד רב, ובצפיה,

בנימין אבי־יוחנן

ירושלים.

רוממות־הרוח בחיל־הים

התלהבות נפלאה עוררה חלוקת טפסי „תפי־לה לפני יציאה לקרב“, שחוברו והודפסו על ידי הרבנות־הצבאית וחולקו אישית לכל חיילי היחידות הקרביות; נשמעה דרישה חזקה לתנ״ך־כיס ושאר ציוד־דת, אישי ויחידתי, שהוענקו באופן מיוחד לאחדות מאניות החיל, אגב טכס חלוקת תנ״כים.

כדאי לציין, שחוץ מרעיון הרוח דאגה הרבנות־הצבאית לחומר... בקבוקי יין ואשראי־שקם, ניתנו ליחידות לשם עריכת מסיבות־שבת ויצירת הווי דתי וביתי לאנשי היחידות וה־מלואים שגויסו לאחרונה ובאופן מיוחד — ליחידות בעלות תפקידים מיוחדים.

כתוספת לכוח־האדם במטבחים, השמים נפ־שם בכפם להכין משהו הגון וטעים לחברי־א, ושמירת הכשרות, למען אפשר לכל חייל וחיל לאכול במטבחי החיל, שובצו מילואי מוסמכים־לכשרות, שהיוו תוספת כוח־אדם מקצועי ורציני־למטבחי יחידות שהורחבו בתקופת החירום האחרונה.

ולאחרונה, כמנין אנשי־מלואים בחיל ניצלו תקופת גיוסם האחרונה והרחיבו חוג משפחתם. כעשרה זוגות הכניסה הרבנות־הצבאית לחופה וקידושינ... במזל טוב!

י. עורי־אלי

עם הרמת המתח והגברת הכוונות והפעילות הקרבית, שהביאו נצחונות מפתיעים לצה״ל בים, ביבשה ובאוויר, לאורך כל הקו, עלה המוראל וגדלה ההתלהבות. כל החברה נראו יושבים, דנים ומנתחים קרבות ונצחונות, ולא אחת הובלטה הנסיים והנפלאות שהתחוללו בשדה־הקרב. הורגש נצחון הרוח במערכה, איכות האדם ורוממות־רוחו — הכריעו הכף, ודוקא בימים אלו הודגשה איכות זו בדרישות רוחניות.

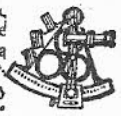

כבוד הרב הצבאי הראשי לצה.ל., אל״מ גורן, בשעת ביקור באחת מאניות החיל.

but promises."
 n Islanders particu... those K...
 mas, ...
 mola... as ... us... bo...
 e ac... for example, ha...
 ers suddenly bob up on crowded
 and of a lone underwater endurance

"I'm glad they're on our side," he said.
 The adm... is probably no gl...
 an the... a more...
 "When a...
 cover... or...
 er, packing heavy equipment, to handle a very
 technical job at the other end, he's got to like the

אספקת חיליה

חיליהם בשטח הפרסומת

את חיילי החזית הימית משום שאינו מחשיב חלילה, את חלקם במאבק בכלל, כשם שהוא מחשיב את חלקם של יתר חיילי צה"ל. אחת התכונות הגדולות, המאפיינות את צה"ל, מתבטאת באי-העדפה של חיל אחד על משנהו; אין בצה"ל יחידות מיוחדות ויחידות נחותות. ההסבר היחיד המתקבל על הדעת הוא פשוט בתכלית — שמם של חיילי החזית הימית נשמט מתוך הטקסט של אותו נאום גדול, שלא-במתכוון, מתוך תום-לב.

דוקא אותה שיכחה חסרת-חשיבות, שלה נתפס אפילו ד. בן-גוריון, מאפיינת את הלך הרוח השורר בציבור הישראלי ביחס אל חיליהם. בגלל הסברה בלתי מספקת בעיתות שלום, חסר הציבור את הזיקה לענייני חיליהם. לעומת זאת, הודות להסברה בענייני חיליהם האוירי, המתנהלת בדרך-כלל בתנופה ובכשרון — וכן פירסום פרטי פעולותיהן של יחידות אחרות, בעתונות ובראדיו — התגבשה בקרב הציבור הערכה לגבי חילות אלה.

אין כוונת דברים אלה לפגוע בזכויותיהן של אותן יחידות בצה"ל, שמבצעי-גבורה כרוכים בדבריימיהן ושתודות לפעולותיהן ומעשיהן זכו לאהדת הציבור הרחב. ברם, עובדה היא, שחיילי החזית הימית נתקפחו במידת-מה כתוצאה מחוסר הסברה נאותה בזמנים כתיקונם, ובגלל העובדה, שאפילו העבודה האפורה המתנהלת ע"י חיילים אלה, שלא לדבר על המיבצעים המיוחדים — אינם זוכים לפירסום בשל השיקול הבטחוני הטהור. דוגמא בולטת לכך היא שמכל הבודדים שזכו במלחמת-השחרור ל"אות-גבורה", לא ניתן עד היום פירוט למיבצעו של איש חיליהם, שזכה באות זה, בלבד.

"איברהים אל אוול" — הישג מזהיר

תפקידו של חיליהם הישראלי בימי מערכת

המאמר דלהלן התפרסם לא-מכבר בעתון היומי "למרחב".

החזית הימית בימי מערכת סיני

העם כולו, שנצמד בשעתו למקלטים כדי להאזין לדבריו של ראש-הממשלה ושר הבטחון על המערכה והמצב המדיני — חש כאיש אחד בגודל השעה. הלב פעם ביתר עוז, כאשר העלה בן-גוריון על נס את גבורתם של חיילי צה"ל על חילותיהם השונים, יחידותיהם והטיבותיהם. רבבות הקצינים והחיילים, שהתנאים איפשרו להם אותה שעה להאזין לנאום, קרנו מגאווה כאשר שם חילם או חטיבתם נישא בהערצה בפי ראש-הממשלה.

לכבוד זה לא זכו משום-מה אלפי חיילי החזית הימית של ישראל, ששהו אותו זמן על סיפוני אניותיהם בים התיכון וים-סוף, במתקני ההגנה החופית, במחוזותיהם ומפקדותיהם.

אין לחשוך בשרהבטחון, כי שכה להזכיר

בעקבות שביית המשחתת המצרית: מפקדה של "איברהים", סאג תמאזין, במכלאת-השבויים.

יחידה להפגזת חיפה, שבה מרוכז עיקר הכוח הימי של ישראל. היתה זאת גם קלות-דעת להתחיל בהפגזה בשעה מאוחרת, כשלא נותר לאניה כל סיכוי להימלט, בעוד חשכת הלילה מגינה עליה.

אולם גם אם נתעלם מגורם העדיפות הטקטי — המהירות, כוח-האש, והתמרון של אניות חיל-הים הישראלי באותו לילה — הרי קרב-התותחים בין המשחתות הישראליות לבין המשחתת המצרית הוכיח נאמנה את העדיפות האיכותית של הישראלים. ברור, כי פגיעות תותחי המשחתות הישראליות הן שהוציאו את „איברהים אל אוול“ מכלל פעולה. בעת ובעונה אחת אין פרושו של דבר, כי המשחתת המצרית לא היתה עשויה להמשיך בקרב, על-אף הפגיועו השירותי בה. אולם ניתוח הקרב הוכיח למעלה מכל ספק את עליונותם של תותחני אניות חיל-הים הישראלי.

אשר לסיוע האוירי שניתן לחיל-הים בקרב זה, כמעט אין ספק, כי קיצה של המשחתת המצרית היה בא גם בלעדיו. ברם יש להניח כי ללא סיוע זה, הקרב היה נמשך זמן רב יותר ואולי, הכוחות הישראליים היו נאלצים בסערת הקרב להטביע את המשחתת המצרית ולא היו מצליחים לתפסה כשהיא שלמה, כפי שהדבר אירע במציאות.

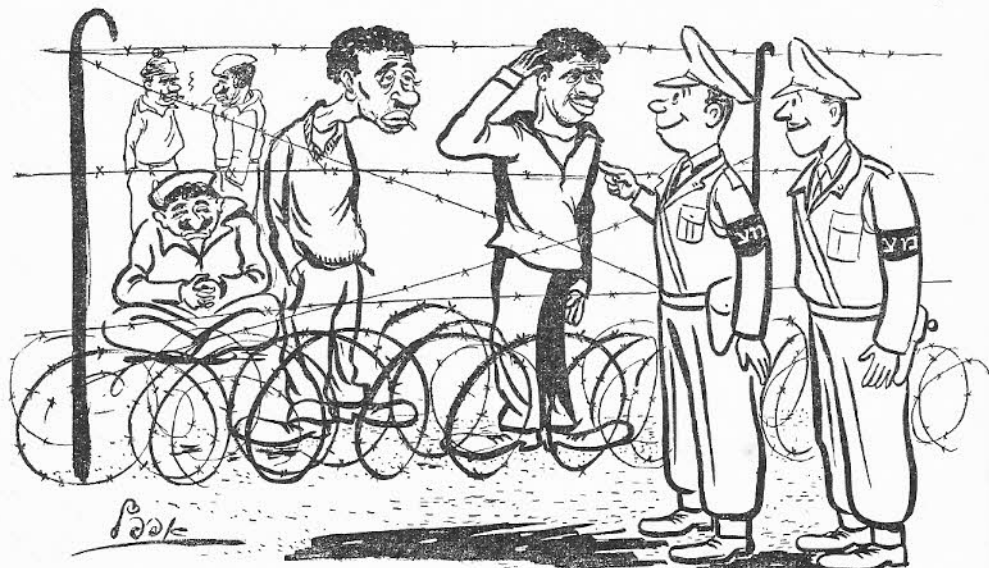
סיני היה כפול. הוטל עליו להגן על הגבול המערבי הארוך מהתקפות אפשריות של הצי המצרי, שנהנה מעדיפות כמותית, וכן פקדו עליו לשלב את כוחותיו במערכה הכללית על חצי-האי סיני ורצועת עזה.

תפקידים אלה בוצעו על-ידי חיל-הים בהצלחה ובנאמנות. הם היו כרוכים (ועדיין קשורים) במאמצים פסיים ונפשיים ניכרים, שכן ההוי הימי של כלי-שיט לוחם הוא אפור, מיגע, וקשור בסכנות מרובות. המתח שבו עומד החייל הימי, המשרת באניה, הוא גדול ואינו פג אף כהאזנה במשך 24 שעות ביממה, כל עת היות האניה בים הפתוח.

תפיסת המשחתת המצרית „איברהים אל אוול“ היתה הישג חשוב לחיל-הים, אך היא לא היתה מקרית.

המערך ההגנתי של חיל-הים ושיטות השמירה על החוף מעניקות לו את האפשרות לגלות בביטחון כל כלי-שיט, הקרב אל חופי הארץ, וזאת עוד במרחק ניכר מהחוף. גורלה של „איברהים אל אוול“ נחרץ כבר באותו רגע, שהיא נתגלתה וזוהתה כאנית-אויב.

מבחינה טקטית היתה התקפתה של המשחתת המצרית כשלון מחפיר, באשר לביצוע. מבחינה של תיכנון, היה זה מעשה נואש מצד המפקדה המצרית, שהורתה למשחתת קלה לצאת

— מאיזו יחידה אתה ?

— מא.ח.י., חיפה, המפקד !

כי ה"פיקאנטי" בכל אותו קרב היא העובדה, שהאניה נתפסה וצוותה נכנע. דבר זה אמנם חסר תקדים בתולדות המלחמה הימית המודרנית.

חיל-הים בים-סוף

בה בשעה, שתפיסת האניה המצרית היתה תוצאה של ההיערכות ההגנתית היעילה, שחיל-הים מקיים לצורך שמירה מפני התקפות האויב — תרם חיל זה גם את חלקו למערכת-הנצחון בחצי-האי. כוח ימי של ספינות מלחמה, הועבר לאילת בדרך היבשה, דבר שהיווה מיבצע כשהוא ל-עצמו, ודרש מומחיות טכנית גבוהה, תכנון יעיל וביצוע זהיר ונמרץ. ספינות אלו, שהוכנסו לפעולה מיד עם הגיען לאילת, הן שהעבירו ליחידות צה"ל בדרום חצי-האי אספקה, מים וציוד, וסייעו, כמו-כן, לכיבוש האי יטבת (טיראן). וברור, כי תפקידן שם יהיה מעתה תפקיד-של-קבע בקיום קשר קבוע עם חיילי צה"ל, החונים באי.

שאר התפקידים, אשר ביצע חיל-הים הישראלי — בשילוב עם יתר הכוחות במערכת סיני — עדיין כלולים באותה מערכת של מבצעי צה"ל שאינם ניתנים לפירסום. ברם, חיל זה הוכיח את כושרו ויעילותו גם בעת התקפה ובאותה מידה גילה את יכולתו לספק הגנה נאותה על הגבול המערבי של מדינת ישראל — הים.

ציהסוחר הישראלי — עמד במבחן

אין לדבר על החזית הימית, מבלי להעלות על נס את חלקו של ציהסוחר הישראלי, אשר

פעל ללא הפוגה בעצם ימי הקרבות. שעה שכל חברות האניות הזרות, המקיימות קויהובלה של משאות ונוסעים לישראל הפסיקו את הפעילותן לארץ, וגרמו לשיבוש חלקי של התחבורה הימית אליה, פעלו האניות הישראליות כדרכן. ימאי אניות-הסוחר הישראליות, מלחים וקצינים, ממלאים בימי המלחמה תפקידים שמבחינת חשיבותם והסיכון הכרוך בהם אינם נופלים מאלה של כל חייל קרבי בחזית היבשה. תית והם ראויים לאותו יחס, הניתן לכלל חיילי צה"ל.

כל חייל וכל חטיבה בצה"ל למדו לקח מהמערכה על סיני והרצועה. נסיון הקרבות האחרונים יתרום, ודאי, להכנסת שיפורים ושכלולים בשיטות-הלחימה, הפעלת-ציוד וכיוצא באלה.

דבר זה אמור גם לגבי חיל-הים, ואולי גם לגבי ציהסוחר. ברם, מבלי להיכנס לפרטים הנוגעים למצב הבטחוני והצבאי של מסקנות המערכה האחרונה ניתן לנו לקבוע, כי לגבי חיל-הים הישראלי — דרוש והכרחי שינוי יסודי בדעת הקהל וויקתו לענייני חיל זה. לשם כך נתבעים האחראים במפקדת חיל-הים להפעיל מערכת הסברה יעילה, למתן יתר פרסום לפעולות חיל זה בימים כתיקונם, לעודד פעילות ימית נוספת בקרב הנוער בגיל שלפני הגיוס, ולרכוש דעת הקהל באמצעי שיכנוע והסברה חדישים.

ראשית השיט הישראלי בים-סוף:
אנית-סוחר פורקה מטענה במפרץ
שלמה.

רבי־טוראית מזל

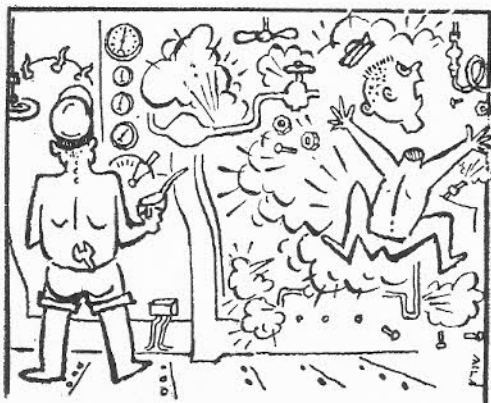
מאת ק. ישעיהו

אביב אין היא מסתפקת בהרמת השפורפרת אל המרכזיה אלא היא, בריצתה הקלילה, פונה אל המרכזיה אישית ומבקשת להשיג את השיחה בדחיפות.

כשנכנס קצין המשמרת ושואל משהו הקשור בעבודה עונה מזל עוד בטרם יש סיפק לחיילות האחרות לענות. כי אין נסתר מפניה. כל מסמך, ויהא הסודי ביותר עובר תחת ידה. הכל עובר תחת ידה ויודעת היא לשמור סוד כיאות לחייל העובד במבצעים—מרכזיהעצבים של כל חיל.

תאמרו, מהי "משויצה" כל כך? ולא היא. כל זאת נעשה על ידה בצנעה, בשקט וללא צע-קות. העבודה בחדרה מתנהלת בשקט ובמהירות למופת. אין פלא לכן שראש ענף המבצעים של חיל-הים—אשר אף הוא אדם נעים הליכות ושקט— ידע לבחור לעצמו את חבר עובדיו בזהירות ובהצלחה.

והראיה— מזל החמודה תוכיח לכם זאת מיד באותות ובמופתים של מסירות בעבודה ללא ליאות.

— והעיקר, במקרה של התפוצצות אל תאבד ראשך!

מובטחני שרבים מכם אינם מכירים את רבי־טוראית מזל. אולם אין זאת אומרת כי אינה מוכרת לאחרים. אדרבה שאלו נא את רבי החובי-לים של אניות חיל-הים, את קציני מפקדת חיל-הים ועובדיה. הם יגידו לכם ללא היסוס מי היא מזל. כי עליכם לדעת שמזל, היא ולא אחרת. השר לטת במזכירות המבצעים של מפקדת חיל-הים.

שאלו נא מישהו מענף המבצעים על איזה מסמך הדרוש לכם והם יפנו אותכם ללא כל היסוס אל רבי־טוראית מזל. מישהו זקוק לקצין מסוים—ומזל היא היודעת בדיוק היכן הוא נמצא.

מענין לשבת זמן מה בחדר מזכירות המבצעים ולהיזכר כיצד עובדת בימים אלה נערה צעירה זו המשמשת בשרות סדיר ואשר הוכנסה לתקופת-החרום בין לילה ממש.

מזל הנה שחומת עור קטנת-קומה, לבושה במכנסיים וחולצה מצבע אפור. שערותיה משרכות לאחור ו"גנב סוס" עוטר את ערפה. אולם מה שמושך את העין במיוחד הוא עיניה השחורות הגדולות המרצדות ללא-הרף, ורגליה אשר אינן נחות אף לרגע אחד. קולה צרוד במקצת וחיוכה המצודד אינו מש במשך כל שעות עבודתה המפרכת.

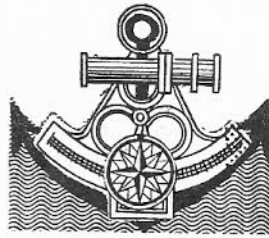
"כמה זמן עליך עוד לשרת?" שואל אני אותה. ועל כך עונה בחיוך מלבב "עוד תשעה חדשים סך הכל".

למזכירות המבצעים של חיל-הים מגיעות חיילות מבנות המלואים. מזל מסבירה להן את העבודה במשרד ואת תיוק המסמכים הרבים ו-הסודיים כשהיא קופצת מדי פעם אל מכשיר הטלפון המשמיע צלצולו. מזל בכל, כשמבקשים ממנה להשיג בדחיפות שיחה טלפונית לתל-

האם עתה יוכל הצות לנוח? לשאלה זו עונה
מפקד הסירה בחיך, המנוחה מהם והלאה. יש
להמשיך בטיפול השיגרת בספינה, ובכלים שהש-
תמשו בהם במטווח. נפרדים מהצות — אל
תשכח לכתוב עלינו! אומר אחד המלחים,
ואכן, כבוד הוא לעשות זאת.

„צרעות“ חיליהים (סוף מע' 53)

אנו מתרחקים יותר-יותר מהנמל. חבית
שהוטלה המימה משמשת מטרה למטוח. החברה
מפעילים את כליהם — ומשיגים פגיעות מדויקות
להפליא במטרה. שוב ושוב הם פותחים באש,
לפי פקודה, ואת התוצאות אנו רואים משמעלים
את החבית-המטרה חזרה לסיפון. אנו חוזרים.

— למה אתה חילי?
— הוא אומר כי אני „איבריהס אוול“?

זכרונות מימי-הרום....

— מדוע אינך הולך לטפר?
— אני הטפר, המפקד!

חידושי המוזיאון הימי חיפה

תוספת דגמים :

לאוסף המוזיאון הימי נתוסף לאחרונה דגם „ליבורנה“, אניית מלחמה מטפוס רומי, מצו של הורדוס (המאה הראשונה — לפני סה"1).

הכנת התכניות לבניית האניה דרשה עבודה מרובה ביותר. הח"ר מר שנאסף, נלקט מהספרות ההיסטורית הקדומה ומאצל גדולי סופי רי ההיסטוריה של הזמן ההוא, כגון פוליביוס ועוד.

שחזור התכניות נעשה ע"י אד" ריכל ימי מ. פלינר, והדגם שנבנה ע"י האמן בונה-הדגמים, מר יוסף קרופניק, הוא הגדול והמפואר ביר תר מכל שנבנה עד כה „בבית היוצר“ של המוזיאון הימי בחיפה. בניית הדגם בוצעה בכספי הר קרן (1.000 דולר) תרומתה של הגב' רות לילינטל, ומשפתחה מר סרפרנציסקו, שהעמידה לרשותו של המוזיאון לבניית דגם זה.

הליבורנה „הושקה“ ע"י ראש העיר חיפה, מר אבא הושי, ביום ז' בחשוון תשי"ז, בשבוע המוזיאוניים הבינלאומי, בנוכחות נציגי העתונות ואורחים אחרים, באולם היכל העירייה, מקום-שם נשארה לתצוגה משך שבועיים. תמונת ה„ליבורנה“ תתפרסם ב„חברת הבאה של „מערכותיים“.

מטבעות נושאות כמלים ימיים :

למדור-המטבעות במוזיאון, נר" כשו לאחרונה מספר מטבעות, גאות ומענינות כאחת, המסמלות פעולות ימיות שונות וביניהן מטבע של וספסיוס, עם הכתובת „נצחון ימי“ — לזכר נצחון הצי הרומי על צי היהודים ביפו.

מתנות :

מקפיטן א. רוט, חיפה, נתקבלו

במתנה למוזיאון הגה-אניה, הניצב על כן נחושתי-קלל, ו„טלגרף-אניה“ גדול.

ממר ורנר נוימן, יגור, וממר לותר, חיפה, נתקבלו ספרים שונים הדנים בענייני ימאות כמתנה לספרית המוזיאון.

מהמכון לחקר הים והדיג, ע"י מר א. אורן, נתקבלו כד עתיק שנמשה ע"י דיגים מהים.

מהד"ר ראובן הכט, נתקבלה במתנה מפה ימית של נמל ג'דה שבערב הסעודית; מן המאה ה"17. מחיל-הים הישראלי נתקבלו מוצגים רבים מהמשחתת „איבר-הים“ אשר נכנעה לאניות החיל. בין המוצגים: דגל-האניה, הפע"מון, יומן-האניה, לוח-פלדה שהור"צא מן החרטום עם פגיעות פגזונ, פורטרט-שמן של איברהים אל אואל, ועוד...

כל המוצגים נמצאים כבר בתצוגה באולם המוזיאון בחיפה.

שינויות :

לרגלי „שבוע-המוזיאונים הבינלאומי“, וכתוצאה מפנית „אונסקו“, אפשרה הנהלת המוזיאון כניסה חפשית למבקרים במוזיאון. מאות מבקרים מכל חלקי הארץ ובהם תלמידים, מורים, ומנהלים, בקרו במשך אותו שבוע במוזיאון.

בספרית המוזיאון :

1. ספרית המוזיאון הימי נת-עשרה לאחרונה ברבעון להיסטוריה ימית „אמריקן-נפטון“. נתקבלו עד כה החוברות מהשנים 1956—1941 (15 שנה), הרבעון מכיל חומר רב ומגוון על כל בעיות הימאות ור"הספנות, מחקרים על טפוסי ספינות ביסדה-תיכון וביס-האדום, ומאמר מענין במיוחד בשבילנו, והוא המאמר על אניית-המעפילים „יציי-את-אירופה 1947“. (אנגלית).

2. נתקבלה „אוקספורד קלסיקל דיקשנרי“ (אנגלית).

3. נתקבלה „היסטוריה של מעשי השוד והרצח של הפירטים המפורסמים ביותר“, מאת קפיטן צ'רי לס ג'ונסון. הוצאה חדשה משנת 1955, שנערכה לפי הספר המפורסם

שהופיע בשם זה עוד בשנת 1724 בלונדון. (אנגלית).

4. „ההיסטוריה של העיר עזה מהזמנים הקדומים ביותר ועד ימינו“ מאת ד"ר מרטין א. מיל, בהוצאת אוניברסיטת קולומביה, 1907. (אנגלית).

5. „הכר את הים“ מאת ז'אן דה-לה ורנר. (אנגלית).

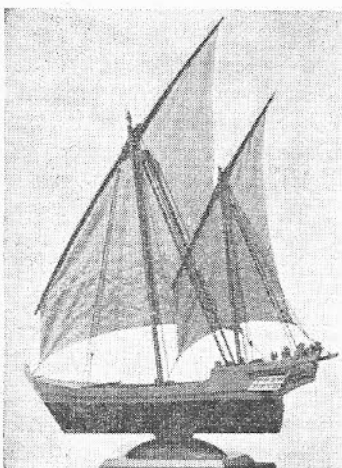
6. „סובניר דה מארין“: אוסף תכניות מדויקות של ספינות היסטוריות מפורסמות מאת אדמירל פריס. 1882. (צרפתית).

7. „מחקר בארכיטקטורה היצבית במיומנטים של נושאי הצלב בסוריה, א"י, וקפריסין“, עם הרבה תכניות מפורטות, וביניהן תכניות נמל קיסרי, עתלית, אשקלון, ועוד. מאת ג. רעי. פריס, 1871. (צרפתית).

8. „התפתחות הימאות במאה ה-19“ מאת נתנאל ברנבי. (אנגלית).

9. „הנסיעה סביב העולם של הקפיטן קוק, ודבריי-ימי חיו“ מאת א. קיפפס. שני חלקים בר-כרך. לונדון 1788. (אנגלית).

10. „יומן-האניה של מרקוס ססטיוס מדלוס“. הובא לדפוס ר-מבואר ע"י פרדיננד לאימנד. (צרפתית).

ספינת „דהאו“ ערבית מיס-סוף. מאוסף המוזיאון.

ישראל

תוספת-ימיה לחיליהם

הפריגטה המצרית המהירה „אי-ברהים“, אשר נשבתה בבוקרו של 31 לאוקטובר 1956 ע"י שיטת משחתות ישראליות, תיקרא בשם „ח'פה“, על-שם עיר-הנמל הראשית בישראל, אשר אימצה את חיליהם הישראלי.

יש יסוד להניח כי, לאחר ת"י קון הנוקים שנזרמו לה, כבר ניכנסה האניה לשירות פעיל ב" מסגרת הצי הישראלי.

משחתות חדשות?

לפי מהדורתו החדשה של ה" שנתון הצי הצרפתי „פלוס דה קומבא“, מעיינת ישראל באפשרות לבנות שתי משחתות בנות 1,200—1,100 טון, ומהירות 32 קשר. לידיעה מעניינת זו אין אסמכתה מכל מקום אחר.

סירת-משמר נוספת

לדברי כתבי-עת ימי בריטי מוס" מן, הושקה ב-25 יולי 1956 ב" גרמניה סירת-המשמר „ירקון“ ב" ביל ישראל. הסירה היא בת 96 טון, ומתנעת ע"י שני מדחפים. אותה המקור הודיע לפני זמן מה על השקת סירת-המשמר „יר" דן, אשר נועדה, לדבריו, לפעור לות-שיטור לאורך חופי-הארץ.

איטליה

הליקופטרים משירות הצי

טייסת ההליקופטרים הראשונה, לצרכי סיוור, קשר, ופעולות-ג.צ., התארגנה בראשית אבגוסט 1956 בבסיס אבגוסטה שבסיציליה. ה" ציוד הוא לע"ע אמריקאי. טייסות נוספות מתוספנה לכוחותיהם ה"

איטלקיים בקרוב. כידוע סבל הצי האיטלקי רבות מהעדר מטוסים משלו במשך מלחמת-העולם השנייה.

תכנית-בניה חדשה

הממשלה האיטלקית החליטה על תכנית-בניה חדשה, אשר ב"י צועה יוחל לכשתושלמה האניות הנמצאות כעת בבניה. התכנית כוללת, בין היתר, שמר" נה קורבטות, וצוללת „קוטלת" צוללות.

אניות חדשות

לאחר השקתה בקיץ שעבר ע"י מד להגמר בקרוב בנינה של אנית-הליווי „קאטורה“, האחר"י נה בין ארבע אחיות בנות 1,500 טון, אשר שתים מהן נבנו ע"ח ארה"ב. מהירותה 26 קשר, והי" מושה כולל ארבעה תותחים 76 מ"מ נ.מ., כלים נ.מ. קלים, צ"ט ג.צ., ו"קיפור".

כן נתוספו לצי האיטלקי לאח"י רונה שתי שולות-מוקשים בנות 325 טון, ואחת בת 140 טון — הראשונה בין 20 יחידות שתי בנינה ע"ח אמריקאי. כן תתקבל" נה מאת ארצות-הברית 4 שולות בנות 700 טון כ"א.

אינדונזיה

אניות חדשות מאיטליה

בסוף הקיץ של ש"ז הושקה במספנת „אורלנדו“ בשביל אינדו"י ניה הקורבטה „פאטימורה“, בת 950 טון ומהירות 21.5 קשר. זוהי אחת משתי אחיות שהוזמנו באר"י תה מספנה, וחימושה מצטרף מ" שני תותחים 76 מ"מ נ.מ., 2 תותחים 30 מ"מ נ.מ., ושני „קי" פודים.

שתי משחתות קלות הילוכות ובנות בשביל אינדונזיה במספנת

„אנסלדו“ בגינואה. הן בנות 1,300 טון ותושלמה בקרוב. מלבד אר"י בע אניות חדשות אלו כולל הצי האינדונזי: משחתת אחת בת 1,760 טון מדגם אנגלי, 4 קורבטות, ומספר ניכר של יחידות קטנות, מהן נבנו כמה בגרמניה בשנים האחרונות. כוח האדם של צי צעיר זה מונה כ-10,000 איש, כולל צבא-הצי.

ארצות-הברית

פירת-קליעים ליסיהתיכון

עם התמרת המצב ביסיהתיכון בסתיו שעבר, יצאה בדרכה כדי להצטרף לצי השישי, סירת-ה" קליעים החדשה „בוסטון“, בת 14,000 טון בקירוב.

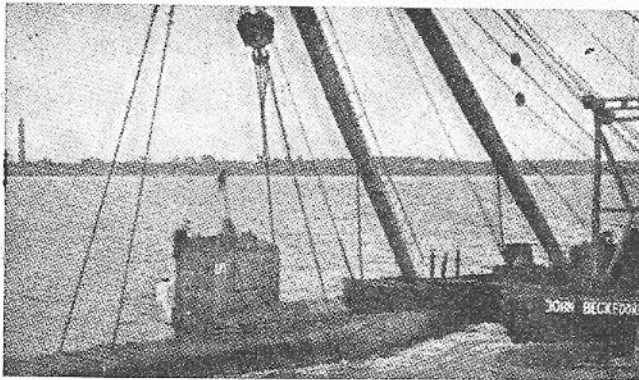
בעתיד הלא רחוק תצטרף אליה גם אחותה „קאנברה“, ושתיהן תהיינה יחד עם אנית-הפיקוד ה" גדולה „נורתהאמפטון“ — שיטת אחת. (פרטים אודות „בוסטון“ יש למצוא ב„מערכות-ים“, חוברת כ"ז, עמ' 62—63).

יש להניח כי משימתה של ה" שיטת תהיה לשמש אבטחה ל" נושאת-המטוסים החדשה „פורסטל“, בת 60,000 טון, העתידה להישלח ליסיהתיכון בקרוב.

נושאות-המטוסים

לאחר שנושאת-הענק השנייה „סאראטוגה“ נכנסה לשירות ב" שנת 1956, הושקה בסוף ספטמבר נושאת-המטוסים השלישית בת 60,000 טון, והיא „ריינג'ר“, במס" פנה בניופורט-ניוס. הרביעית, „אינדפנדנס“, נמצאת בבניה ב" ברוקלין, ותושק אולי עוד ב" 1957. השדרית של האניה החמי" שית מדגם „פורסטל“ — שמה

"קטיהוק", הונחה בראשית פ"טמבר בקמרון.

בינתיים הורה לשירות גושאת המטוסים "רוזבלט" (45.000 טון קיבול מקורי) לאחר שיפוע שעלה 48 מיליון דולר. היא קבלה סיפון מזוה ומעוטיקיסור. אחותה, "קורל סי", שנמצאה לאחרונה ביסיהתי- כון, תחל בשיפוע דומה באפריל 1957, אשר ימשך שנתיים.

ברזיל

אניות הדרשות

ברזיל רכשה מצ'יאה"ב בהש"אלה שתי צוללות בנות 1.525 טון, כדי לאפשר לאניותיה להתאמן בפעולות-נ.צ. אשר אינן לבצען בלא מטרות "חיות". לפני צאתן תשופצנה שתי היחידות במספנת הצי בפילדלפיה, ע"ח אמריקאי במחיר 2.6 מיליון דולר. שני ה- צוללות כבר מקבלים את אמוניהם בביה"ס לצוללות בניירלונדון.

בינתיים גודע כי חימושו של עשר הקורבטות החדשות, בנות 911 טון כ"א שנבנו בהולנד, במס"פנות פרטיות, הורכב עליהן רק כשהגיעו האניות לברזיל. החימוש כולל תותח 102 מ"מ, 4 תותחים 40 מ"מ נ.מ., וכלים נ.צ. עשר יחידות אלו תתאמנה הן לליווי שיירות, והן להטלת או שלית מוקשים.

בריטניה הגדולה

אניות-סוחר מגויסות

בפרלמנט הבריטי נמסר בסוף חודש אוקטובר שעבר, כי עד לאותה שעה גויסו 50 אניות-סוחר שונות במסגרת הצעדים שנקטו בהם בקשר למשבר-סואץ. מחיר החזקתן של אניות אלה מדי-שבוע היה כ-400 אלף ליש"ט.

גרמניה המזרחית

התפתחות

"המשטרה הימית"

לפי מקורות איטלקיים הולכות ונבנות בנמל רוטסוק, על הים הבלטי, שתי משחתות בנות 1.700 — 1.500 טון בשביל "המשטרה הימית", דהיינו הצי, במזרח גר-

הצוללת הראשונה של גרמניה המערבית לאחר שליתה מהים הבלטי. זוהי צוללת נאצית לשעבר, שהוטבעה ע"י צוטה בשנת הכניעה ב-1945, ותעבור עתה שיפוע. כמה עשרות צוללות הוטבעו בשעתן ע"י צותיהן בים הבלטי.

רופיות אחרות. על כן מתעתדת גרמניה לבקש בהשאלה 12 מש"חתות מארה"ב, ורוצה לקנות 6 פריגטות מאנגליה. את הצוללות הדרושות ימצאו כנראה מבין היחידות הרבות של הצי הנאצי אשר טובעו בעת שביתת-הנשק ב-1945, ואשר נשלות עתה ועוד ברות שיפוצים מתאימים.

דניה

גידול הצי

באוגוסט 1956 נמסרה לצי הדני הקורבטה "פלורה", הרביעית והיחידה מבין ארבע יחידות דור מות שנבנו בשבילו במספנות אי-טלקיות ע"ח ארה"ב. המונחה של אניה מדגם זה פורסמה ב"מערכות-ים", הוברת כ"ג, ע' 65. "פלורה" שייכת לטיפוס הקורבטות הסטנדרטי שפותח ע"י חברות-ארגון האמנה הצפון-אטלנטית, ונבנה כולו במספנות איטלקיות. קיבולה: 700 טון (900 טון בעומס מלא). מהירותה עולה לכדי 20 קשר, והיא חמושה בשני תותחים 76 מ"מ נ.מ., שני תותחים 40 מ"מ נ.מ., שני "קיסודים", ופצ"צות-עומק. מספר הצות הוא 109 איש.

האניות מסוג זה מיועדות לליווי שיירות, ונחשבות כמוצלחות מאד. מחירן: 2.4 מיליון דולר כל אחת, דהיינו סכום שגם מדינות קטנות יכולות להוציאו.

מניה. כן מוסרים אותם המקורות כי בנמל וולגאשט נבנת הצוללת המזרח-גרמנית הראשונה. כמירכ, ישנה סיבה להניח כי השלטונות בגרמניה הקומוניסטית, דוגמת גרמניה המערבית, עוסקים עתה בשלית אחדות מהצוללות אשר הוטבעו ע"י קציניהן הנא-ציים בים הבלטי ערב הכניעה הגרמנית במאי 1945.

גרמניה המערבית

הידוש הצי

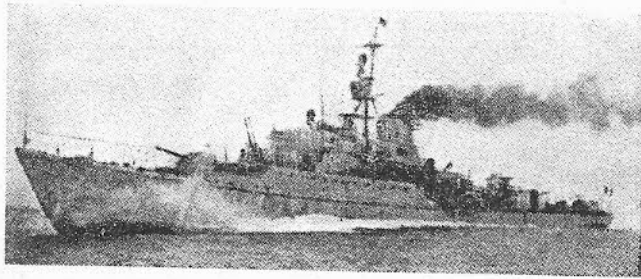
הצי המערב-גרמני החדש, אשר הקמתו אושרה ע"י שני בתי-הפרלמנט, יכולה את האניות דלקמן: 8 משחתות גדולות בנות 2.200 טון ומהירות 36 קשר; 6 אניות-ליווי מהירות בנות 1.200 טון; 12 צוללות של עד 350 טון; 2 מקשות בנות 2.500 טון; 6 שולות-מוקשים של 700 טון, ו-18 שולות קטנות בנות 370 טון; 30 שולות חופיות של 200 טון; ו-40 טרפדות מנוע וסירות-משמר. ב"שלב מאוחר יותר תיבנינה עוד ארבע משחתות גדולות. הקמתו של צי חדש זה נועדה להמשך עד שנת 1962, ומחירו יסתכם בסכום של 23 מיליארד מרק. ברם, מיניסטריון-ההגנה מתקשה במציאת מספנות אשר תוכלנה לבנות את האניות החדשות, ב"העדר מתקני-בניה פנויים, בגר-מניה המערבית, או בארצות אי-

מצרים

אבדות הצי

מסתבר כי ה־31 לאוקטובר 1956 היה "יום שחור" בשביל הצי ה־מצרי. מלבד תפיסת הפריגטה "איברהים" ע"י חיל־הים הישראלי, נתקלה באותו יום הפריגטה המצרית "דומיאט" (1.460 טון) בשעת גיחה במפרץ־סואץ, בסירת הבריטית "ניופאונדלנד" (8.800 טון) וטובעה על־ידה באש תותחים 152 מ"מ (6 אינטש). לפי ידיעות ממקורות אנגליים היתה הפריגטה המצרית עמוסה מוקשים שהתכוונו להטילה — אם כי עד עתה לא היה ידוע כי היתה מצוידת לתפקיד זה. מכל הצות, בן כ־140 איש, ניצלו ע"י האנגלים 69 מלח. "דומיאט" הושקה באנגליה ב־1942 בשם "נית", והשתייכה לדגם "הנהרות", אשר שלוש מיחידותיו נמכרו למצרים לפני שנים־מספר. מהירותה היתה פחות מ־20 קשר, וחימושה כלל שני תותחים 102 מ"מ, מלבד כלים נ.מ. קטנים. היא היתה דומה לפריגטות הישרא־ליות. משתי אחיותיה הנתרות ניווקה אחת ע"י חיל־האוויר ה־ישראלי.

עלידי המצרים עצמם הוטבעה אנית־הנחיתה לטנקים, "עכא" — ב־1 לנובמבר, היא מולאה מלט והוטבעה באנית־הסימה בתעלת־סואץ בקרבת איסמעיליה. היא היתה בת 2.140 טון, ובנתה בש־עתה כ־ל.ס.ט. 178, בשביל הצי

אניה חדשה נאה לציונצואלה: המשחתת, אלמירנטה קלמנטה שטה במהירות 30 קשר בשעת ניסוייה באיטליה.

יוגוסלביה

פיתוח הצי

יוגוסלביה נמסרה אנית־המשמר "6.פ." אשר נבנתה בצרפת ע"י ארה"ב. (תשע יהודות דומות ניבנות בשביל צרפת, 2 בשביל גרמניה המערבית, 3 בשביל פורטוגל). אניה זו היא בת 325 טון, ומהירותה 18.5 קשר. חימושה כבד מאד, ביחס לגודלה, ומצטרף משני תותחים 40 מ"מ נ.מ., "קר פוד", 4־מטילי־פצצות־עומק, היא מצוידת ב־"אסדיק".

יש להניח כי יוגוסלביה, הקרמוניסטית, תקבל עוד אניות־מלחמה נוספות מארה"ב, ומכאן יש להסיק מסקנות מאלפות. בינתיים עומדת יוגוסלביה במו"מ עם אניגליה באשר לרכישת משחתת. ה־כונה לקנית א.ה.מ. "קמפנלט", בת 1.730 טון, הדומה למשחתות שנמכרו לישראל ומצרים.

מלבד ארבע הקורבטות הנ"ל, התוספנה לצי הדני בקרוב גם שלוש צוללות, הנבנות במספנה הממשלתית בקופנהגן. אחת מהן כבר הושקה, והיא בת 550 טון בלבד — לשירות במים סגורים יחסית. היא תצויד בארבעה צנרתות־טורפדו 533, וכמובן — ב־שנורקל. טווח־הפעולה יהיה כ־4.000 מיל במהירות 8 קשר.

לכשתושלמה הצוללות החדשות, תמכור דניה שלוש צוללות בנות 540 טון, שנרכשו בשעתן מאנגליה.

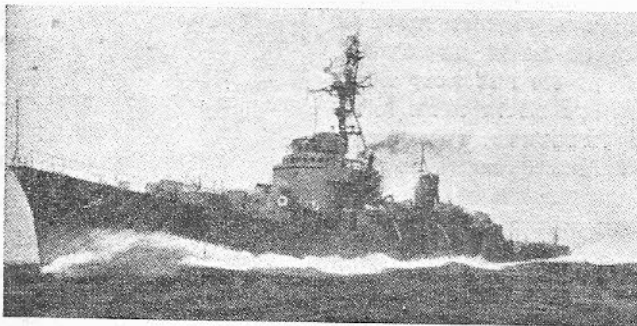
ונצואלה

תגבורת־ימה

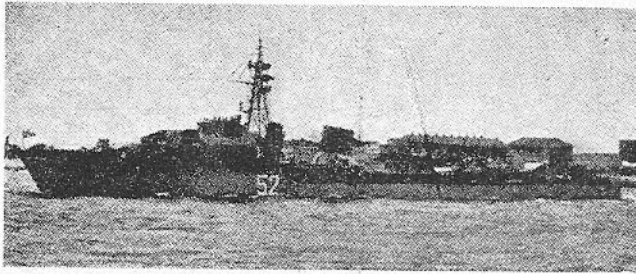
לא־מכבר נמסרה לבעליה ה־חדשים המשחתת הקלה "אלמי־רנטה קלמנטה" שנבנתה במספנת "אנסלדו" האיטלקית. כאחת מבין 6 אחיות שהוזמנו ע"י ונצואלה, שתי אניות דומות הוזמנו ע"י אינדונזיה, ואחת דומה נבנתה ע"י ארה"ב, בשביל פורטוגל.

"קלמנטה", בת 1.150 טון (1.500 טון בעומס מלא), היא בעלת כוח־מחץ ניכר. מהירותה המתוכננת היא 32 קשר, וחימושה מצטרף מארבעה תותחים 102 מ"מ נ.מ., 4 תותחים 40 מ"מ ו־8 תותחים 20 מ"מ — כולם נ.מ., 2 קיפודים, ופצצות־עומק, כל אלה — נוסף לשלושה צנורות־טורפדו 533 מ"מ.

אם האניה החדשה תוכיח את עצמה בשירות, הרי יסתבר כי הגה מאחד הדגמים המוצלחים ביותר שנבנו אי־פעם באיטליה.

הצי היפני מתחדש: הפריגטה "אקאבונו", בת 1.000 טון, בשעת ניסוייה מהירות. היא אחת מאניות־המלחמה הראשונות שנבנו ביפן לאחר תבוסתה.

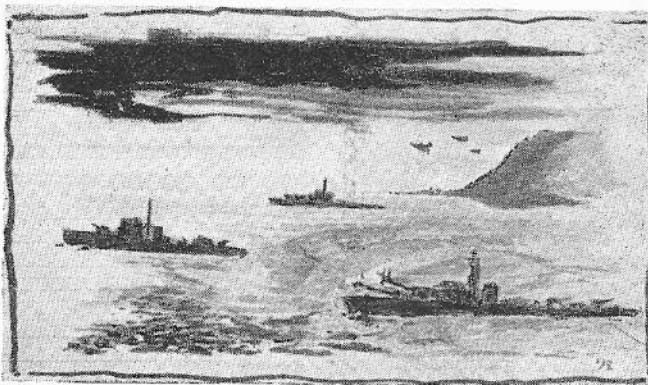
אחת התמונות הנדירות של אנית-מלחמה פולנית: המשחתת „בורצה“, בת 1.320 טון, שנבנתה ב־1929, לאחר שיפוץ מקיף. כל חימושה וציודה היא כעת רוסי!

גם על מכירתן של שתי המשטרות הגדולות (לפעמים סויגו גם כסיירות קלות) „לה מאלן“, ו„לה טאריבל“, שהושקו אמנם ב־1933, אך נחשבות עד היום בין היהודות היפות, החזקות, והמהירות ביותר בנות־הסוגן שנבנו אירופים. הן בנות 2.569 טון, והגיעו גם לאחרונה עוד למהירות 37 קשר. חימושן היה כבד מאד, וכלל, מלבד ששה צ"ט 550 מ"מ, גם המישה תותחים 138 מ"מ, וכלים קלים רבים.

כן תימכרנה שלוש שולות־מוקשים, גרמניות־לשעבר, מהדגם המוצלח אשר לפיו בונה רוסייה כעת את מרבית אניותיה מסוג זה (מהן סופקו גם למצרים). הן בנות 600 טון.

אניות־סוחר מוחרמות

בקשר למשבר־סואץ החרימה ממשלת־צרפת לצרכי התובלה הצרפתית 45 אניות; מהן 3 מי־כליות, 8 אניות־נוסעים, ו־34 אניות־משא.

האמריקאי. לפי ידיעות שלא נתאשרו לע"ע, הוטבעה פריגטה מצרית מטיפוס לא ידוע, גם היא בת־עלה, צפונית לכניסה בסואץ.

שולות־המוקשים הרוסיות

מאז שהוער, בחוברת ל' של בטאון חיל־הים, על זיהותן הבלתי־בטוחה של ארבעת (?) שולות־המוקשים שנרכשו ע"י מצרים מאת רוסייה, נודעו מספר פרטים נוספים אודות אניות אלה.

מסתבר כי הן בנות 525 טון, בערך, כל אחת, ומימדיהן: $2.7 \times 8.4 \times 61$ מטר בקירוב. הן הן מושות בתותח אחד 100 מ"מ או 76 מ"מ דו־תכליתי, ותותח אחד, או שנים, 37 מ"מ נ.מ. מדגם רוסי. האניות ניתנות לזיהוי בקלות ע"י ארובתן היחידה, המוצבת לא במרכז גוף־האניה, אלא יותר קרוב לירכתיים.

יחידות מסוג זה נראו בשנה האחרונה במספר ניכר בנמלי היב־הבלטי, ובנמלים פולניים במיוחד.

סוריה

מצב ה„צ"י"

שלושת סירות־המשמר הסוריות, אשר פרטים אודותיהן נמסרו בחרבת כ"א של „מערכות־ים“, נקראות (לפי מקורות צרפתיים): „אל־האריזי“; „טאריק אבן־סעיד“; ו„עקב אבן־נאסיר“.

כמו־כן נמסר כי ממשלת סוריה מתעתדת להגדיל את כוחותיה בים בשלוש אניות־משמר בנות 150—100 טון ומהירות 27 קשר. כן רוצים לרכוש כמה טרפדות־מנוע, וסירות־משמר בעלות מהירות של כ־23 קשר.

צרפת

הפריגטות החדשות

לפי ידיעות שנחפרסמו לא־מכבר, תהיינה שבע הפריגטות מדגם המכונה „אביו“ (הכוונה לאניות „כל־בו“ לשירות בעיקר במושבות), הנמצאות כעת בבנייה, אניות מענינות מאד.

קיבולן של יחידות אלה, מטיפוס „קומאנדן ריביאר“ יהיה 1.750

בצני המסחר והדייג

ישראל

השקת "תאודור הרצל"

כתחילת חודש אוקטובר 1956 הושקה במספנת "דויטשה וורפט" אשר בהמבורג, אנית הנוסעים "תאר דור הרצל", הראשונה מבין שתי אניות-אחיזה הנבנות בשביל חברת "צים" מכספי-השילומים.

"תאודור הרצל" תהיה בת כ-10,000 טון גרוס, ו-2,900 טון משקל מת. מימדיה: 11x20x149 מטר בקירוב, ושני מדחפיה יותנעו ע"י טורבינות "א.א.ג.", בעלות הספק של 11,000 כ"ס. היא תצויד במארזים, ומהירותה המתוכננת תהיה כ-20 קשר. מספר הנוסעים יגיע ל-560, ומספר הצוות יעלה לכדי 170 איש בערך. היא תושלם באביב 1957.

שלא כ"ישראל" ו"ציון" של חברת "צים", שנבנו כאניות "מעור רבות", תהיה אניה חדשה זו מוקדשת כמעט כולה להובלת נוסעים, והיא יחד עם אחותה העומדת בבניה, תשרת בעיקר בימי-התיכון, אסכי תופעל גם ל"סורים" — לשם הכנסת דולרים, בעונות המתות. היא גועדה לעבור את המרחק חיפה — מארסיל, כולל שהייה בנאפולי, תוך שלושה ימים. האניה תצויד בכל הנחוץ לנר חיות הנוסעים — סיפונים נרחבים, קולנוע, בריכת-שהיה, תנויות, בית כנסת, ומוסך — ומבחינת היצוגיותה תהיה ללא ספק אחד מכלי-השיט היפים ביותר המפליגים בימי-התיכון.

מכירת "נגבה"

במסגרת חידוש פני הצי, מכרה חברת "צים" לאימכבר את אנית הנוסעים "נגבה". אניה ותיקה זו מילאה תפקידים מכובדים במסגרת

צי-הסוחר הישראלי הצעיר — בשטח תובלת נוסעים, ייירים, ועולים — מאז נרכשה בספטמבר 1948. היא ביצעה 164 הפלגות, והובילה לחופי הארץ יותר מ-65,000 נוסעים ו-70,000 עולים.

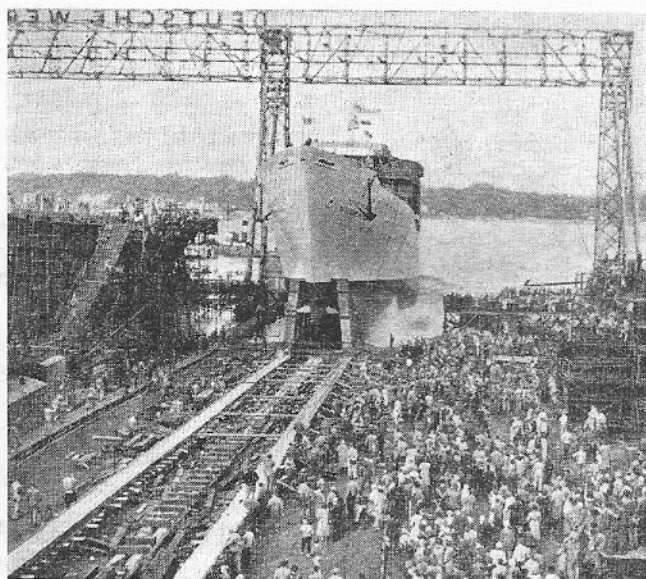
בקורה הראשון של "חיפה"

באמצע חודש דצמבר 1956 הגיעה לארץ לראשונה המיכלית "חיפה", בת 18,700 טון (משקל מז), שבניהתה הושלמה בראשית השנה בגרמניה. אניה זו — אסכי קטנה היא ביחס למיכליות הנבנות כעת ברתבי-העולם — היא אנית-הסוחר הגדולה ביותר המניפה את דגלי-ישראל. מימדיה: 10x23x193 מטר, ומהירותה: 16 קשר. היא עלתה כ-3.5 מיליון דולר, וחוזקה במיוחד לשירות גם בים קפוא חלקית. מספר הצוות הוא כ-50 איש.

"חיפה" תוכננה להובלת סוגי-דלק שונים, וכן כשרה היא לטעון עפר רותמתכת בתפורת, וחיטה. ואמנם עסקה בהסעת חיטה בתפורת בין ארה"ב לאירופה, במשך חנשי-חייה הראשונים. בהתחשב בעובדה כי טעינת ופריקת המשא דורשות רק שעות אחדות, וכי האניה שוהה, כתוצאה מכך רק תקופות קצרות בנמל, הוקדשה תשומת-לב מיוחדת למגורי הצוות. מלבד נערי-הסיפון, משוכנים כל הקצינים והמלחים ב-תאי-חיך, בעלי איורור ומים חזמים וקרים. כן עומדים לרשות הצוות: חדר-נופש ועישון, קולנוע, בריכת-שהיה, חדר-תחביבים, בו כלי נגרות, ציור, ספורט, וכו'.

מיכליות חדשות

במסגרת-עיתונאים שהתקיימה לר-

השקתה של אנית-הנוסעים "תאודור הרצל" בהמבורג.

תכניות הפיתוח של „צים“

לפי ידיעות שנמסרו ע"י חברת „צים“, ישתנה צייה של החברה בשנים הקרובות כמפורט בטבלא להלן. המספרים המתיחסים לשנת 1963 הם כמובן בגדר הערכה.

סוג האניות :		מספר האניות		כשר-הובלה, נוסעים:		קיבול בטון, משקל מת :	
		1963	1957	1963	1957	1963	1957
אניות-נוסעים		3	3	1,462	1,462	5,362	5,362
אניות מעורבות		2	2	626	626	13,520	13,520
אניות-משא (קוים)		22	15	—	—	103,827	65,277
אניות-משא (טרמפ)		7	—	—	—	113,000	—
מיכליות		7	1	—	—	148,100	18,500
אניות-קירור		2	—	—	—	1,400	—
מיכלית-גז		1	—	—	—	350	—
ס"ה :		44	21	2,088	2,088	385,559	102,659

ארצות-הברית

בנית מיכליות

בהתחשב במצב שהתפתח בשוק הספנות העולמי, כתוצאה מסתימת תעלת-סואץ ומהקשיים הצפויים בהורג בלת שמן גלמי גם לאחר פתיחת התעלה כתוצאה מכושרה המוגר בל — נתנה „המנהלה הימית“ של ארה"ב לאחרונה את הסכמתה לבנייתן של לא פחות מ-31 מיכליות גדולות במספנות אמריקאיות.

קיבולן הכולל של האניות החד-שות יסתכם ב-1.4 מיליון טון (משקל מת), וגודלן הממוצע יהיה 46,000 טון. הקטנה ביניהן תהיה בת 29,000 טון, ובין הגדולות יש למנות שלוש של 60,000 טון, אחת של 65,000 טון, ושלוש בנות קצת יותר מ-100,000 טון. אלה האחרונות תבנינה בשביל קבוצת „אונאסיס“ הידועה, ואחת על חשבונו של ג'נארכוס, יתר האניות תתחלקנה בין 15 בעלים שונים.

בריטניה הגדולה

אניות חדשות

למרות צרותיה הרבות של בריטניה הן בשטח המדיני והן בכלכלי, ממשיכות חברות-הספנות האנגליות במרץ בבנית אניות גדולות.

נות האיטלקית „אדריאטיקה“, המקיימת שירותים גם לישראל, הגדולה בהן תהיה ה„אוסוניה“, שהושקה בקיץ שעבר, במספנות המאוחדות האדריאטיות" במונפלי-קונה ותשרת בקו בין איטליה לאל-כסנדריה וביירות. אין ספק כי מאינו יפגשו בה במשך מסעיהם, ותמונתה תופיע בקרוב במדור זה.

אניה זו היא בת 11,900 טון (גרוס), ותסיע כ-600 נוסעים בשלוש מחלקות. מהירותה תגיע ללא פחות מ-21 קשר, והיא תהיה אחת מאניות הנוסעים האיטלקיות הראשונות אשר תצוידנה במאזנים. בחיצוניותה תדמה קצת ל„תיאודור הרצל" שלנו, אך התורן היחיד שלה יהיה משולש.

„אוסוניה" קודמת של חברת „לויד טריאסטינו" — שהיתה מאד ידועה לתושביה הותיקים של הארץ, נשרפה בשנת 1936 באלכסנדריה.

שתי האניות הנותרות הן „סן-ג'ורג' ו„סן-מרקו", אניות מעורבות בנות 4,250 טון גרוס (4,795 טון מ.מ.), ומהירות 17 קשר, המיועדות לקו ונציה-איסטנבול. אניות אלה נבנו בטריאסטה ע"י המספנות „האדרי" טיות", וניגנות לזיהוי בקלות ע"י זוג תרנים כפולים מוסיס-אחורה. גם הן מצוידות במאזנים — דבר נדיר לגבי אניות בגודלן — ומובילות 274 נוסעים בשלוש מחלקות.

גל בוא המיכלית „חפיפה" ארצה, נמסר מטעם הנהלת „צים" כי עומדים להוסיף לצייה של החברה שלוש מיכליות חדשות, בנות יותר מ-19,000 טון, שתקבינה בגרמניה. כן מעיינים בבנית מיכלית נוספת של 32,000 טון.

ואמנם נתפרסמה בעתונות המקצועית הבריטית הידיעה כי החווה בדבר בנית מיכלית בת 19,000 טון (משקל מת), על ידי מספנות „דוי" טשה ורפט" בהמבורג, כבר נחתם.

אניות חדשות ל„צים"

במסגרת תכניות-הפיתוח של החברה, הזמינה „צים" שתי אניות-משא בנות 14,900 טון, משקל מת, במסגרת „חולקן" בעיר ברמן. בנייתן של שתי האניות תושלם בשנת 1958, והן תוחנענה ע"י מנוע-דיזל בעלי הספק של 9,000 כ"ס.

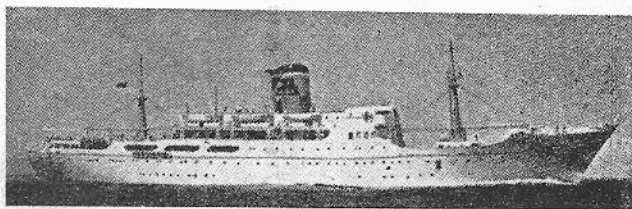
כן הוזמנו ע"י החברה שתי אניות קירור קטנות, בנות 750 טון (משקל מת) במספנות „מודל פלד" אשר בקוסטהאפן, בשפך נהר אלבה. כל האניות הן מכספיה-השילומים.

איטליה

אניות חדשות לחברת „אדריאטיקה"

שלוש אניות חדשות ויפות תתוספנה בקרוב לצייה של חברת-הספ-

לתפומה, ובגלל עומקה נמוך ממנה לעבור בתעלת סואץ. טורבינות בע" לות הספק של 19.250 כ"ס נותנות לה מהירות-בשירות של 14.5 קשר. היא בעלת מדהף אחד, ותצרוכת-הדלק שלה — כמעט 100 טון ליום. מספר הצות — 50 איש, קיבולה — 707 אלף "חביות" שמן גלמי! היא מיועדת להפליג בקו בין המפרץ הפרסי לגמלי אירופה-המערבית, או ארצות-הברית.

אנית-הנוסעים והמשא החדשה, "טן מרקו", של חברת "אדריאטיקה" האיטלקית.

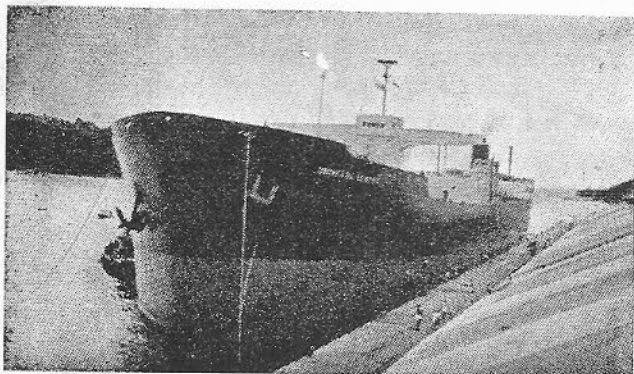
עם כל גדלה לא תישארנה אניה זו, ואחותה הנמצאת בבניה, גבירות בין בנות-סוגן, כיון שבקרוב תונח בקורה השדרית של שתי מיכליות/ מובילות עפרות-מתכת בנות 87.200 טון, ובארה"ב תיבניה בקרוב מיכ" ליות של יותר מ-100.000 טון.

זוטות ערביות

אנית-המנוע הלבית "איוריס אור" ל" בת 1.040 טון ומהירות 10 קשר, של חברת-השייט "לוב" שבטריפולי נמכרה לגרמנים איטלקים.

מיכלית-המנוע "טוני", בת 401 טון, של חברת-הספנות הלבנונית "לבנט", נמכרה לבעלים ירניים.

אנית-המשא השבדית "גראקולוס", שנבנתה בשנת 1923, והיא בת 3.490 טון, (משקל מת) ומהירות 8 קשר, הועברה לדגל הסעודי הקונים הם "חברת המסחר וההנדסה בים האדום", אשר מושבה בגמל ג'דה. שם האניה החדש: "אל שארק".

מיכלית-הענק הליברית "יוניברס לידר".

ליבריה

המיכלית הגדולה בעולם

בהתחשב במצב הבין-לאומי נודע ענין רב לידיעה כי בסתיו ש"ז נכנסה לשירות מיכלית-הענק "יוניברס ליר" דר", העולה בקיבולה כמעט פ"שנים על המיכלית "ספירוס ניארכוס", הגדולה-בעולם עד עתה (ראה: "מע" רכותיים", חוברת ל' ע' 79).

"יוניברס לידר" היא בת 85.515 טון משקל מת, והושקה באוגוסט 1956 לאחר תקופת-בניה של כשבעה חדשים. היא נבנתה בגמל קורה, ב"פן, ע"י חברה אמריקאית שחברה חלק ממספנת-הצי הקיסרי לשעבר, בה נבנתה גם אנית-המערכה הענקית "יאמאטו" (63.000 טון), במלחמת-העולם השניה. היא שייכת לחברה הרשומה בגמל-ליבריה, ותפליג תחת דגל-ליבריה. מחירה היה כ"ס 3.2 מיליון דולר. מימדיה של האניה הענקית הם: אורך — 285 מטר, רוחב — 42 מטר, ועומק — 15.5 מטר, ומכאן שבגלל רחבה לא תוכל לעבור בתע-

לא-מומן הזמינה חברת "אוריי-אנט" מאת מספנות "ויקס-ארמסט" רונג" אנית-נוסעים חדשה, בת 40.000 טון, ומהירות 27 קשר בשביל ש"י רותיה בקו אנגליה-אוסטרליה. היא תושלם ב" 1960, תסיע 1950 נוסעים, ותעלה כ"ס 10 מיליון ל"ש. שמה יהיה "אוריאה".

חברת "יוניון-קאסל", אשר ביש" בילה נבנת-ושלמת כעת אנית-הנוס" עים "פאנדאניס קאסל", בת 29.000 טון ומהירות 24 קשר, הזמינה עוד אניה נוספת בישביל שירותיה לדרום-אפריקה. תהיה זאת "וינדזור קאסל", בת 38.000 טון, ומהירות 25 קשר. היא תסיע 850 נוסעים, ותבנה ע"י מספנת "קאמלי-לידר", בליברפול-בירקנהד.

חברת "רויאל-מייל" הזמינה שלוש אניות-נוסעים בנות 20.000 טון ב"י שביל שירותיה לדרום-אמריקה. הא" ניות תיבניה ע"י מספנת "הרלנד את וולף", בבולפסט (צפון-אירלנד), ותושלמנה החל מסוף שנת 1959. מספר נוסעיהן יהיה 470, ומהירותן 18 קשר בערך.

במספנת "ג'ון בראון" על נהר קלייד, בסקוטלנד, תושלם בקרוב אנית-הנוסעים "סילבניה", בת 22.000 טון. זוהי האחרונה מבין ארבע אחיות אשר נבנו בישביל חב"ת "קאנד" עבור שירותיה בקו ליב" רפול-קנדה, ולבסוף, תושבת גם חב" לת-ספנות "פ. את או". לבנות אנית-נוסעים בת 40.000 טון ומהירות 27 קשר, בישביל שירותיה לאוסטרליה — כתשובה ל"אוריאה" של חברת "אורינט", הפועלת גם היא בקו זה. מנועיה של אניה זו ימוקמו בירכתיים, דוגמת "סאתרן קרוס" המפורסמת של חברת "שויסאביל" אשר הוכיחה כנראה את כדאיותה.

TELEVISION SETS feature new RAYTHEON CONTROL for all-channel VHF operation. g. Raytheon TV Built for sports tele- designed for Tomorrow." See it! Equal. Models 10 to 100 wa

- 1) BALDWIN, HANSON, W.: Sea Fights and Shipwrecks; The Museum Press, London, 1956, ca. 220 p., ill., 16 s.

קרבות ואסונות ימיים — אוסף פרשות מענינות, מפריעטו של אחד הסופרים והפרשנים הצבאיים הידועים ביותר בארצות-הברית.

- 2) BRITIN, CDR. B. H.: International Law for Seagoing Officers; Naval Institute, Annapolis, U. S., 1956, 264., ill., \$ 4.50.

מהח; הבין-לאומי, לשימושם של קציני-הצי; בהתחשב במאורעות האחרונים בקרבת חופי-הארץ, ובהתחשב באפשרויות החבויות עוד בחיקי-העתיד — ספר זה הוא בעל חשיבות ניכרת גם לגבי מפקדיהן של אניות חיל-הים הישראלי.

- 3) BROU, MAJOR W. Ch.: Nageurs de Combat; Documents de Monde, Paris, 1955, 308 p., ill., chartes, 960 Francs.

פרשת פעולותיהם של אנשי-הצפרדע ומפעילי כלי-ההסתערות הציים הקטנטנים במלחמת-העולם השנייה. ספר מענין, ורבי-השראה, המסכם את אשר פעלו בשטח זה ציי איטליה, אנגליה, גרמניה ויפן. המחבר הוא קצין בלגי, אך הספר הופיע בצרפת. המיחסת כעת חשיבות רבה לחימה התת-ימית הזעירה.

- 4) CARTER, C. J. M.: Ships Annual — 1957; Ian Allan Ltd., Hampton Court, Surrey, 1956, 96 p., ill., 10 s. 6 d..

ספר קטן וזול, המסכם, באמצעות סקירות של אנשי-מקצוע ידועים, את המתרחש כיום בשטח הספנות האזרחית. בין הנושאים: סוגי אניות-סוחר; בנית אניות; נמלים; גרירה בלבנים; ספנות חופית; המאבק בין התובלה האווירית לימית; וכו'.

- 5) DONALD, CDR. W.: Stand by For Action; Kimber, London, 1956, ill., 18 s.

זכרונותיו של קצין ציי בריטי אשר פיקד על משחתות במשך ארבע שנים רצופות, והשתתף כמעט בכל שלביה של המלחמה בים, בין 1940 עד לסיום הפעולות במזרח הרחוק בקיץ 1945.

- 6) FARWELL, CDR. R. F.: Rules of the Nautical Road; U. S. Naval Institute, Annapolis, 1954, 567 p., ill., \$ 5.00.

כללי התנועה בים. ספר רב-ערך לגבי כל קצין ימי בשירות הפעיל, בהוצאת אנאפוליס הידועה.

- 7) MACINTYRE, CAPTAIN D.: U-Boat Killer; Weidenfeld & Nicolson, London, 1956, ill., charts, 16 s.

קפיטן מקאינטייר שירת במלחמת-העולם במשך תקופה ארוכה כמפקדן של משחתות, וקבוצות-ליווי, הטביע שבע צוללות. וזכה ב„עיטור מסדר השירות המצויין“ לא פחות משלוש פעמים. ספרו מתאר את הלקח המעשי אשר למד במשך מבצעיו במלחמה הנצ. בהתחשב בעובדה שגם חיל-הים הישראלי כולל עתה משחתות ופריגטות, יש להניח כי ספר זה יהיה בעל חשיבות רבה גם לקורא — איש המקצוע — שלנו.

- 8) PHILLIPS, C. E. L.: Cockleshell Heroes; Heinemann, London, 1956, ill., 16 s.

תיאור מבצעם הנועז של אנשי צבא-הצי הבריטי אשר יצאו בסירות-מתקפלות זעירות לתקיפת נמל בורדו הכבוש בידי הנאצים, ואשר רק שנים מהם חזרו.

- 9) RIESENBERG, F.: Sea-War, the U. S. Merchant Marine in World War II; Rinehart, N. Y., 1956, 320 p., ill bibliography, \$ 5.00.

נצחונן של בנות-הברית במלחמת-העולם השנייה היה תלוי במידה מכרעה בהקמתו, ובהפעלתו, של צי-הסוחר האמריקאי, אשר נוצר בבחינת „יש מאין“. ספר זה מספר את תולדות הצי המסחרי של ארה"ב, והישגיו בשנים 45—1941.

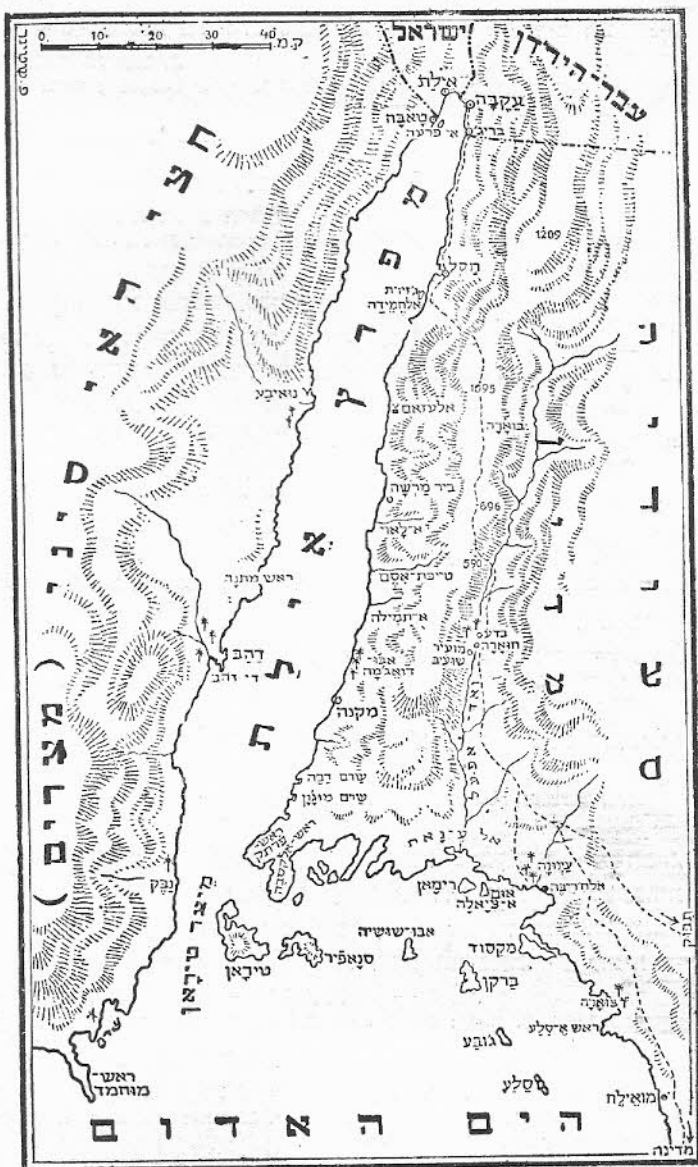
מפרץ אילת

מפרץ אילת מהווה את פתחה של מדינת ישראל כלפי יבשת-אסיה כולה, ומלפני אמריקה המזרחית. הכניסה למפרץ שוחררה עם פתיחת מבצע "סיני" וכיבוש האי טיראן ונמל מפרץ-שלמה השכן. הופעתן של שתי הפרינטות של חיל-הים, א.ה.י. "מונק" וא.ה.י. "מבטח" — ואכן סמליותם הם שמותיהן של שתי האניות — במבואות אילת תשמש להבא ערובה להופש השיט של כל העמים במפרץ.

על אילת עצמה, בימי-קדם, ועל אי-פרעה השכן לה בדרום, ייחד את הדיבור פרופסור יהושע פראוור מה-אוניברסיטה העברית, בחור ברת כ"ט של "מערכות-ים". להלן כמה פרטים אודות מפרץ אילת עצמו, הלוקחים, מתוך ספרו של דר. זאב וילנאי, "חופי ישראל ושכ-נותיה" שהופיע בשעתו ב"ספרית חיל-הים. מתוך אותו הספר לקוחה גם המפה ה-מופיעה בעמוד זה.

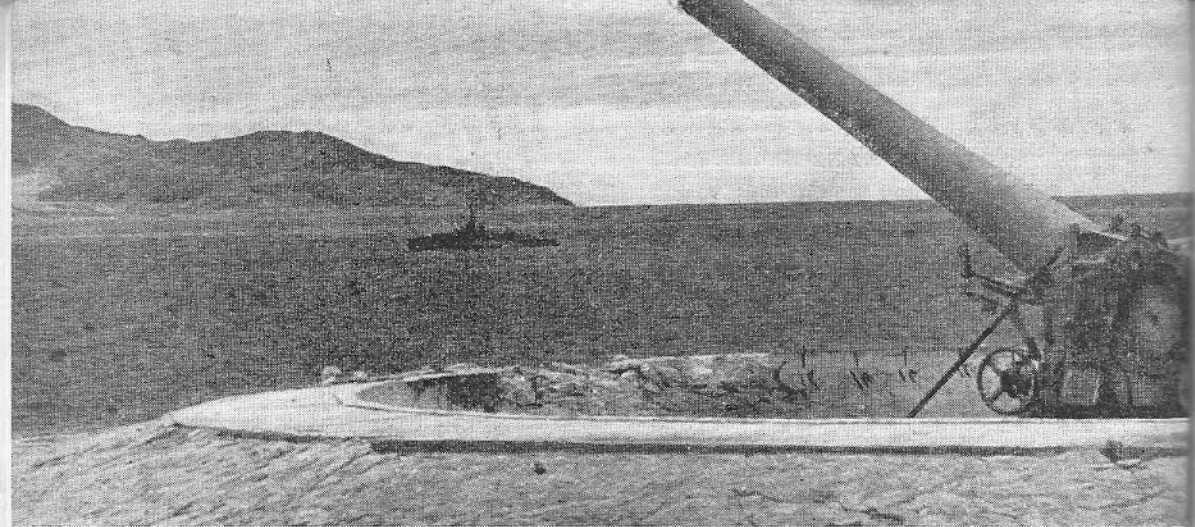
בחוף המערבי של מפרץ אילת, דרומית לעיר הנמל הישראלית, שוכנת נקודת-המשמר המצרית לשעבר, טאבה, בקרבתה, באחד הערוצים התלולים הי-מבטרים את מורדות ההרים החשופים, נתגלו שרטוטים-ציורים של האדם הקדמון, וכן כתובת של חייל יוני ששירת באחד הלגיונות הרומאים. מול החוף משתרע אי-פרעה ועליו בצורים מת-קופת הצלבנים.

הלאה דרומה, על גדות המפרץ, שוכן נוה-המדבר נואיבע, ששמו — פירושו "מבוע". מכאן עולה שביל אל מגור "קתרינה" בהר-סיני.

מפת מפרץ-אילת: בחוף-סיני, דרומית לנבק, ומול האי טיראן (יטבו), מודרך ראש-נזרדאני. שני המפרצים צפוניים לראש-מוחמד הם מפרץ שלמה (שרם א-שייד), ושרם אל-מיה.

רגע היסטורי; א.ח.י. "מזנק" עוברת את מיצר טיראן, בדרכה לאילת, בסיומו של מסעה הנהשוני מסביב ליבשת אפריקה כולה. "מזנק" נראית עוברת את המיצר בין האי טיראן — באופק — לבין מוצבי-התותחים המצרים ההרוסים בראס-נאזראני.

עם הגיעה הפריגטה "מזנק", ואחותה א.ח.י. "מבטח" למפרץ אילת, הובטח השיט הישראלי בימ"סוף, ונשבר ההסגר המצרי הממושך על חופיה הדרומיים של ישראל.

עם סגירת הגליון:

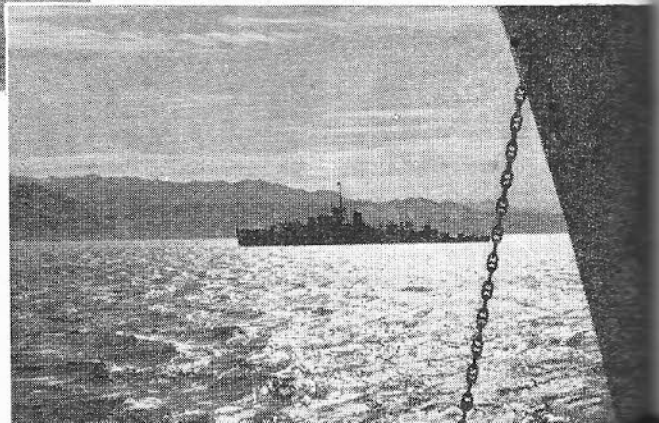
א.ח.י. "מזנק" מגיעה לאילת

למעלה — ימין: א.ח.י. "מזנק" מתקרבת לאילת.

באמצע — שמאל: צותה של "מזנק" ממלא את סיפונה, בהגיע הפריגטה ל- חוף הישראלי לאחר מסעה הארוך.

למטה — ימין: "מזנק" עוגנת באילת. בימין התצלום מתבלט תרטומה של אחת מאניות-הסוחר העוגרות בנמל.

אורכו של מפרץ אילת הוא כ־160 ק"מ, והוא משמש כנתיב־גישה לנמל הירדני היחיד — עק־בה. כל החוף המזרחי של המפרץ שייך לערב הסעודית, אשר לה גם האי סאנאפיר השמם, המתמשך לו מזרחית לאי טיראן שבידינו.

ואלה אניותינו במפרץ אילת!

א.ח.י. "מונק" וא.ח.י. "מבטח" המיצגות עתה את חיל־הים הישראלי — ואכן את המדינה כולה — במפרץ אילת ובים־סוף, הן שתי פריגטות מדגם "הנהרות" הבריטי אשר נבנו בקנדה בסוף מלחמת־העולם השנייה. לפי המהדורה האחרונה של השנתון הצי "ג'יינס" הן בנוות 1.445 טון (2.360 טון בעומס מלא), ומהירותן המתוכננת היתה 20 קטר. מנועיהן מפיקים 5.500 כ"ס, ומימ־דיהן $100 \times 12 \times 4$ מטר בקרוב. חימושן העיקרי הצטרף משני תותחים 102 מ"מ, וחימושן הנגד־מטוסי כולל 10 תותחים 20 מ"מ. ברם, חלו שנר־יים בחימוש של לפחות אחת משתי האניות. צותן של האניות מדגם זה מסתכם בדרך־כלל ב־150 איש.

מול מינת א־דהב ("נמל הזהב") מתרחב מפרץ אילת לרוחבו הגדול ביותר — 14 ק"מ ממינת א־דהב ועד לכפר מקנה בחוף הסעודי ממול.

משמתקדמים דרומה עוברים את נבק, ודרור־מית לה מזדקר ראש־נוזראני ("כף־הנוצרים") אשר שמו מעיד כנראה על פעולות נושאי־הצלב באזור זה בימי־הביניים. במקום זה הוצבו התות־חים המצרים אשר חסמו את הכניסה לאילת, ושמרו על מיצ־טיראן הצר המשתרע בין ראש־נוזראני והאי טיראן (יטבת) שמולו.

בגדתו המערבית של מפרץ אילת, דרומית לראש־נוזראני, נפתחים שני מפרצים, שרם א־מויה, ושרם א־שייך — דהיינו מפרץ־שלמה — אשר השני מהם כבר הספיק בחדשיים האחרונים לקנות לו מקום נכבד בתולדותיה הצבאיות וה־ימיות של ישראל. דרומית לשני מפרצים אלה מתבלט ראש־מוחמד — הקצה הדרומי של חצי־האי סיני.

מתוך החוברת הבאה של בטאון חיל־הים —

„מערכות־ים" ל"ב

הפריגטות שלנו במסע־נחשונים,

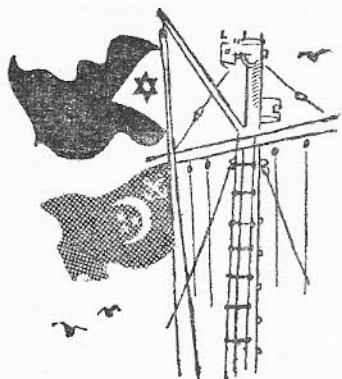
חיל־הים ביס־סוף,

א.ח.י. "חיפה" — אניתו החדשה של החיל,

ועוד מאמרים מקצועיים,

כל המדורים הקבועים,

ושפע תמונות וקריקטורות.

„מערכות ים“

במאון חיל-הים

„מערכות-ים, מלבד היותו בסאון חיל-הים, ומשקף את מעשיו, בעיותיו, והשגיו של החיל השומר על חופי הארץ, הנו למעשה כמעט כתב-העץ היחיד בישראל העוקב בקביעות וביסודיות אחרי המתרחש בשטח הימאות - הצבאית והאזרחית - כרתבי העולם, ומשמש בעת ובעונה אחת גם במה לצבור הגולל של שומרי-הים בארץ.

מלבד סקירות ומאמרים מקצועיים מקוריים, מפרי-עטם של מומחים מקומיים ובני-חו"ל, קציני-צי ואזרחים, כולל „מערכות-ים“ גם פרקים נבחרים מתוך העחונות והספרות הימית המפורסמת בארצות-חוץ, בין המדורים הקבועים יש להזכיר את אלה הדנים בצי ונמלי הים=החיכון, ציי העולם, וציי הסוחר והדיג, ספורט, גדנ"ע-ים, חדשות המוזיאון הימי בחיפה, קטעי עחונות, ביבליוגרפיה ימית, ובקורת=ספרים. כל חוברת מכילה גם מבחר עשיר של תמונות, מפות, וקריקטורות, ולא נעדר גם מקומו של הספור הימי הקל.

בהיותו כעל צבור-קוראים ההולך-ומתרחב, משמש בסאון חיל-הים גם אמצעי-פרסומה מצוין לגופים צבוריים, ולחוגי המסחר והתעשייה. בהתחשב בנתיצות להחזיר את דבר-הים לחוגים רחבים עד-כמה=שאפשר, הועמד מתירו של בסאון חיל-הים על דמי-נימוס האפשרי, ודמי החתימה לשנה (6 חוברות) עולים לכדי - 2. (שחי) ל"י בלבד. (1.200 ל"י לאנשי-קבע ולתלמידים, 600 פרוטה לאנשי שירות חובה.

ימאי, וחובבי-הים, חייל ואזרח!

„מערכות-ים“ הוא עחונך!

הצטרף לחוג קוראיו!

לשומרי הגבול הימיו
ברכתנו

„החקלאית“ בע"מ

חברה לביטוח המקנה בישראל

ח י פ ה

למבטיחי נתיביהים

„שילוב“

אגודה

שיתופית

למפעלים

כלכליים

בע"מ

לחיל־הים!

לנצחונך!

שא ברכת „חזק ואמץ“!

„בנק הפועלים“ בע"מ

לחיל־הים!

שא ברכתנו

ליום נצחונך

„אמפל“ בע"מ

לחיליהם הישראלי פורץ המצור!
המבטיח את דרכי הים לישראל
במסירות ובעוז -

ש א ב ר כ ה !

„סולל בונה“

בע"מ

לחיליהם המנצח!

המבטיח את דרכי הים לישראל

ברכה!

ל. גליקמן בע"מ

בימ"ס לחמרי-בנין

צדוק ארליך

מחסני גרוטאות בדול

קבוצה «א»

של -

יבואני מספוא

ארדיטי

בע"מ

להיל-הים שלנו

המבטיח את דרכי הים לישראל

שא ברכה!

„ ל י ם ” בע"מ

חברה
להספקה
לאניות

„ פוסידון ”

חברה ימית בע"מ

משרד ראשי:

דרך העצמאות 23

חיפה, טל. 66494, 66496

„ ש ת ף ”

בע"מ

„ שתף ” סחר-חוף

בע"מ

„ ת נ ו ב ה ”

אקספורט

בע"מ

לחיליהם

המבטיח דרכייהם!

שלוחה ברכת

„אבן וסיד“ בע"מ

לחיליהם

העומד בגבורה במשימותיו הקשותו

ברכת „עלה והצלח“ו

אתא בע"מ

לחיל־הים

העומד על משמר גבולנו הימי - ברכה נאמנה!
הצי הישראלי הצעיר - על שלוחותיו השונות -
אחד הוא יעודו:

- לנצור חופי הארץ מכל צר ואויב ;
- לקיים את התחבורה הימית למדינת ישראל ;
- לפלס נתיבות חדשות לאניות ישראל ;
- להעלות נדחי ישראל ונצולי-שואה לחוף מבטחים ;
- לגשר בין ישראל לבין פזורי העם בתפוצה.

עמדנו ונעמוד במבחן של ימי חרום.
נאדיר כוחנו לקראת הבאות!

צ י ם

חברת השיט הישראלית

לכבוד

89242

לישיבת יואל

רח' דוד רמז 24

גבעת רמב"ם

לחיליהם.

ברוך מבצעי הגבורה.

שומר חופי ישראל.

פורץ נתיבינו בימים.

למפקדיו וחיליו

ברכת עירי האם והנמל

אבא חושי

ראש עירית חיפה